

UPPHANDLA SÄKERHET

Guide För Offentlig Upphandling
– Bevakningstjänster

BYA.
Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd

© 2025 BYA

Upplaga: 1:1

Författare: Lars Sjöberg

Foto: BYA, iStock, Eddie Granlund

Layout och original: Ejheden & Ejheden Produktion AB, Stockholm

Tryck: Exakta Print

Förord

Den här guiden riktar sig till dig som arbetar med upphandling av bevakningstjänster.

Målet med guiden är att bidra till kunskap om bevakningsbranschen och ge förslag på vilka krav som är lämpliga att ställa vid upphandling samt hur anbud bör värderas och viktas för att erhålla bästa förhållande mellan pris och kvalitet. Kvalitativ upphandling av bevakningstjänster har också betydelse i ett större perspektiv eftersom det bidrar till ökad trygghet och säkerhet i hela samhället.

Guiden inleds med en beskrivning av de olika bevakningstjänster som auktoriserade bevakningsföretag får tillhandahålla i syfte att ge en ökad förståelse för vilka typer av bevakningstjänster som finns, vad bevakningspersonal får utföra samt en redogörelse för de regler och krav som auktoriserade bevakningsföretag måste förhålla sig till.

Därefter följer exempel på hur man vid upphandling stegvis kan ta fram sina faktiska behov och kravställa dessa på ett ändamålsenligt sätt, följt av exempel på hur det annars svårbedömda begreppet kvalitet objektivt ska kunna mätas och värdesättas i syfte att kunna viktas mot de anbud som lämnas i en upphandling. Fördjupning i den formella upphandlingsprocessen presenteras i slutet av guiden.

Lars Sjöberg är Senior Advisor vid Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd. Lars har lång erfarenhet av att utveckla föreskrifter för bevakningsföretag och bevakningspersonal från tidigare uppdrag inom Polismyndigheten. Lars har också varit expert i Ordningstvaksutredningen som har haft i uppdrag att göra en översyn av regelverket för ordningstvakter.

1. Lagen om bevakningsföretag – ett skydd för kunden mot oseriösa aktörer	6
2. Länsstyrelsen godkänner och kontrollerar både företag och anställda	8
2.1 Auktorisation krävs för varje verksamhetsslag	8
2.2 Utbildning föreskrivet krav för bevakningspersonal	9
2.3 Godkännandeprovningen av personal – ett extra skydd för kunden	9
2.4 Väktares rapporteringsskyldighet och faktiska möjligheter att agera	9
3. Verksamhetsslag – olika typer av reglerade bevakningstjänster	11
4. Bevakning som utförs av väktare	11
4.1 Stationär och ronderande bevakning (väktare)	11
4.2 Butikskontroll (väktare)	13
4.3 Värdetransport (väktare)	14
4.4 Bevakning av enskild person för dennes skydd – personskydd (väktare)	14
4.5 Larmcentral (väktare)	15
4.6 Föreskriven utbildning av personal som ska utföra bevakningstjänst	15
5. Bevakning som sker med stöd av förordnande eller särskilt godkännande	16
5.1 Ordningssvakt	16
5.2 Luftartsskyddskontrollant (vanligen kallad flygplatskontrollant)	19
5.3 Sjöfarts- och hamnskyddskontrollanter	20
5.4 Skyddssvakt	21
5.5 Naturvårdssvakt, jakttillsynsman och fisketillsynsman	23
6. Uppdrag med stöd av förordnande som enligt speciallagstiftning får tillhandahållas av auktoriserade bevakningsföretag	24
6.1 Väktare förordnad av Kriminalvården för bevakning inom anstalt eller häkte	24
6.2 Väktare förordnad av Polismyndigheten som arrestantvakt	24
6.3 Anställd i bevakningsföretag förordnad av kommun som parkeringsvakt	24
7. Uppdrag som inte är bevakning benämns sidouppdrag	25
8. Kvalitet	26
8.1 Vad är kvalitet	26
8.2 Samband mellan kvalitet och effekt	28
8.3 Kvalitetsbristkostnader	28
9. Gemensamt intresse av god sed vid upphandling av bevakningstjänster	29
10. Lagen om offentlig upphandling (LOU) i korthet	30
10.1 Upphandling av bevakningstjänster – ändrade regler från 1 februari 2022	30
11. Upphandlingsprocessen	31
12. Intern planering	32
12.1 Ansvarig upphandlare	32
12.2 Upprätta en projektplan	32
12.3 Analysera tidigare upphandling	33
12.4 Kartläggning och analys av marknad – branschkunskap	33
12.5 Analysera och kartlägg era behov	34
12.6 Specificering av behov	36
13. Vad som ska beaktas vid upphandling av bevakningstjänster	38
13.1 Stationär och ronderande bevakning	38
13.2 Butikskontroll	39
13.3 Värdetransport	39
13.4 Bevakning av enskild person för dennes skydd	39
13.5 Larmcentral	40
13.6 Ordningssvakt	41
13.7 Skyddssvakt	42
13.8 Sjöfarts- och hamnskyddskontrollant	42
13.9 Luftartsskyddskontrollant	42
14. Extern informationsinhämtning	43
14.1 Dialogmöte med leverantörer	43
14.2 Förfrågningsunderlag – Request for information (RFI)	44
14.3 Extern remiss	45

15. Vägval	46
15.1 Tilldelning av ett kontrakt i separata delar enligt 4 kap. LOU	46
15.2 Blandad upphandling enligt 2 kap. LOU	47
15.3 Direktupphandling enligt 19 a kap.	48
16. Avtalet	49
16.1 Ställ rimliga krav	49
16.2 Åberopande av annat företags kapacitet ersätter inte krav på behörighet att utöva yrkesverksamhet	49
16.3 Onormalt låga anbud får förkastas	50
16.4 Följande delar bör planeras att ingå i kontrakt för bevakningstjänster	51
16.5 Arbetsrättsliga villkor och arbetsmiljökrav får anges som särskilda villkor för fullgörande av kontrakt	51
17. Uppföljning	53
17.1 Beredskap att tillgripa viten samt avbryta avtal	54
17.2 Analys inför nytt avtal	54
BILAGOR	
Bilaga 1 - Exempel på leveransbestämmelser	55
Bilaga 2 - Exempel på utformning av minimikrav (ska-krav)	65
Bilaga 3 - Exempel på tilldelningskriterier samt viktning	67
Bilaga 4 - Referensuppdagsblankett	79
Bilaga 5 - Prisbilaga för grunduppdrag enligt kontrakt	81
Bilaga 6 - Prisbilaga för larmätgärder	82
Bilaga 7 - Prisbilaga för extra bevakning	83
Bilaga 8 - Prisbilaga för larmcentraltjänster	85
Bilaga 9 - Checklista	87
18. Fördjupning LOU	88
19. Översiktlig beskrivning av 19 kap. LOU	88
19.1 Övriga kapitel i LOU som gäller vid upphandling enligt 19 kap.	90
20. Upphandlingsdokument	91
20.1 Innehållet i upphandlingsdokumenten enligt 19 kap. 9 § LOU	92
20.2 Upphandlingsdokumentens innehåll enligt förarbetena	92
20.3 Formella krav på upphandlingsdokumenten	93
20.4 Hur förfarandet ska genomföras - p. 1	93
20.5 Krav som ska uppfyllas, uteslutningsgrunder enligt 19 kap. 17 § LOU - p. 2	94
20.6 Minimikrav som ett anbud ska uppfylla - p. 3	99
20.7 Tilldelningskriterier, viktning och prioritetsordning - p. 4	101
20.8 Kommersiella och andra särskilda villkor vid fullgörande av kontraktet - p. 5	102
20.9 Övriga relevanta uppgifter	102
21. Pröva och utvärdera anbud	103
21.1 Kontroll om grund för uteslutning föreligger	103
21.2 Onormalt låga anbud får förkastas	105
21.3 Uteslutande av leverantör från upphandling	106
21.4 Om undantag från uteslutning i vissa fall	106
21.5 Om undantag med hänsyn till allmänintresse	107
21.6 Kontroll av om anbudsgivaren uppfyller minimikraven	107
22. Viktning och prioriteringsordning	110
22.1 Case-metoden som tilldelningskriterium	113
22.2 Vikten av att beskriva kvalitetskrav i avtalet	113
22.3 Bevis om uppfyllande av krav	113
23. Exempel på upphandlingar inom det direktivstyrda området	116
23.1 Avrop från ramavtal, 7 kap. 1-9 §§ LOU	116
23.2 Anlitande av inköpscentral, 7 kap. 10-12 §§ LOU	116
24. Begreppet tröskelvärden	117
25. Exempel på upphandling enligt annan lagstiftning än LOU	118
25.1 Upphandling enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFs)	118
25.2 Upphandling enligt lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF)	119

1. Lagen om bevakningsföretag – ett skydd för kunden mot oseriösa aktörer

Bevakningsföretagens verksamhet regleras av lagen om bevakningsföretag (BevL), vilket bl.a. innebär att bevakningsföretag måste vara auktoriserade av länsstyrelsen för att yrkesmässigt få åta sig att utföra bevakning åt någon annan.

Syftet med lagen är att fungera som en form av garant eller säkerhet för de kunder som avser att anlita ett bevakningsföretag genom de krav för auktorisation som ställs på

- att ett bevakningsföretag ska bedriva sin verksamhet sakkunnigt, omdömesgillt, i enlighet med god sed inom branschen, inte få en från allmän synpunkt olämplig inriktning samt uppfylla de krav som ställs på verksamheten som ska bedrivas,
- att den personal som utför bevakningen ska ha genomgått föreskriven utbildning för bevakningsuppgiften, samt
- att alla anställda i bevakningsföretaget, föreståndaren för verksamheten samt ledamöter och suppleanter i bevakningsföretagets styrelse, ska vara prövade och godkända avseende laglydnad, lämplighet samt medborgarlig pålitlighet.

Lag (1974:191) om bevakningsföretag (förkortad version)

1 § Med bevakningsföretag avses i denna lag den som yrkesmässigt åtar sig att för annans räkning

1. bevaka fastighet, anläggning, viss verksamhet, offentlig tillställning eller något annat sådant,
2. bevaka enskild person för dennes skydd, eller
3. bevaka sedlar, mynt eller annan egendom i samband med transport.

Lagen gäller inte bevakning som utförs av statlig eller kommunal myndighet. Den gäller inte heller bevakning som utförs av enskild person, om denne endast fullgör uppdrag med stöd av ett förordnande som har meddelats honom av en myndighet enligt en bestämmelse i lag. Lag (2006:517).

2 § Bevakningsföretag får inte bedriva verksamhet som avses i 1 § första stycket utan tillstånd enligt denna lag (auktorisering).

Föreskriven utbildning av personal som skall utföra bevakningstjänst får ske endast efter auktorisering enligt denna lag. Företag som utan att vara bevakningsföretag bedriver sådan utbildning kallas utbildningsföretag. Lag (2006:517).

3 § Auktorisering får beviljas endast om det kan antas att verksamheten

1. kommer att bedrivas på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt och i övrigt i överensstämmelse med god sed inom branschen,
2. inte kommer att få en från allmän synpunkt olämplig inriktning, och
3. kommer att uppfylla de krav som ställs på verksamhet av det slag som företaget skall bedriva.

Vid prövning enligt första stycket skall det särskilt beaktas att företaget har en lämplig organisation och planläggning av sin verksamhet.

För auktorisering krävs också att företaget har utsett en person som föreståndare för verksamheten. Lag (2006:517).

3 a § I ett beslut om auktorisering skall det anges vilket eller vilka slag av verksamheter som auktoriseringen avser.

4 § All personal hos ett auktoriserat bevakningsföretag skall vara godkänd vid prövning med avseende på laglydnad, medborgerlig pålitlighet samt lämplighet i övrigt för anställning i ett sådant företag. Detsamma gäller föreståndaren för verksamheten samt ledamöter och suppleanter i bevakningsföretagets styrelse. Lag (2006:517).

Källa: Riksdagens hemsida.

2. Länsstyrelsen godkänner och kontrollerar både företag och anställda

Länsstyrelserna är tillstånds-, godkännande- samt tillsynsmyndigheter för auktoriserade bevakningsföretag. Detta innebär i korthet att länsstyrelserna ska säkerställa att bevakningsföretag generellt ska hålla en hög kvalitet genom

- att pröva ansökan om auktorisation mot de krav som ställs i BevL, BevF och FAP 573-1 innan beslut om auktorisation,
- att pröva all personal, föreståndare, styrelseledamöter och suppleanter för godkännande för anställning i bevakningsföretag,
- att utöva tillsyn för att kontrollera att auktoriserade bevakningsföretag fortsatt lever upp till samtliga krav, samt
- att godkänna bevakningspersonal för olika funktioner, exempelvis som skyddsvakt.

Redan vid ansökan om auktorisation till Länsstyrelsen ska företaget därför kunna visa att man uppfyller samtliga krav som ställs enligt

- Lag (1974:191) om bevakningsföretag (BevL),
- Förordning (1989:149) om bevakningsföretag (BevF), samt
- Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om bevakningsföretag och bevakningspersonal, FAP 573-1 (kan hämtas från www.polisen.se).

Viktigt att känna till är att länsstyrelsen genomför kontroll i misstanke- och belastningsregistren både i samband med att ett företag ansöker om auktorisation och då ett redan auktoriserat bevakningsföretag nyanställer personal. Länsstyrelsen får även notifieringar i de fall redan godkänd personal förekommer i misstanke- eller belastningsregistren. Detta innebär att det vid upphandling av bevakningstjänster inte är nödvändigt att ställa krav på att auktoriserade bevakningsföretag ska skicka in intyg som styrker att anställda inte förekommer i dessa register då det enbart komplicerar och fördröjar processen utan att tillföra något nytt.

2.1 Auktorisation krävs för varje verksamhetsslag

Ett bevakningsföretag får bara utföra de verksamhetsslag som man har auktorisation för. Vid upphandling av bevakningstjänster är det därför viktigt att känna till att det inte är tillåtet att åberopa en underleverantörs behörighet att utöva yrkesverksamhet (auktorisering) för att "ersätta" anbudsgivarens brist på densamma.

2.2 Utbildning föreskrivet krav för bevakningspersonal

För all bevakningspersonal finns krav på att ha genomgått den utbildning som föreskrivits eller på annat sätt fastställts av behörig myndighet. Detta syftar till att den som tjänstgör i en viss bevakningsfunktion ska ha samma basnivå av kompetens oavsett vilket bevakningsföretag denne är anställd i. Utöver den föreskrivna utbildningen är det även vanligt förekommande att bevakningsföretag ger sin personal annan utbildning som ett led i kvalitets- och kompetenshöjande insatser.

2.3 Godkännandeprövningen av personal – ett extra skydd för kunden

Prövningen av all personal, föreståndare, styrelseledamöter och suppleanter för godkännande för anställning i bevakningsföretag innebär att länsstyrelsen genomför registerkontroll i misstanke- och belastningsregistren (MR/BR) som Länsstyrelsen har egen åtkomst till. Vilka omständigheter som då blir diskvalificerande finns föreskrivet i detalj av 4 kap. FAP 573-1, men övergripande gäller att den som är misstänkt för brott eller som dömts för brott under de senaste fem åren inte kan godkännas.

Prövningen av medborgerlig pålitlighet sker genom att Länsstyrelsen skickar personuppgifter till Säkerhetspolisen (SÄPO), som utför kontroll i enlighet med säkerhetsskyddslagen och säkerhetsskyddsförordningen. SÄPO:s utlåtande omfattar ingen motivering utan är endast en bedömning av om personen bedömts uppfylla kravet på medborgerliga pålitlighet eller ej.

2.4 Väktares rapporteringsskyldighet och faktiska möjligheter att agera

Rapporteringsskyldighet

Om en väktare i sitt bevakningsarbete misstänker eller får kännedom om att brott som hör under allmänt åtal och som det kan följa fängelse på begåtts mot den som bevakningen avser att skydda ska en väktare, enligt vad som föreskrivs av Polismyndigheten, lämna uppgifter om brottet till en polis så snart det kan ske.

Vad väktare får göra

En väktare har inte några särskilda befogenhet att använda våld eller tvång och får därför endast ingripa eller agera enligt de rättsregler som gäller för en vanlig person:

Vid envarsgripande enligt 24 kap. 7 § rättegångsbalken

Om den som har begått brott, på vilket fängelse kan följa, påträffas på bar gärning eller flyende fot, får han gripas av envar. Envar får också gripa den som är efterlyst för brott. Den gripne skall skyndsamt överlämnas till närmaste polisman.

Exempel: förutsättningar för envarsgripande kan föreligga när en väktare ser

- att en person tar varor i en butik och lämnar butiken utan att betala,
- att ett inbrott pågår, eller
- att en misshandel eller ett rån pågår.

När grunder för ansvarsfrihet råder enligt 24 kap. brottsbalken

Nödvärn föreligger

1. vid ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp på person eller egendom,
2. mot den som med våld eller hot om våld eller på annat sätt hindrar att egendom återtas på bar gärning,
3. mot den som olovligen trängt in i eller försöker tränga in i rum, hus, gård eller fartyg, eller
4. mot den som vägrar att lämna en bostad efter tillsägelse.

En gärning som någon begår i nödvärn utgör brott endast om den med hänsyn till angreppets beskaffenhet, det angripnas betydelse och omständigheterna i övrigt är uppenbart oförsvarlig.

Nödvärn kan exempelvis föreligga då en butikskontrollant försöker gripa den som stulit varor i en butik, och då blir attackerad med våld.

Rätt att bistå när någon annan ingripit föreligger om någon

enligt 1-4 §§ 24 kap. brottsbalken, 10 § polislagen eller enligt 2 kap. 4 § eller 6 kap. 2 § kustbevakningslagen har rätt att begå en annars straffbelagd handling, har var och en som hjälper honom eller henne samma rätt.

Exempel: rätt att bistå kan föreligga när en väktare ser att en privatperson, ordningsvakt eller polis behöver hjälp med ett ingripande som denne har rätt att göra.

Nödsituationer föreligger när

fara hotar liv, hälsa, egendom eller något annat viktigt av rättsordningen skyddat intresse. En gärning som någon begår i nöd utgör brott endast om den med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som åsamkas annan och omständigheterna i övrigt är oförsvarlig

Exempel: nöd kan föreligga om en väktare måste krossa ett fönster eller bryta upp en dörr för att försöka släcka en brand eller hjälpa en nödställd person som finns innanför ett låst område eller på annat sätt är utsatt för allvarig fara.

3. Verksamhetsslag – olika typer av reglerade bevakningstjänster

När bevakningstjänster ska upphandlas är det bra att känna till vilka verksamhetsslag som finns tillgängliga. Dessa finns definierade i Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om bevakningsföretag och bevakningspersonal, FAP 573-1. De beskrivningar som ges av de olika verksamhetsslagen ska ses som exempel och inte uttömmande.

4. Bevakning som utförs av väktare

4.1 Stationär och ronderande bevakning (väktare)

Med stationär och ronderande bevakning avses den klassiska väktaren.

Exempel på stationär och ronderande bevakning är objekts- och områdesbevakning och hemgångskontroll.

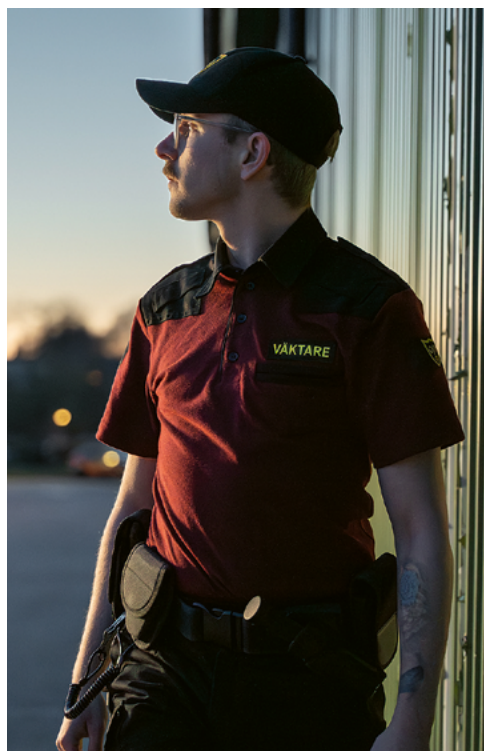
Ronderande bevakning

Ronderande bevakning utförs som regel av väktare som tar sig till bevakningsobjektet med hjälp av ett bevakningsfordon.

Beroende på objektets beskaffenhet kan rondering ske både med fordon och/eller till fots.

Uppdragen utförs inom en överenskommen tidsperiod och omfattar en eller flera kunder under arbetspasset. Vanligtvis innebär ronderande bevakning att flera kunder delar på en bevakningsresurs, så kallad time-sharing.

Utöver att rutinmässigt kontrollera olika fastigheter och vidta skadebegränsande åtgärder kan väktaren även ha till uppgift att vidta åtgärder vid olika typer av larm, så kallad larmutryckning. Det kan vara fråga om inbrottslarm, överfallslarm, driftlarm, trygghetslarm, brandvarningslarm etc.

Viktigt att tänka på är att väktare som åker för att åtgärda larm inte har rätt att exempelvis överskrida hastighetsbestämmelser eller andra trafikregler, vilket har betydelse för vad som ska anses vara en rimlig tid för inställelse vid larm.

Följande är exempel på arbetsuppgifter som kan utföras av *ronderande väktare*:

Kontroll av

- att inga obehöriga finns inom området
- att dörrar och fönster är stängda och låsta
- att gas- och vattenkranar är avstängda
- att maskiner, exempelvis kaffebryggare är avstängda
- att den elektiska strömmen är bruten
- att brandfara inte förekommer på grund av glömska eller slarv
- att tekniska bevakningshjälpmedel (till exempel inbrottslarm eller brandlarm) är tillkopplade, samt
- att säkerhetsskåp och arkivskåp är låsta.

Väktare som utför ronderande eller stationär bevakning får även vara utrustad med hund för eget skydd, vilket dock kräver särskild utbildning av både hundförare och hund (ekipaget).

Väktare får även använda särskilt utbildad sökhund för att söka efter sprängämnen och andra farliga föremål vid uppdrag som inte åligger polisen. Sådana uppdrag kan exempelvis utföras på idrottsarenor etc. och kräver också att hundförare och hund är särskilt utbildade för sådana uppdrag.

Följande är exempel på arbetsuppgifter som kan utföras som *stationär bevakning*:

- Kontrollera in- och utpassering vid entréer, grindar etc.
- Ta emot, vägleda och anmäla besökare (receptionstjänst)
- Utföra ronderande bevakning inom bevakningsobjektet av områden, byggnader, rum eller viss verksamhet, ibland med hund
- Övervaka lokaler och områden med hjälp av CCTV
- Olika former av serviceåtgärder

Krav för behörighet

För behörighet att utföra uppgiften krävs godkännande av länsstyrelsen för anställning i bevakningsföretag samt av Polismyndigheten föreskriven grundutbildning för väktare.

4.2 Butikskontroll (väktare)

Butikskontroll utförs av civilklädda eller uniformerade väktare i syfte att förhindra stöld av varor i butiker.

Funktion och utbildning

Butikskontrollanter är väktare och utbildas av auktoriserade utbildningsföretag

Krav för behörighet

För behörighet att utföra uppgiften krävs godkännande av länsstyrelsen för anställning i bevakningsföretag samt av Polismyndigheten föreskriven grundutbildning för väktare och föreskriven utbildning för butikskontroll.

4.3 Värdetransport (väktare)

Värdetransport innebär att sedlar, mynt eller annan egendom transporteras och/eller bevakas av väktare.

I begreppet värdetransport ska också innefattas i- och urlastning, påfyllning av uttagsautomater och andra liknande åtgärder som har en omedelbar och naturlig koppling till transporten.

Funktion och utbildning

Värdetransportörer är väktare och utbildas av auktoriserade utbildningsföretag.

Krav för behörighet

För behörighet att utföra uppgiften krävs godkännande av länsstyrelsen för anställning i bevakningsföretag samt av Polismyndigheten föreskriven grundutbildning för väktare och föreskriven utbildning för värdetransportör.

4.4 Bevakning av enskild person för dennes skydd – personskydd (väktare)

Bevakning av enskild person för dennes skydd innebär att väktare skyddar en person (personskydd) mot brottsliga angrepp mot hans eller hennes liv, hälsa eller rörelsefrihet.

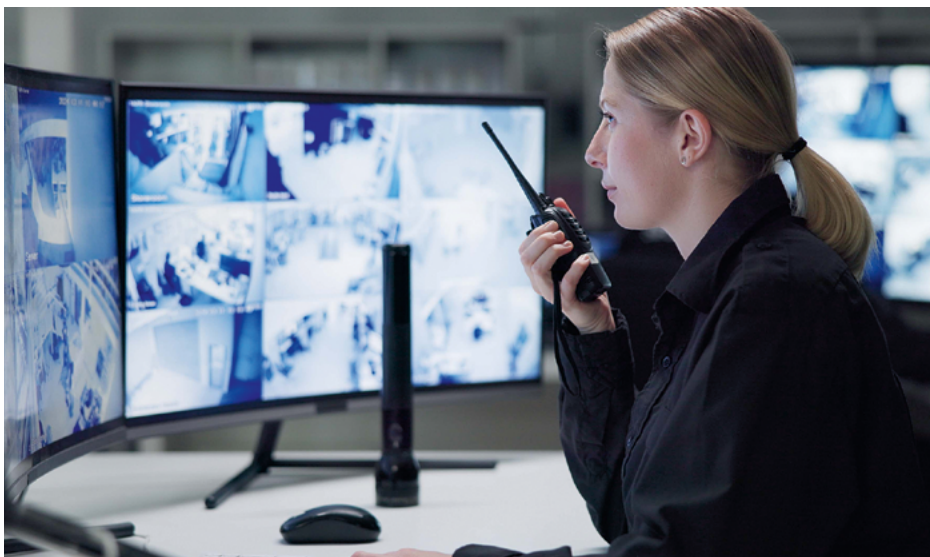
Funktion och utbildning

Personskyddsväktare är väktare och utbildas av auktoriserade utbildningsföretag.

Krav för behörighet

För behörighet att utföra uppgiften krävs godkännande av länsstyrelsen för anställning i bevakningsföretag samt av Polismyndigheten föreskriven grundutbildning för väktare samt föreskriven utbildning för bevakning av enskild person för dennes skydd.

4.5 Larmcentral (väktare)

Larmcentral innebär bevakning genom att via teknisk tillsyn ta emot eller förmedla larm.

Särskilt krav för auktorisation av sådan larmcentral är att denna enligt FAP 573-1 ska vara certifierad som larmcentral enligt SSF 136 eller motsvarande norm inom EU eller kunna antas uppfylla sådana krav.

Utbildning

Den som ska utföra bevakning i larmcentral kan vara utbildad på två olika sätt:

- Vid ett auktoriserat utbildningsföretag ha genomgått av Polismyndigheten föreskriven grundutbildning för väktare, eller
- vara utbildad enligt vad som krävs för arbete i certifierad larmcentral.

Krav för behörighet

- Den som arbetar som larmoperatör ska vara godkänd av länsstyrelsens för anställning i bevakningsföretag och ha genomgått av grundutbildning för väktare eller vara utbildad för arbete i certifierad larmcentral.

4.6 Föreskriven utbildning av personal som ska utföra bevakningstjänst

Utbildning av bevakningspersonal är ett eget verksamhetsslag som erfordrar auktorisation av länsstyrelsen.

I beslutet om auktorisation ska länsstyrelsen ange vilken eller vilka utbildningar som auktorisationen omfattar.

5. Bevakning som sker med stöd av förordnande eller särskilt godkännande

Bevakning med stöd av förordnande eller särskilt godkännande är ett verksamhetsslag som omfattar flera olika bevakningsfunktioner som inte utförs av väktare utan av bevakningspersonal som med stöd av särskilt godkännande eller förordnande utövar myndighet.

Varje enskild bevakningsfunktion som anges nedan är ett eget verksamhetsslag.

I beslutet om auktorisation ska länsstyrelsen därför ange vilket eller vilka verksamhetsslag som auktorisationen avser.

- **ordningsvakt** förordnas av Polismyndigheten enligt lag (2023:421) om ordningsvakter,
- **luftfartsskyddskontrollant** förordnas av Polismyndigheten enligt lag (2004:1100) om luftfartsskydd,
- **sjöfartsskyddskontrollant** förordnas av Polismyndigheten enligt lag (2004:487) om sjöfartsskydd,
- **hamnskyddskontrollant** förordnas av Polismyndigheten enligt lag (2006:1209) om hamnskydd,
- **naturvårdsvakt** förordnas av länsstyrelsen enligt terrängkörningsförordning (1978:594),
- **jakttillsynsman** förordnas av länsstyrelsen enligt jaktförordning (1987:905),
- **fisketillsynsman** förordnas av länsstyrelsen enligt förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, och
- **skyddsvakt** godkänns av länsstyrelsen enligt skyddsförordning (2010:523).

5.1 Ordningsvakt

Ordningsvakter har till uppdrag att medverka till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller främja trygghet.

Tidigare var det mest vanliga att ordningsvakter tjänstgjorde vid restauranger med alkoholutskänkningstillstånd eller i samband med konserter eller idrotts-evenemang där man kunde förvänta att ordningsstörningar skulle kunna bli en följd av arrangemanget eller tillställningen.

Idag är det mer vanligt förekommande att ordningsvakter upphandlas av olika myndigheter för att kunna medverka till att upprätthålla allmän ordning, säkerhet eller främja trygghet på gator och torg, i kollektivtrafik, i olika myndigheters receptioner samt genomföra säkerhetskontroller i domstol eller vid offentliga sammanträden i kommuner och regioner m.m.

Tillstånd att använda ordningsvakter

Som huvudregel krävs tillstånd av Polismyndigheten att använda ordningsvakter. Det är kunden som ska ansöka om tillstånd. Ett tillstånd att använda ordningsvakter gäller i tre år.

Tillstånd för användning av ordningsvakter krävs dock inte om villkor för sådan användning redan har meddelats vid beslut som gäller

1. allmänna sammankomster som avses i 2 kap. 1 § ordningslagen (1993:1617),
2. offentliga tillställningar som avses i 2 kap. 3 § ordningslagen, eller
3. lokaler eller utrymmen där alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat serveras till allmänheten med tillstånd enligt 8 kap. 2 § alkohollagen (2010:1622).

Tillstånd krävs inte heller för Polismyndighetens användning av ordningsvakter i myndighetens egen verksamhet.

Särskilt om ansökan om tillstånd

Den som ansöker om tillstånd ska kunna visa att det finns ett behov av sådan användning och att det är ändamålsenligt för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller främja trygghet på den plats, inom det område eller i den verksamhet som ansökan avser.

Vid bedömningen av om det är ändamålsenligt att använda ordningsvakter ska det särskilt beaktas

1. vilken art och omfattning uppdraget ska ha,
2. var uppdraget ska utföras, och
3. vilka möjligheter till ledning och kontroll Polismyndigheten kommer att ha över ordningsvakternas arbete.

Polismyndighetens beslut om tillstånd ska avse en viss plats, ett visst område eller en viss verksamhet. Beslutet får förenas med villkor. Villkor får meddelas endast om skälen för villkoret uppväger det intrång eller men i övrigt som villkoret innebär för den som har ansökt om tillstånd eller för något annat motstående intresse. Om förutsättningarna för ett tillstånd ändras, får nya villkor meddelas. Villkor kan exempelvis avse en minimibemanning, dvs. minsta antal ordningsvakter som ska vara i tjänst på aktuellt område eller plats.

Utbildning och förordnande

Polismyndigheten utbildar ordningsvakter och ett förordnande som ordningsvakt gäller i fem år. För nytt förordnande krävs att ordningsvakten genomgår fortbildning hos Polismyndigheten.

Krav för behörighet

Ordningsvakter anställda i bevakningsföretag ska vara godkända av länsstyrelsens för anställning i bevakningsföretag, ha genomgått av Polismyndigheten föreskriven utbildning samt vara förordnade av Polismyndigheten. Ordningsvakter som är direktanställda av en uppdragsgivare, exempelvis en krog, är inte underkastade krav på att godkännas av länsstyrelsen utan prövas endast av Polismyndigheten.

Befogenheter

En ordningsvakt får bl.a.

- Avvisa, avlägsna eller omhänderta den som stör den allmänna ordningen eller utgör ett hot mot densamma med stöd av 13 § polislagen (1984:387).
- Omhänderta enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer
- Avvisa eller avlägsna enligt 4 kap. 9 § ordningslagen (1993:1617)
- Utföra kroppsvisitation enligt 19 § första stycket polislagen (1984:387) för att eftersöka ID-handling eller farliga föremål, samt
- Ta alkohol i beslag eller förstört beslagtagen alkohol av ringa värde enligt 2 § tredje stycket 3 lagen (1958:205) om förverkande av alkohol m.m.

Vissa ordningsvakter som utöver grundutbildning för ordningsvakt även genomgått en särskild tilläggsutbildning hos Polismyndigheten får även, efter beslut av Polismyndigheten i varje enskilt fall, utföra transport av omhändertagna personer.

Ledningsförhållanden

Oavsett om en ordningsvakt är anställd av ett bevakningsföretag eller är direktanställd av en uppdragsgivare står ordningsvakter alltid under Polismyndighetens ledning.

Det innebär inte att Polismyndigheten i detalj styr ordningsvaktens dagliga arbete, snarare att Polismyndigheten (delegerat till polisman) vid behov kan ge ordningsvakter anvisningar som denne är skyldig att följa, dock inte om det är uppenbart att anvisningen inte angår tjänstgöring som ordningsvakt eller om den strider mot lag eller annan författning.

En ordningsvakt ska även hålla Polismyndigheten underrättad om förhållanden som rör verksamheten och som är av sådan art att de bör komma till myndighetens kännedom.

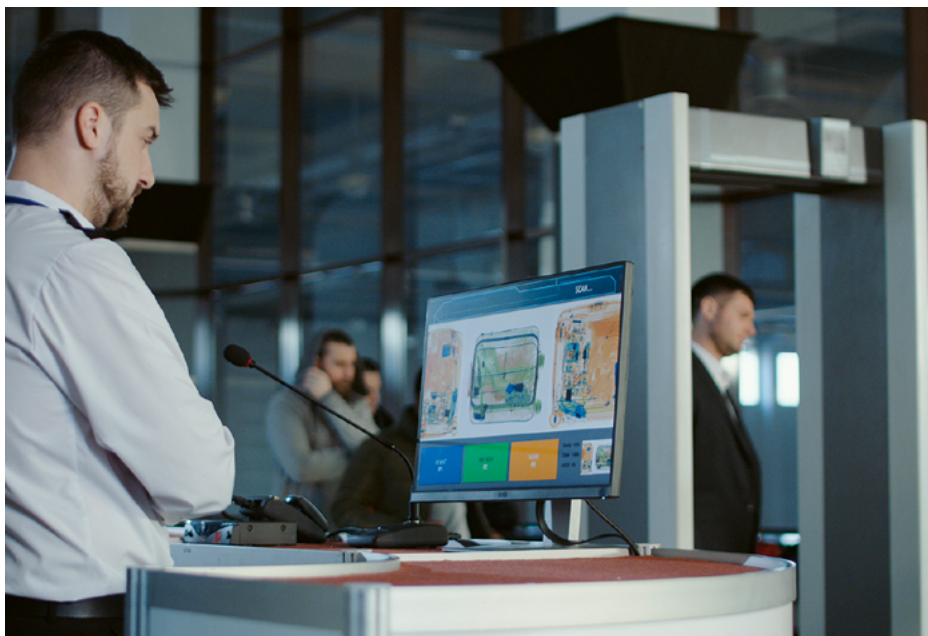
5.2 Luftartsskyddskontrollant (vanligen kallad flygplatskontrollant)

Luftartsskyddskontrollanter genomför säkerhetskontroller på flygplats av personer, medförda föremål och fordon, som följer av förordning (EG) nr 300/2008, eller efter beslut av Polismyndigheten om strängare åtgärder.

Luftartsskyddskontrollanten får i samband med dessa kontroller även genomföra kroppsvisitation och beslag. Luftartsskyddskontrollanter utses av Polismyndigheten.

Utbildning och förordnande av luftartsskyddskontrollant

Utbildning av luftartsskyddskontrollanter genomförs av den som erhållit tillstånd av Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet. Efter utbildning förordnas kontrollanten på fem år av Polismyndigheten.

Krav för behörighet

Luftfartsskyddskontrollant som är anställd i bevakningsföretag ska vara godkända av länsstyrelsen för anställning i bevakningsföretag, ha genomgått av Transportstyrelsen föreskriven utbildning samt vara förordnad av Polismyndigheten.

Ledningsförhållande

De kontroller som anges ovan ska enligt lag (2004:1100) utföras under en polismans ledning, men i praktiken är polisen som är stationerad på flygplatsen sällan närvarande på plats men tillgänglig via radiokommunikation.

5.3 Sjöfarts- och hamnskyddskontrollanter

Sjöfartsskyddskontrollanter används för att förebygga brott som utgör fara för säkerheten i samband med sjöfarten.

Hamnskyddskontrollanter används för att förebygga brott som utgör fara för säkerheten inom hamnen.

Befogenheter sjöfartsskydd

För att förebygga brott som utgör fara för säkerheten i samband med sjöfarten får den som uppehåller sig på ett fartyg eller i en hamnanläggning kroppsvisiteras.

För samma ändamål får väska, fordon, gods, rum och annat slutet förvaringsställe på fartyget eller inom hamnanläggningen undersökas.

Den som vägrar att låta sig eller sin egendom undersökas, får avvisas eller avlägsnas från fartyget eller hamnanläggningen.

Befogenheter hamnskydd

För att förebygga brott som utgör fara för säkerheten inom hamnen får väskor som någon bär med sig, övrigt bagage och gods inom hamnen undersökas. För samma ändamål får identiteten kontrolleras hos personer som uppehåller sig inom hamnens område.

Den som vägrar att låta sin egendom undersökas eller vars identitet inte kan kontrolleras, får avvisas eller avlägsnas från hamnen.

Utbildning och förordnande

Polismyndigheten utbildar sjöfartsskydds- och hamnskyddskontrollanter och ett förordnande gäller i fem år. För nytt förordnande krävs att kontrollanten genomgår fortbildning hos Polismyndigheten.

Krav för behörighet

Sjöfarts- och hamnskyddskontrollant anställd i bevakningsföretag ska vara godkänd av länsstyrelsens för anställning i bevakningsföretag, ha genomgått av Polismyndigheten föreskriven utbildning samt vara förordnad av Polismyndigheten.

Ledningsförhållanden

När sjöfarts- eller hamnskyddskontrollanter undersöker personer och egendom ska arbetet utföras under en polismans ledning.

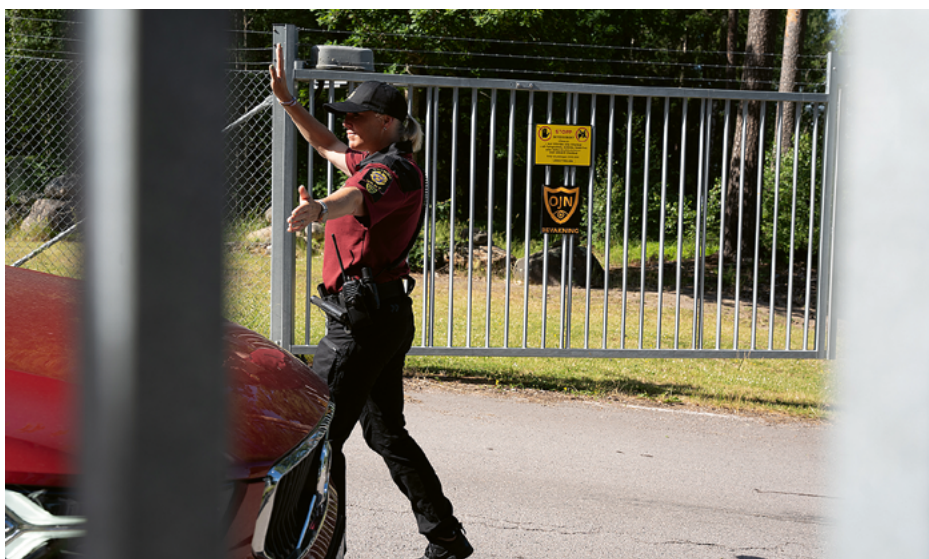
5.4 Skyddsvakt

Skyddsvakter bevakar skyddsobjekt i syfte att förhindra spioneri, sabotage, terroristbrott samt grovt rån exempelvis genom att hindra att obehöriga personer tar sig in på objektet.

Länsstyrelsen beslutar vilka objekt som ska ha status som civila skyddsobjekt och Försvarsmakten beslutar om militära skyddsobjekt.

Utbildning och godkännande

Auktoriserade utbildningsföretag utbildar civila skyddsvakter i enlighet med de utbildningsbilagor som föreskrivs av Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om skyddsvakter; FAP 694-1.

Försvarsmakten utbildar militära skyddsvakter. Den som genomfört en utbildning till militär skyddsvakt 2016 eller senare får också godkännas av länsstyrelsen som civil skyddsvakt.

Den som är behörig att utföra arbete som väktare eller ordningsvakt samt den som med godkänt resultat genomgått Försvarsmaktens utbildning för skyddsvakt efter 2010 men före 2016 får, efter att ha genomfört av Polismyndigheten föreskriven förkortad utbildning för skyddsvakt, också godkännas som civil skyddsvakt.

Ett godkännande som skyddsvakt gäller i fem år.

Krav för behörighet

Skyddsvakter som är anställda i bevakningsföretag ska vara godkända av länsstyrelsens för anställning i bevakningsföretag, ha genomgått av Polismyndigheten föreskriven utbildning samt vara godkända (utsedda) av länsstyrelsen.

Befogenheter

Skyddsvakt får besluta om kroppsvisitation och undersökning av fordon, fartyg och luftfartyg, om det behövs för att bevakningsuppgiften ska kunna fullgöras, eller för att söka efter föremål som kan tas i beslag enligt denna lag.

Om en obemannad farkost befinner sig inom, i närheten av eller över ett skyddsobjekt får den som bevakar skyddsobjektet, om det behövs för att fullgöra bevakningsuppgiften, ingripa mot farkosten även på annat sätt än genom en undersökning enligt första stycket. Våld mot farkosten får då användas om andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt. Lag (2019:696).

Den som bevakar ett skyddsobjekt får om det behövs för att bevakningsuppgiften ska kunna fullgöras avvisa, avlägsna eller, om en sådan åtgärd inte är tillräcklig, tillfälligt omhänderta en person inom eller invid skyddsobjektet, om personen

1. överträder något förbud som gäller på grund av beslut enligt denna lag,
2. vägrar att på begäran lämna uppgift om namn, födelsetid eller hemvist eller lämnar uppgift om detta som skäligen kan antas vara oriktig,
3. vägrar att underkasta sig kroppsvisitation, eller
4. vägrar att finna sig i undersökning av fordon, fartyg eller luftfartyg.

En skyddsvakt har inom skyddsobjektet och i dess närhet samma befogenhet som en polisman att gripa den som det finns skäl att anhänga för spioneri, sabotage, terroristbrott, grovt rån eller förberedelse till ett sådant brott samt att ta i beslag av föremål som personen för med sig. Detta gäller också om den misstänkte är på flykt från skyddsobjektet.

Den som bevakar ett skyddsobjekt får ta föremål i beslag, som skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brott mot denna lag eller vara förverkade.

En fullständig beskrivning av de byggnader, andra anläggningar, områden och objekt som får beslutas vara skyddsobjekt finns angiven i Skyddslagen.

5.5 Naturvårdsvakt, jakttillsynsman och fisketillsynsman

Kategorierna naturvårdsvakt, jakttillsynsman och fisketillsynsman beskrivs inte närmare i denna guide då dessa funktioner primärt är en förlängning av länsstyrelsens tillsynsfunktion.

6. Uppdrag med stöd av förordande som enligt speciallagstiftning får tillhandahållas av auktoriserade bevakningsföretag

6.1 Väktare förordnad av Kriminalvården för bevakning inom anstalt eller häkte

Kriminalvården får förordna en väktare i ett auktoriserat bevakningsföretag att, inom ramen för sin anställning där, utföra vissa bevakningsuppdrag när en intagen ska vistas utanför en anstalt eller en förvaringslokal. Om det finns särskilda skäl får förordnandet även avse vissa bevakningsuppgifter inom en anstalt eller en förvaringslokal.

Utbildningskrav

Väktaren som ska förordnas måste genomgå en introduktionsutbildning hos Kriminalvården. Utbildningen omfattar två dagar.

6.2 Väktare förordnad av Polismyndigheten som arrestantvakt

Endast väktare i ett auktoriserat bevakningsföretag får förordnas att, inom ramen för sin anställning i företaget, vara arrestantvakt. Ett förordnande för en arrestantvakt får avse även bevakningsuppdrag utanför förvaringslokalen och rutinmässiga transportuppdrag.

Utbildningskrav

Väktaren som ska förordnas måste genomgå en särskild utbildning hos Polismyndigheten. Utbildningen omfattar 10 dagar.

6.3 Anställd i bevakningsföretag förordnad av kommun som parkeringsvakt

Till parkeringsvakter får förordnas arbetstagare hos

1. kommunen,
2. andra kommuner,
3. kommunala parkeringsaktiebolag,
4. sådana kommunala trafikaktiebolag som inom kommunen bedriver linjetrafik enligt yrkestrafiklagen (2012:210),
5. sådana bevakningsföretag som omfattas av lagen (1974:191) om bevakningsföretag.

Utbildningskrav

Anställd i bevakningsföretag som ska förordnas måste genomgå av Rikspolisstyrelsen föreskriven utbildning för parkeringsvakt. Utbildningen omfattar 18 dagar enligt bilaga 1 FAP 759-1. Det är inte reglerat vem som får tillhandahålla utbildningen som av BYA benämns offentligrättslig parkeringsvaktsutbildning (OPV).

7. Uppdrag som inte är bevakning benämns sidouppdrag

Förutom uppdrag som kräver auktorisation får bevakningsföretag givetvis utföra andra uppdrag än de som kräver auktorisation.

Sådana åtaganden benämns sidouppdrag och kan exempelvis omfatta så kallad störningsjour.

Av Polismyndighetens allmänna råd anges att "Sidouppdrag som innebär att en lägenhetsinnehavare endast informeras om att han eller hon stör omgivningen (s.k. störningsjour) bör inte heller anses som olämplig inriktning om den som utför åtgärden döljer funktionsbeteckning för väktare exempelvis genom att bära annan jacka än den som godkänts som väktaruniform samt att batong inte medförs."

8. Kvalitet

8.1 Vad är kvalitet

För kunder till ett bevakningsföretag med höga kvalitetsbristkostnader uppstår flera negativa konsekvenser till följd av brister i det anlitate säkerhetsföretagets förebyggande säkerhetsarbete.

Det kan exempelvis avse ökade direkta kostnader för skador till följd av brott, brand eller liknande, stigande indirekta kostnader till följd av driftsstopp eller driftstörningar i kundens kärnverksamhet, samt ökade, ej förväntade kostnader för att behöva kontrollera leverantören, hantera klagomål och reklamationer.

Begreppet kvalitet bör därför ges särskild betydelse vid upphandling av bevakningstjänster.

Men vad betyder egentligen ordet kvalitet? Svenska Akademiens ordbok definierar kvalitet som *"god beskaffenhet, förstklassigt, omsorgsfullt och med yrkesskicklighet utfört arbete, samt motsatsen till kvantitet"*. Det finns många fler beskrivningar, definitioner och tolkningar, men sammanfattningsvis är begreppet kvalitet en beskrivning av något i positiv bemärkelse. Att tolkningen av kvalitet skiftar från person till person är dock inte konstigt då begreppet kvalitet nämligen svarar på vad någon förväntar sig av något.

Svensk Standard, SS-ISO 8402, definierar kvalitet som *"Alla sammantagna egenskaper hos ett objekt som ger dess förmåga att tillfredsställa uttalade eller underförstådda behov"*, vilket möjligen kan ge en fingervisning av att kvalitet handlar om att åstadkomma egenskaper som tillfredsställer kundens behov.

Enligt Kano-modellen som utvecklats av professor Noriaki Kano utvidgas kundtillfredsställelse till tre dimensioner:

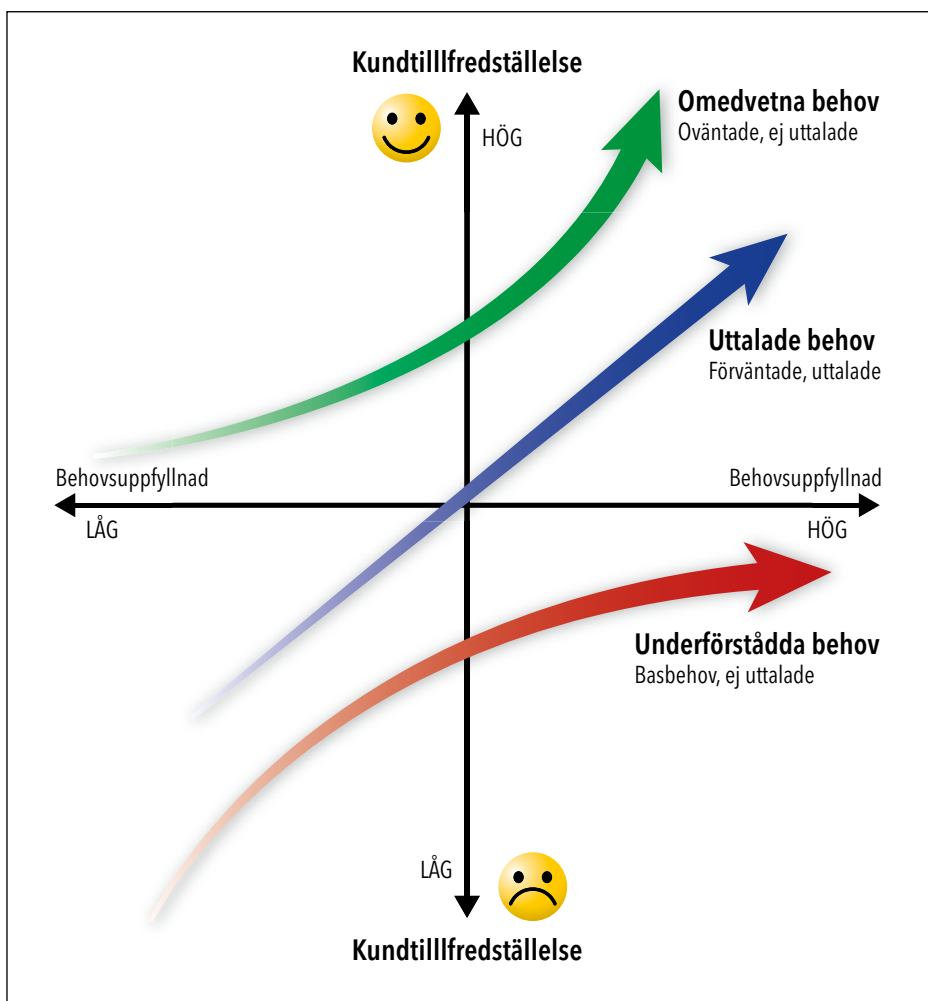
1. Underförstådda behov (basic needs),
2. Uttalade behov (expected needs), samt
3. Outtalade behov, egenskaper som kan överraska kunden (exciting experience).

Basbehov avser behov hos kunderna som förväntas tillfredsställas av en viss tjänst eller produkt. Om denna inte tillfredsställer kundernas basbehov så blir kunderna missnöjda. Basbehov är så självklara för kunderna att det inte går att fråga kunderna om dem enligt Kano-modellen.

Uttalade behov är vad kunderna upplever vara viktiga funktioner hos en produkt eller tjänst. De företag eller leverantörer som bäst kan tillfredsställa de uttalade behoven kan vinna konkurrensfördelar enligt Kano-modellen.

Outtalade behov är behov som kunderna inte kan sätta ord på men som ger kunden en högre behovstillfredsställelse än bas- och uttalade behov.

De kvalitetskrav som senare presenteras i denna handbok syftar samtliga till att på olika sätt medverka till att uppfylla kundernas samtliga behov, dvs. underförstådda, uttalade och outtalade behov av trygghet och säkerhet.

8.2 Samband mellan kvalitet och effekt

Kvalitet är värdet på de egenskaper en produkt eller en tjänst har och är en viktig faktor när kunder ska göra ett köp. Kvalitet är med andra ord en mätbar faktor som inom området bevakning är relevant avseende bland annat vilket mätbar nivå av säkerhet som levereras i förhållande till kostnad samt i vilken omfattning kundens skadekostnader minskar.

8.3 Kvalitetsbristkostnader

Kvalitetsbristkostnader är traditionellt ett begrepp som tillverkande företag använder för att mäta de kostnader som uppstår till följd av fel och avvikelser i tillverkningsprocessen.

Kvalitetsbristkostnader – definition

De totala förluster som uppstår genom att ett företags tjänster, produkter eller processer inte är fullkomliga.

Sambanden mellan skyddsåtgärder och skador varierar mellan olika verksamheter och riskmiljöer. För att beräkna framtida skadekostnader krävs därför en samlad bedömning av flera riskfaktorer.

En generell utgångspunkt vid upphandling av säkerhet är att varje krona som investeras i exempelvis bevakning ska syfta till att förebygga och minska skador och innebära en ökad trygghet och en total besparing för den upphandlande organisationen.

9. Gemensamt intresse av god sed vid upphandling av bevakningstjänster

Även i vårt land finns risker i form av jäv, korruption och otillåten påverkan vid upphandling av tjänster. Bevakningsbranschen kan därför bara instämma i vikten av att upphandlande myndigheter, precis som anges i regeringens *Handlingsplan mot korruption och otillåten påverkan 2024-2027*, på alla nivåer aktivt arbetar med att förebygga, upptäcka och motverka oegentligheter.

Ur regeringens handlingsplan

Myndigheter upphandlar varor och tjänster för stora summor. Tjänstemän med ansvar för inköp befinner sig ofta i en utsatt position om företag eller andra externa aktörer försöker påverka upphandlingsprocessen på ett otillbörligt sätt.

Tilltron till det offentliga skadas allvarligt om det finns misstankar om korruption eller otillåten påverkan. Korruption och otillåten påverkan kan i förlängningen leda till att seriösa företag konkurreras ut till förmån för oseriösa företag.

Den grundläggande principen om öppenhet och likabehandling är ett effektivt verktyg mot denna problematik och måste värnas.

I handlingsplanen citeras även en rapport från Brottsförebyggande rådet (BRÅ) *Möjliggörare för kriminella nätverk – Om möjliggörare i kommunal, statlig och privat sektor (2024:2)* där säkerhets- och bevakningsbranschen är en av de sektorer som bedömts som känsliga för påverkan:

"...många personer i kriminella nätverk tycks ha ett stort intresse av att ha möjliggörare och att dessa förekommer inom rättsväsendet, flera förvaltningsmyndigheter, kommuner, bank- och finansbranschen, fastighetsförmedlingar, bolagsbildningar, bokförings- och redovisningstjänster, juridiska tjänster, säkerhets- och bevakningsbranschen och transportsektorn".

Även Upphandlingsmyndigheten betonar vikten av att förebygga korruption vid offentlig upphandling samt att det bör finnas ett strategiskt arbete med antikorruption i den upphandlande organisationen:

"Korruption och jäv är tyvärr något som fortfarande förekommer inom offentlig upphandling och som ger negativa konsekvenser både på individ-, organisations- och samhällsnivå. Det finns mycket vi kan göra som upphandlande organisation för att förebygga korruption, såväl på organisatorisk nivå som i samband med enskilda upphandlingar eller inköp."

10. Lagen om offentlig upphandling (LOU) i korthet

När upphandlande myndigheter och enheter (upphandlande organisationer) inom offentlig sektor gör inköp måste de följa lagen om offentlig upphandling (LOU).

Offentlig upphandling finns till för att tillvarata en rad samhällsintressen:

- främja kostnadseffektivt användande av skattemedel
- främja fri rörlighet inom EU (främst den direktivstyrda delen)
- undanröja ageranden som begränsar konkurrens
- underlätta för företag att göra affärer med offentlig sektor
- se till att det företag som säljer de efterfrågade varorna, tjänsterna eller entreprenaderna till de mest förmånliga villkoren vinner.

Reglerna om offentlig upphandling ska även bidra till att motverka korruption, bland annat genom att det ställs krav på transparens och insyn i upphandlingsprocessen. Valet av leverantör ska med andra ord ske på affärsmässig grund och baseras på vilken leverantör som erbjuder den bästa varan eller tjänsten till de bästa villkoren.

Enkelt uttryckt kan LOU beskrivas som tudelad:

- Upphandling styrd av EU-direktiv¹ som ska genomföras i enlighet med samtliga kapitel i LOU med undantag av 19 kap.
- Upphandling utanför det direktivstyrda området som Sverige själv har rätt att reglera, vilken regleras av 19 kap. LOU.

10.1 Upphandling av bevakningstjänster – ändrade regler från 1 februari 2022

Den 1 februari 2022 ändrades 19 kap. LOU i syfte att göra regelverket enklare inom det icke-direktivstyrda området vad gäller utformning och innehåll. Detta genom att bara innehålla de regler som är nödvändiga för att ge ramarna för de upphandlande organisationerna och de regler som krävs för att skydda leverantörerna.

En lista över de tjänster som får upphandlas enligt 19 kap. finns i *bilaga 2* till LOU under rubriken *Sociala tjänster och andra särskilda tjänster*. Bevakningstjänster finns där uppräknade under underrubriken *Undersöknings- och säkerhetstjänster*.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG

11. Upphandlingsprocessen

För att säkerställa att samtliga moment i processen följs bör en processplan tas fram.

Denna guide är avgränsad till de delar i processen som bedömts vara av särskild vikt vid den kravställning som ska ske inför upphandling av bevakningstjänster, dvs. *Intern planering*, *Vad som ska beaktas vid upphandling av bevakningstjänster*, *Extern informationsinhämtning*, *Vägval*, *Avtalet* samt *Uppföljning*. Den fullständiga processen kan annars delas in i följande moment:

■ Intern planering	■ Upphandlingsdokument
■ Vad som ska beaktas vid upphandling av bevakningstjänster	■ Annonsera
■ Extern informationsinhämtning	■ Pröva och utvärdera anbud
■ Vägval	■ Viktning och prioriteringsordning
■ Avtalet	■ Uppföljning

Exempel på upphandlingsprocess i form av en checklista finns i *bilaga 9*. För den som önskar fördjupning i momenten *Upphandlingsdokument*, *Pröva och utvärdera anbud* samt *Viktning och prioriteringsordning* finns dessa beskrivna efter bilagorna.

12. Intern planering

12.1 Ansvarig upphandlare

Utse en ansvarig för upphandlingen

Vem som ska ansvara för upphandlingen varierar beroende på upphandlande myndighet. I vissa fall anlitas en konsult, i andra fall intern kompetens.

Kommentar: Vid framtagandet av guiden har följande synpunkter förts fram:

- att det är angeläget att kontrollera att risk för otillåten påverkan genom jäv eller motsvarande inte föreligger, samt
- att det för en effektiv uppföljning av avtalsvillkor är en fördel om den som ansvarat för upphandlingen också är delaktig i denna, då den som ansvarat för upphandlingen ofta har en större kunskap om avtalet i dess helhet.

12.2 Upprätta en projektplan

Vad ska vi uppnå

I vårt exempel är avsikten att upphandla en eller flera bevakningstjänster.

För att kunna välja rätt leverantör av säkerhetstjänster bör en projektplan eller checklista upprättas för att säkerställa att regelverket i 19 kap. följs och då särskilt de grundläggande principerna för offentlig upphandling enligt 2-3 §§ avseende

- att leverantörer behandlas på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt,
- att upphandlingen genomförs på ett öppet sätt och i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet, och
- att den tjänst man upphandlar ska leva upp till ställda krav.

Den upphandlande myndigheten bör även enligt 19 kap. 3 § beakta miljöhänsyn samt sociala och arbetsrättsliga hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Viktigt är att tidigt konstatera om något i upphandlingen talar för att upphandlingen istället måste följa det direktivstyrda områdets regler eller annan lagstiftning.

12.3 Analysera tidigare upphandling

Hur fungerade det tidigare

Det kan framstå som givet att tidigare upphandlade bevakningstjänster ska analyseras och bedömas.

Men för att analysen ska ha ett konkret värde behöver det ha funnits fastställda värden för uppföljning kopplade till tidigare ställda avtalsvillkor för att kunna få en objektiv bild av om den tidigare bevakningstjänsten varit tillräcklig avseende omfattning, funktion, förmåga och kvalitet.

För att ta fram sådana värden eller mått krävs därför att en noggrann analys har gjorts av vilka faktiska behov som finns av bevakningstjänster samt god branschkunskap.

Om värden inte redan finns är det angeläget att sådana tas fram innan ny upphandling genomförs. Relevant för det arbetet är också sådana faktorer som tidigare visat sig vara kostnadsdrivande.

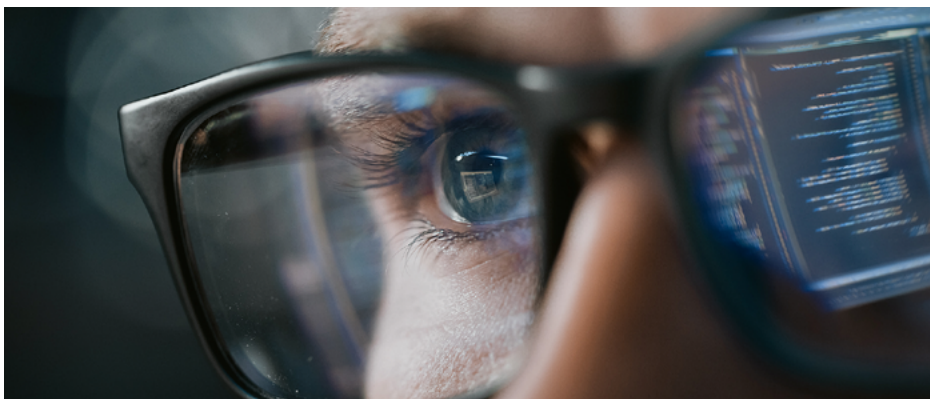
Ta reda på vad vi behöver

Det är viktigt att besluta om vilka interna och externa kompetenser som ska delta i arbetet och att dessa involveras redan i ett tidigt skede. Det gör att ni kan få in flera olika perspektiv och samtidigt minska risken för korruption som ensamarbete innebär. Innan upphandlingen påbörjas bör ni därför identifiera vilka kompetenser och resurser som behövs i upphandlingsarbetet. Det kan exempelvis handla om beställare i verksamheten, upphandlare, jurister, miljösamordnare, säkerhetsamordnare och ekonomer.

12.4 Kartläggning och analys av marknad – branschkunskap

Vad får bevakningsföretag göra

För att kartlägga och analysera bevakningsmarknaden krävs branschkunskap,

dvs. en förståelse för vad bevakningsföretag får och har möjlighet att åta sig samt vilka regelverk som företagen och dess personal i övrigt måste efterleva.

12.5 Analysera och kartlägg era behov

Vad behöver vi skydda

För att upphandlingen ska kunna uppfylla de faktiska behoven är det viktigt att lägga tillräckligt med tid och resurs på att analysera och kartlägga dessa.

För att kunna definiera organisationens behov av bevakningstjänster och i vilken omfattning de förekommer, behöver en behovsanalys genomföras.

För att få en så bred och heltäckande bild som möjligt av de faktiska behoven är det ofta en fördel att hämta in uppgifter från slutanvändarna vid samtliga enheter eller motsvarande. Detta kan exempelvis ske under ledning av säkerhetsansvarig eller motsvarande samt genom undersökningar riktade till egna anställda, boende i hyreshus samt genom trygghetsmätningar.

Till behovsanalysen kan även hämtas information från Polismyndigheten eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Uppgiftslämnarna bör samtidigt ges god information om vilka typer av bevakningstjänster som finns och hur dessa är avgränsade så att svaren ska kunna utgöra en objektiv kartläggning av faktiska omständigheter.

Omständigheter som bör beaktas vid behovsbedömningen kan exempelvis vara geografisk yta, population, samhälls- och infrastruktur, kända riskområden, omfattning av kollektivtrafik samt egen eller näraliggande kritisk infrastruktur. Den bör även omfatta statistik över händelser samt faktiska konsekvenser i form av skador avseende ekonomi, egendom, infrastruktur eller person. Med beaktande av samtliga sådana faktorer kan en sannolikhetsbedömning göras för varje typ av bevakningsobjekt samt bedömning av graden av konsekvens i de fall en oönskad händelse inträffar.

Exempel på statistik kan vara

- inbrottslarm och inbrott,
- brandlarm och bränder,
- olika typer av driftlarm och vattenskador,
- överfallslarm och överfall, samt
- incidentrapporter från bevakningspersonal.

Genom att på så vis identifiera, undersöka och precisera de behov som ska ligga till grund för upphandlingen skapas en bild av vilka förutsättningar som finns och blir utgångspunkt för de krav, villkor och kriterier som ska formuleras i upphandlingsdokumenten så att det blir tydligt för berörda bevakningsföretag vad som efterfrågas.

I behovsanalysen bör man även titta närmare på

- nuläget – hur har man hittills löst behoven,
- organisationens och slutanvändarnas behov,
- mål och syfte med upphandlingen,
- upphandlingens värde, samt
- affärens totala kostnader.

Kommentar: Det angeläget att den ansvarige för upphandlingen har förmågan att objektivt värdera de olika uppgifter som lämnas, då det är naturligt att respektive specialist eller representant anser sitt eget område vara mest skyddsvärt.

12.6 Specificering av behov

För att upphandlande myndighet ska kunna kravställa de bevakningstjänster man har behov av kan den bevakning som ska upphandlas delas upp i nedan angivna grupper. De prisbilagor som finns i slutet av denna guide kan användas som stöd vid den bedömningen.

- Grunduppdrag
- Larmåtgärder
- Extra bevakning
- Larmcentral

Grunduppdrag

Med grunduppdrag avses bevakningsuppdrag som behöver utföras kontinuerligt. Det kan exempelvis avse:

- ronderande bevakning i ett visst antal fastigheter eller lokaler,
- stationär bevakning i vissa receptioner,
- bevakning med skyddsvakt på skyddsobjekt,
- bevakning i larmcentral,
- personlarm, eller
- bevakning med ordningsvakter där Polismyndigheten beslutat om tillstånd.

Dessa behov är unika för varje upphandlande myndighet, men genom att fastställa vilka typer av bevakningsåtgärder som krävs kontinuerligt går det att ta fram vilka volymer som då krävs.

Larmåtgärder/uttryckning

Med larmåtgärder avses de bevakningsinsatser som måste ske vid olika typer av larm. Det kan exempelvis vara i händelse av:

- kameralarm,
- inbrottslarm,
- driftlarm,
- överfallslarm, eller
- brandlarm.

Extra bevakning

Med extra bevakning avses bevakningsinsatser som ligger utöver de volymer som fastställts i avtal. Det kan också vara fråga om bevakning som med kort varsel ska kunna utföras för att hantera en nytilkommen eller höjd risknivå.

Det kan exempelvis gälla:

- ronderande bevakning,
- stationär bevakning,
- bevakning med sökhund för att söka av fastighet efter farliga föremål (ex. vis sprängämnen),
- värdetransport,
- bevakning av enskild person för dennes skydd, eller
- ordningsvakter.

Larmcentral

Med larmcentral avses bevakningsåtgärder som sker på distans genom teknisk översyn och kontroll. Det kan exempelvis avse:

- inbrottslarm,
- överfallslarm,
- driftslarm,
- brandvarningslarm,
- trygghetslarm,
- hisslarm,
- personlarm, samt
- olika typer av kameraövervakning.

Dialog med marknaden är en förutsättning för kvalitativa anbud

Upphandlingens omfattning ska alltid utgå från de faktiska behoven. Att beakta vid den bedömningen är att ju fler verksamhetsslag som omfattas av en upphandling desto färre leverantörer kommer ha möjlighet att lämna anbud. Exempelvis kan bevakning av enskild person för dennes skydd endast tillhandahållas av ett fåtal företag.

Det bör övervägas om ett kontrakt ska vara nationellt eller regionalt och omfatta samtliga bevakningstjänster som en garant för att även framtida behov ska kunna säkerställas eller om det är mer ekonomiskt fördelaktigt för den upphandlande myndigheten att dela upp kontraktet i separata delar.

13. Vad som ska beaktas vid upphandling av bevakningstjänster

13.1 Stationär och ronderande bevakning

- Att göra en realistisk bedömning av hur stora resurser som kommer att krävas för att bevakningen ska ge avsett skydd. Det är inte ovanligt att en kommun vill upphandla ronderande bevakning i form av en så kallad "kommunbil" som dels har till uppgift att besöka ett visst antal byggnader eller andra objekt på vissa tider, samtidigt som den även ska kunna agera vid akuta inbrotts- eller driftslarm.
- Att behovsbedömningen därför bör grundas på upphandlande myndighets kunskap om geografisk omfattning, trafikförhållanden etc., dvs. om det är fråga om storstad eller landsbygd, antal lokaler som rutinemässigt ska ronderas av väktare, lokalernas storlek och inbördes avstånd samt känd frekvens från föregående år av hur många akuta larm som förväntas inkomma.
- Att det genom att ta fram en sådan analys blir lättare att göra en realistisk bedömning av hur många resurser som kommer att krävas samt att ställa realistiska krav på inställelsetider, dvs. inom vilken tid som väktare efter att larm inkommit ska vara på plats. Det blir också lättare för anbudsgivaren att förstå om man dels har tillräcklig förmåga för att utföra åtagandet enligt kravställningen, dels att även kunna sätta rätt pris för bevakningsuppdraget.
- Att uppdrag som önskas utföras med hund är en mer kvalificerad uppgift som kräver att både väktare och hund (ekipaget) har särskild utbildning och särskilt utrustade fordon vilket innebär att tjänsten också måste pris-sättas därefter.
- Att det vid upphandling av en så kallad "kommunbil", vilket är en bevakningsresurs som upphandlande myndighet får disponera i sin helhet, kan avtalet reglera att vissa detaljkrav ska styras av bevakningsinstruktionen i samråd mellan parterna. Det viktiga att specificera vilken utbildning och utrustning som "kommunbilen" ska ha.
- Att ensamarbete är i princip är förbjudet för bevakningsuppdrag som innebär risk för hot eller våld, exempelvis vid störningsjour och vissa typer av larmutryckning etc. I dessa fall måste det finnas möjlighet i avtalet för leverantören att få tillföra ytterligare bevakningsresurser.
- Att leverantören vid krav på korta inställelsetider vid larm måste ha möjlighet att tillföra ytterligare bevakningsresurser för att uppfylla ett sådant tidskrav.

13.2 Butikskontroll

- Att göra en realistisk bedömning av hur stora resurser som kommer att krävas för att bevakningen ska ge avsett skydd.
- Att behovsbedömningen därför bör grundas på upphandlande myndighets kunskap om geografisk omfattning, trafikförhållanden, dvs. om det är fråga om storstad eller landsbygd, antal lokaler som rutinmässigt ska bevakas, lokalernas storlek och inbördes avstånd.
- Att det genom att ta fram en sådan analys blir det lättare att göra en realistisk bedömning av hur många resurser som kommer att krävas. Det blir också lättare för anbudsgivaren att förstå om man dels har tillräcklig förmåga för att utföra åtagandet enligt kravställningen, dels att även kunna sätta rätt pris för bevakningsuppdraget.
- Att väktare som utför butikskontroll har genomgått en särskild utbildning utöver grundutbildning varför tjänsten också måste prissättas därefter.

13.3 Värdetransport

- Att vid kravställning väga in vilken geografisk omfattning uppdraget avser, dvs. avstånd mellan berörda objekt, samt vilka volymer och vilken frekvens som bevakningsuppdraget ska ha för att kunna göra en realistisk bedömning av behovet.
- Att väktare som utför värdetransport har genomgått en särskild utbildning utöver grundutbildning varför tjänsten också måste prissättas därefter.

13.4 Bevakning av enskild person för dennes skydd

- Att det är ett åtagande som är beroende av yttre faktorer. Upphandlande myndighet bör därför ge leverantören möjlighet att utföra en riskinventering kring hotbilden innan personskydd ska påbörjas och utföra uppdrag.
- Att en sådan inventering kan gynna både beställare och leverantör då båda parter blir bättre förberedda på hur ett uppdrag kan komma att utvecklas över tid, samt ge en indikation om leverantören har förmåga att vid uppkommet behov utöka uppdragets omfattning.
- Att upphandlande myndighet, vid prissättning av tjänsten om inga volymer avtalas, bör tillåta en jour- samt timersättning per personskyddsväktare samt en minimidebitering.
- Att väktare som utför bevakning av enskild person har genomgått en särskild utbildning utöver grundutbildning samt att uppdraget kräver särskilt utrustade fordon m.m. varför tjänsten också måste prissättas därefter.

13.5 Larmcentral

- Att certifiering enligt SSF 136 utvecklas löpande vilket vid tiden för denna guides publicering innebar att många certifierats enligt SSF 136:5. Krav på certifiering enligt SSF 136 i upphandling tillvaratas genom att leverantören är auktoriserad för verksamhetsslaget larmcentral.
- Att larmet enligt SSF-normen ska överföras till polis utan tidsfördröjning varför upphandlande myndighet ej bör ange egna tidskrav.
- Att normen reglerar att larmcentralen ska ha instruktioner och hjälpmedel för mottagning, registrering och förmedling av larm.
- Att beställaren måste ha de tillstånd som krävs för utförande av kamerabevakning.
- Att särskilt beakta vid upphandling som omfattar larmcentral är att de protokoll larmöverföring som upphandlande myndighet redan använder i befintliga larmsystems meddelande format och protokoll för larmöverföring måste vara kompatibla med larmcentralens utrustning för larmmottagning. I bilaga 8 ges exempel på standardiserade protokoll för larmöverföring.

Upphandling av bild- och videomottagning hos en larmcentral från upphandlande myndighets befintliga utrustning för kameraövervakning har vanligtvis en hög grad av teknisk komplexitet. Därav är det ibland lämpligt att upphandlande myndighet genomför en fristående upphandling för mottagning av bild, video och/eller kameralarm alternativt att upphandlande myndighet tydligt specificerar vad som förväntas när det gäller kameraövervakning. Exempel på sådana uppgifter kan vara en beskrivning av

- är kamerorna larmgivande,
- vilken miljö verkar kamerorna i,
- är det ett inhägnat område eller har allmänhet tillgång till platsen där larmgivande kameror ska verka,
- hur många larm har systemet genererat under det senaste året,
- hur många av dessa larm som enbart hanterats av nuvarande larmcentral, samt
- hur många larm som genererat uttryckningar med väktare, dvs vilka har varit skarpa?

Andra frågor som leverantören behöver få kunskap om är

- vilka befintliga system för kameraövervakning (exempelvis DVR Milestone, Bosch m fl.) som upphandlande myndighet har och som leverantören ska kunna hantera i sin larmcentral,
- vilka funktioner som upphandlande myndighets kameror ska kunna använda,

- om utrustningen tillverkats i ett högriskland som kan innebära risk för myndighetens säkerhetsskydd,
- om upphandlande myndighet eller leverantören ansvarar för att tekniskt ansluta befintlig utrustning för kameraövervakning mot larmcentralen,
- om leverantören ska tillhandahålla hård- och/eller mjukvara,
- vem ska ansvara för och bekosta löpande programmering av t ex på grund av förändringar i miljön, samt
- om upphandlande myndighet eller leverantören ska betala eventuella licenskostnader.

Framgångsfaktorer vid upphandling av larmcentralstjänster, särskilt när det gäller mottagning av bild, video och kameralarm från befintliga system för kameraövervakning, är att upphandlande myndighet innan kravställning inventerar sina behov och genomför en marknadsdialog. För att få en väl fungerande kameralösning bör upphandling av larmcentralstjänster för kameraövervakning när det är möjligt genomföras tillsammans med upphandling av det system för kameraövervakning som installeras hos upphandlande myndighet.

13.6 Ordningsvakt

- Att det är kunden som måste ansöka om tillstånd att använda ordningsvakter på önskad plats utöver de platser där det av lag följer att ordningsvakter får användas. Exempel på platser där ordningsvakter får användas utan tillstånd är vid säkerhetskontroll
 - i domstol,
 - vid offentliga möten i kommuner och regioner,
 - vid Sametingets offentliga sammanträden,
 - på frivårdskontor, samt
 - vid in och utpasseringskontroll vid högskoleprovet.
- Att Polismyndigheten i beslut om tillstånd att använda ordningsvakter kan ställa krav på det minsta antal ordningsvakter som samtidigt ska tjänstgöra.
- Att om kunden i tillståndsansökan anger att bevakning med ordningsvakter önskas mellan vissa klockslag så krävs en ny ansökan för att använda ordningsvakter på samma tillståndsområde på andra tider.

- Att ordningsvakter har lydnadsplikt gentemot Polisen och därför är skyldiga att följa polisens order, vilket exempelvis kan påverka var ordningsvakter ska befinna sig inom ett större tillståndsområde eller vilka åtgärder som ska prioriteras. Som kund är det därför angeläget att i ett tidigt skede inleda dialog med Polismyndigheten i samband med ansökan om tillstånd.
- Att det vid upphandling av ordningsvakter behövs att utföra transport av frihetsberövade är föreskrivet av Polismyndigheten vilken utbildning dessa ordningsvakter ska ha samt hur fordon som ska användas vid sådan transport ska vara utformade och utrustade. Det är därför inte möjligt för upphandlande myndighet att ställa krav för utförande av sådana transporter som avviker från Polismyndighetens föreskrifter.

13.7 Skyddsvakt

- Att det är kunden som måste ansöka till länsstyrelsen om att ett visst objekt ska vara skyddsobjekt och därmed möjligt att bevaka med skyddsvakt.
- Att det är Polismyndigheten som i särskild ordning beslutar om skyddsvakt vid ett skyddsobjekt ska få vara utrustade med förstärkningsvapen.
- Att bevakningsuppdrag som önskas utföras med hund kräver att både hundförare och hund (ekipaget) har särskild utbildning och särskilt utrustade fordon vilket innebär att tjänsten också måste prissättas därefter.

13.8 Sjöfarts- och hamnskyddskontrollant

- Att bestämmelser för sjöfarts- och hamnskyddskontrollant, utöver Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd, regleras av EU-förordningar där Transportstyrelsen har mandat att utfärda ytterligare regler och anvisningar.
- Att det är kunden och inte bevakningsföretaget som ansvarar för att den tekniska utrustning som ska användas i säkerhetsarbetet av sjöfarts- och hamnskyddskontrollant följer de krav som följer av berörd EU-förordning.

13.9 Luftfartsskyddskontrollant

- Att Transportstyrelsen ansvarar för genomförande av den utbildning som krävs för att kunna förordnas av Polismyndigheten som "särskilt utsedd person" i egenskap av luftfartsskyddskontrollant. Utbildningens innehåll styrs av olika EU-förordningar, bl.a. förordning (EG) nr 300/2008.
- Att det är kunden och inte bevakningsföretaget som ansvarar för att den tekniska utrustning som ska användas i säkerhetsarbetet av luftfartsskyddskontrollant följer de krav som följer av berörd EU-förordning.

14. Extern informationsinhämtning

14.1 Dialogmöte med leverantörer

Kommunicera med tänkta leverantörer!

Ytterligare ett sätt att öka branschkunskapen och samtidigt minska risken för missuppfattningar är att som regel låta genomföra en marknadsdialog i samband med upphandlingen. Med dialog avses ett informationsutbyte mellan en upphandlande myndighet och en leverantör.

I ett dialogmöte kan en upphandlande myndighet träffa potentiella leverantörer och branschorganisationer såsom Almega Säkerhetsföretagen, Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd och Svenska Transportarbetareförbundet.

Syftet är att utbyta information och ett dialogmöte är en del av förberedelserna inför en kommande upphandling.

Dialogmöten kan hållas på olika sätt och i olika former:

- Det kan vara allt från stora möten med många deltagare till möten med ett fåtal aktörer, eller möten med endast en leverantör.
- Det kan hållas i form av informationsmöten, som en workshop eller som ett enskilt möte för utbyte av information.
- Det kan ske både fysiskt eller virtuellt.

Det är viktigt att dokumentera mötet så att förutsättningarna blir lika för alla leverantörer som vill lägga anbud i upphandlingen. Man kan till exempel använda ett protokoll eller ett strukturerat frågeformulär där man noggrant dokumenterar leverantörens svar på era frågor.

Dokumentationen ska hanteras enligt reglerna för transparens, likabehandling och sekretess. Om leverantörerna lämnar in skriftliga svar är huvudregeln att svaren ska betraktas som allmän handling. Det är därför viktigt att leverantören informeras om att det går att begära kommersiell sekretess om det finns delar av dokumentationen som är känsliga för leverantörens affär. Informera också om att en sådan begäran prövas i varje enskilt fall och att sekretess aldrig kan garanteras.

Alla presentationer från mötet bör göras tillgängliga i efterhand för att säkerställa att ni följer principerna om likabehandling och transparens. Även frågeställningar och samlade synpunkter ska dokumenteras och kan med fördel refereras i korthet på webbplatsen. Man kan också välja att filma mötet för att i efterhand lägga ut hela eller delar av filmen.

Dialogen får exempelvis inte innebära att man inleder förhandlingar eller ger löften om framtida leveranser till någon leverantör. Den får inte heller leda till att någon enskild leverantör får en otillbörlig konkurrensfördel vid utformningen av upphandlingsdokumenten.

14.2 Förfrågningsunderlag – Request for information (RFI)

Ta reda på det ni undrar över

Det finns inget krav i 19 kap. LOU på att upphandlande myndighet ska skicka ut en RFI men det kan vara ett bra sätt att skapa goda förutsättningar för ett avtal som är bra för båda parter och avser att bidra till att

- Verksamhetens behov tillgodoses.
- Konkurrensen på marknaden utnyttjas.
- Upphandlingen genomförs rättssäkert och effektivt.

I kravet på affärsmässighet ligger att upphandlingsdokumenten ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse och att en utvärderingsmodell ska vara så utformad att den leder till ett rättvisande resultat.

En RFI kan därmed innebära att upphandlande myndighet skickar ut frågor till leverantörer eller branschorganisationer och låter idéer testas om till exempel upplägg och process, kravformuleringar, utvärderingsmodeller, logistikupplägg eller avtalsvillkor. En RFI kan även vara lämplig lite senare i processen, när beställaren har blivit någorlunda orienterad inom området för den aktuella upphandlingen. I det läget kan det finnas mer preciserade frågeställningar som beställaren vill ha svar på. En rekommendation är att skicka ut hela eller delar av upphandlingsdokumenten som en extern remiss innan en upphandling publiceras.

Det går även att göra en kombination av dessa där hela eller delar av upphandlingsdokumenten skickas ut tillsammans med specifika frågor. Det går självklart också att kombinera dialogmöten med en RFI, eller att först skicka ut en RFI med frågor och därefter skicka en ny RFI med ytterligare fördjupande frågor.

14.3 Extern remiss

Extern remiss är bra i de fall

- Den upphandlande myndigheten är osäker på affärens utformning. Det är ett sätt att få återkoppling på affärens upplägg och upphandlingsdokumentens utformning kopplat till krav och villkor.
- Den upphandlande myndigheten vill veta om specifika krav eller villkor på varan eller tjänsten i upphandlingen är ändamålsenliga, begränsar konkurrensen eller driver kostnader. Här ges möjlighet att förtydliga krav som är oklara eller som inte leder till den funktion man vill uppnå efter remissen.

Vad som bör finnas med i en RFI och extern remiss

Utöver själva frågorna bör en RFI innehålla följande:

- Information om myndighetens organisation.
- Beskrivning av det område som är aktuellt för upphandling.
- Syftet med RFI:n eller den externa remissen och hur informationen kommer att användas.
- Information om vad som gäller ifråga om sekretess och hantering av inlämnade svar.
- Instruktioner om hur frågeformulär ska besvaras.

15. Vägval

Beroende på vad som framkommit vid behovsbedömning, marknadsdialog och RFI måste den upphandlande myndigheten välja fortsatt väg innan upphandlingsdokumenten tas fram.

Det som behöver klargöras är:

- om upphandlingen kan ske helt enligt 19 kap.,
- om upphandling av ramavtal eller kontrakt bör ske,
- om tilldelning av kontrakt i separata delar bör ske,
- om det kan bli fråga om blandad upphandling, eller
- om direktupphandling enligt 19 a kap. är möjlig.

För att få en förståelse för skillnaden mellan dessa olika förhållningssätt ges här en översiktlig beskrivning av dessa alternativa upphandlingsformer.

15.1 Tilldelning av ett kontrakt i separata delar enligt 4 kap. LOU

Viktigt att känna till är att det vid upphandling enligt 19 kap. är frivilligt att välja möjligheten att tilldela kontrakt i separata delar. Ett skäl för upphandlande myndighet att överväga ett sådant förfarande skulle kunna vara att bestämmelserna i 4 kap. LOU om tilldelning av kontrakt i separata delar är att underlätta för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar², samt att

²Prop.2015/16:195 s. 981, *Nytt regelverk om upphandling*

- undvika så kallad marknadskoncentration,
- bidra till bättre konkurrens, samt
- skapa leveranssäkerhet.

Mot bakgrund av syftet med regleringen kan exempelvis övervägas om ett kontrakt ska vara nationellt eller regionalt och omfatta samtliga bevakningstjänster eller om det är mer fördelaktigt att kontraktet delas upp i separata delar.

Om avsikten är att tilldela ett kontrakt i separata delar måste den upphandlande organisationen tydligt förklara hur tilldelning av delkontrakt kommer att gå till. Detta så att leverantörerna får veta vad som gäller för att kunna ta ställning till

- vilka delkontrakt de vill tävla om,
- vilket eller vilka delkontrakt de är mest intresserade av om de blir aktuella för flera delkontrakt men enligt villkoren i upphandlingen inte kan tilldelas flera eller samtliga av dessa.

15.2 Blandad upphandling enligt 2 kap. LOU

Vid upphandling enligt 19 kap. LOU gäller bestämmelserna i 2 kap. LOU precis som vid direktivstyrd upphandling.

Det innebär att så kallade blandad upphandling får tillämpas, vilket innebär att en upphandling kan delas upp i flera kontrakt beroende på vilka typer av varor, tjänster eller lagstiftningar som berörs och kan innebära att upphandlingen ska genomföras enligt

- 19 kap. LOU,
- de direktivstyrda reglerna i LOU, eller
- speciallagstiftning som exempelvis LUF eller LUF5.

Med ett blandat kontrakt avses

1. ett kontrakt som avser flera olika slag av upphandling (varor, tjänster eller byggentreprenader eller olika slag av tjänster) som alla regleras i denna lag (LOU), eller
2. ett kontrakt som avser dels upphandling som regleras i denna lag (LOU), dels annan upphandling.

Kontrakt enligt första stycket 1 regleras i 2 §. Kontrakt enligt första stycket 2 regleras i 2 kap. 3–12 §§.

Av förarbetena³ beskrivs detta så som att

”Första stycket förklarar vad som avses med ett blandat kontrakt. Det finns två olika typer av blandade kontrakt, dels sådana som avser flera slag av upphandling - dvs. varor, tjänster eller byggentreprenader som alla regleras i lagen⁴ - dels sådana som avser både upphandling som regleras i lagen och upphandling som inte gör det.

Andra stycket anger vilka av kapitlets bestämmelser som reglerar respektive typ av blandat kontrakt. De paragrafer bestämmelsen hänvisar till utgör ett slags lagvalsparagrafer som anger vilka regler eller vilket regelverk som blir tillämpligt på ett blandat kontrakt som till någon del regleras av lagen.”

15.3 Direktupphandling enligt 19 a kap.

Direktupphandling regleras av 19 a § är ett förfarande som får användas både vid direktivstyrd upphandling och vid upphandling av bevakningstjänster och övriga tjänster som anges i *bilaga 2 LOU, Sociala tjänster och andra särskilda tjänster*.

Med direktupphandling enligt 19 a kap. LOU avses ett förfarande för tilldelning av kontrakt eller ingående av ramavtal utan krav på att den upphandlande myndigheten först ska informera om sin avsikt att upphandla genom en annons om anbudsinfördan.

För direktupphandling av tjänster som anges i *bilaga 2 LOU*, vilket omfattar bevakningstjänster, får direktupphandling användas om upphandlingens värde beräknas understiga det tröskelvärde som avses i 5 kap. 1 §, vilket 1 januari 2024 var 8 109 450 SEK.

Vid direktupphandling ska den upphandlande myndigheten behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingen på ett öppet sätt samt genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

³A.a. s. 945

⁴Här avses LOU

16. Avtalet

16.1 Ställ rimliga krav

Om oproportionerliga krav ställs i avtalet, exempelvis på mycket korta inställetider för bilburna väktare att ta sig till ett objekt som larmat (så kallad larmutryckning), kan konsekvensen bli

- att seriösa bevakningsföretag väljer att avstå från att delta i upphandlingen då man inser att kraven inte kommer att gå att leva upp till,
- att den vinnande leverantören förstått att man inte kommer att kunna leva upp till kravställningen men räknar med att uppföljning inte kommer att ske samt att eventuella viten inte kommer vara särskilt kraftfulla, samt
- att kunden inte blir nöjd med bevakningens utförande men ändå drar sig för att häva avtalet med tanke på den stora arbetsinsats en ny upphandling kräver.

16.2 Åberopande av annat företags kapacitet ersätter inte krav på behörighet att utöva yrkesverksamhet

En leverantör får vid behov enligt 19 kap. 6 § åberopa ett annat företags kapacitet. Leverantören ska i sådant fall visa att den kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras.

Med kapacitet menas dock inte att en anbudsgivare vid upphandling av bevakningstjänster får åberopa en underleverantörs behörighet att utöva yrkesverksamhet för att "ersätta" anbudsgivarens brist på densamma. Anbudsgivaren måste alltid vara auktoriserad av länsstyrelsen för samtliga verksamhetsslag som omfattas av upphandlingen.

I dom meddelad av Kammarrätten i Jönköping 2018-05-24, mål nr 3427-17 upphävde kammarrätten förvaltningsrättens dom och beslutade att upphandlingen skulle göras om då vinnande företag inte hade auktorisation för verksamhetsslaget larmcentral utan avsåg att anlita en underleverantör med sådan auktorisation.

16.3 Onormalt låga anbud får förkastas

Syftet med bestämmelserna om onormalt låga anbud är att förebygga att en upphandlande myndighet ingår avtal när det finns en inte obetydlig risk att leverantören inte kommer att utföra hela eller delar av uppdraget i enlighet med avtalet.

Vid upphandling av bevakningstjänster enligt 19 kap. LOU är det frivilligt att tillämpa möjligheten att förkasta ett anbud om den upphandlande myndigheten finner att anbudet är onormalt lågt.

Så kallade golvpriser är inte tillåtna att använda som obligatoriska krav som ett komplement till bestämmelserna om onormalt låga anbud och automatiskt förkasta anbudet om det inte uppfyller det obligatoriska kravet. Det har Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) kommit fram till i en dom.

Anledningarna till detta är enligt HFD att

- leverantörerna fräntas sin rätt att kunna konkurrera med sina priser,
- den upphandlande organisationen saknar möjlighet att bedöma anbud i verklig konkurrens med varandra, samt
- ett sådant upplägg inte överensstämmer med det kontradiktoriska förfarandet som ska följas enligt bestämmelserna om onormalt låga anbud.

Det kontradiktoriska förfarandet innebär i detta sammanhang att den upphandlande organisationen ska ge leverantören en chans att yttra sig över de priser som lämnats innan dennes anbud förkastas, vilket inte är möjligt om anbudet förkastas automatiskt på grund av golvpriser genom obligatoriska krav.

Bestämmelserna om onormalt låga anbud gäller inte sådana priser som ligger till grund för utvärderingen av ett anbud i en upphandling, men som inte utgör avtalsvillkor. Det har HFD kommit fram till i en dom. Enligt domstolen är det, utifrån syftet med de aktuella bestämmelserna, endast priser som kommer att utgöra avtalsvillkor som omfattas av bestämmelserna om onormalt låga anbud.

Det kontradiktoriska förfarandet som annars ska tillämpas vid utredning om onormalt låga anbud gäller därmed inte för priser som lämnats för att uppfylla ett obligatoriskt krav i upphandlingen men som inte ska utgöra avtalsvillkor.

16.4 Följande delar bör planeras att ingå i kontrakt för bevakningstjänster

*Leverantören måste ges skälig tid till att starta upp uppdraget. En för kort period medför en ökad risk för kvalitetsbrister under uppstartsperioden. Många processer är beroende av myndighetsbeslut som leverantören har liten eller ingen inverkan på. Vad som är skälig tid är beror bland annat på uppdragets innehåll och omfattning.

Exempel på leveransbestämmelser finns i *bilaga 1*.

16.5 Arbetsrättsliga villkor och arbetsmiljökrav får anges som särskilda villkor för fullgörande av kontrakt

Upphandlande myndighet kan vid upphandling av bevakningstjänster frivilligt tillämpa reglerna i 17 kap. LOU inom det direktivstyrda området som i 17 kap. 1 § anger att en upphandlande myndighet får ställa särskilda miljömässiga,

sociala, arbetsrättsliga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Särskilda villkor för fullgörande av kontrakt ska då ha anknytning till det som anskaffas.

Den svenska arbetsmarknaden regleras främst i kollektivavtal, alltså genom förhandlingar mellan arbetsgivare och fackföreningar. Utformningen av arbetsrättsliga villkor kan därför med fördel baseras på innehållet i kollektivavtal som överenskommits mellan arbetsmarknadens parter enligt den svenska modellen.

Ett sätt att ställa relevanta arbetsrättsliga villkor kan då vara att i marknadsdialogen hämta information från arbetsmarknadens parter. För bevakningsbranschen är parterna Almega Säkerhetsföretagen och Svenska Transportarbetareförbundet som båda har kompetens att bidra till en bra och hållbar leverans. Att tänka på i det sammanhanget är att när kollektivavtal justeras så justeras även villkoren.

Exempelvis kan upphandlande myndighet, enligt 17 kap. 2 § LOU, ställa krav på att leverantörens anställda ska tillförsäkras angivna villkor om lön, semester och arbetstid. Kontraktet måste i sådana fall reglera att leverantören ska säkerställa att dennes underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet uppfyller samma arbetsrättsliga villkor.

Rätt ställda krav bidrar till en bättre affär och möjliggör att de som ska utföra jobbet har goda arbetsvillkor och avskräcker oseriösa och kriminella aktörer att lägga anbud, något som är särskilt viktigt när det gäller upphandlingar inom bevakning. Det leder även till att seriösa leverantörer kan konkurrera om anbud och lägger därmed en bra grund för att framtida kontrakt fullföljs.

I förarbetena (prop. 2016/17:163 s. 68 f.) sägs bl.a. följande: *”I första stycket återfinns huvudregeln i vilka fall det ska vara en skyldighet för den upphandlande myndigheten att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor. Villkoren ska ställas när det är behövligt. Bedömningen av behövligheten ska vara en helhetsbedömning vid vilken myndigheten kan beakta såväl erfarenheter från tidigare upphandlingar som uppgifter från branschorganisationer, arbetsmarknadens parter eller från andra aktörer. Behovet ska avse risken för oskäligen arbetsvillkor, dvs. risken för att anställningsvillkoren avviker från en godtagbar nivå, och ska därför ske utifrån arbetstagarnas perspektiv. Bedömningen är emellertid myndighetens och utgör en del av bestämningen av kontraktets föremål, dvs. det som ska anskaffas. Det är således myndighetens ansvar och rätt att beskriva vad den vill anskaffa. Villkoren liksom kraven i övrigt på kontraktets föremål måste dock vara kopplade till det i den mening som avses i 16 kap. 2 §, se 17 kap. 1 § andra stycket, och vara proportionella.”*

17. Uppföljning

Det är av vikt att den upphandlande myndigheten har rutiner och processer för avtalsuppföljning för att säkerställa att myndigheten får de tjänster som beställts och att behovet av skydd och säkerhet blir tillgodosett för att minska risken för skador. Det är också viktigt att följa upp avtalet för att säkerställa att skattepengar används på rätt sätt, att likabehandlingsprincipen följs och för att bidra till en sundare konkurrens genom att försvåra för oseriösa leverantörer.

Den upphandlande myndigheten har ansvar för att löpande kontrollera och följa upp att leverantörer inom bevaknings- och säkerhetsområdet under avtalsperioden uppfyller de krav som ställts vid en upphandling och att avtalsvillkoren efterlevs. Hur uppföljningen ska ske bör regleras i avtalet mellan parterna.

I de fall en leverantör under avtalsperioden underlåter att följa innehållet i upphandlingsdokumenten exempelvis tilldelningskriterier och avtalsvillkor och upphandlande myndighet inte följer upp sådana avvikelser kan detta anses utgöra väsentliga ändringar av ramavtal/kontrakt som innebär att avtalet kan ogiltigförklaras och att konkurrenter i upphandlingen kan kräva skadestånd samt att den upphandlande myndigheten riskerar att drabbas av upphandlingsskadeavgift.

Av Upphandlingsmyndighetens Nationella upphandlingsrapport från 2023 framgår att enbart 35 procent av upphandlande myndigheter genomfört strukturerad kontroll av att krav i upphandling efterlevs.

Rekommendationen är därför att upphandlingsansvariga från start har en nära dialog med uppföljningsansvariga så att det redan i planeringsstadiet kan bedömas om sättet att följa upp är realistiskt och att det finns resurser avsatta för en verkningsfull uppföljning.

Risken för "informationsglapp" mellan den eller de som ansvarat för själva upphandlingen och de som ska ansvara för uppföljningen bör omhändertas för att säkerställa att de krav som ställts i upphandlingen efterlevs och att avvikelser eller brister tidigt kan rättas till.

17.1 Beredskap att tillgripa viten samt avbryta avtal

Redan i planeringsfasen bör upphandlaren vara förberedd på att kunna tillgripa viten samt avbryta avtalet i förtid i de fall utföraren inte i väsentliga delar klarar av att leva upp till avtalsvillkoren.

Vad som ska anses kunna utlösa ett vite måste vara tydligt formulerat och väl avvägt i kontraktet i förhållande till den verksamhet som utföraren ska bedriva. Beställaren bör därför vara förberedd för att snabbt kunna använda sig av vite i de fall en utförare inte självmant justerar verksamhet enligt avtalsvillkoren.

Att bryta avtalet i förtid innebär att all beställd leverans upphör, vilket kan vara skadligt för beställaren. För att motverka sådana risker kan synnerliga skäl vara grund för att under en övergångsperiod genomföra en direktupphandling.

Mot bakgrund av hur omständligt det kan bli att behöva avbryta ett avtal framstår det därför som en god prioritering att göra ett grundligt arbete i planeringsfasen vid framtagandet av avtal, villkor, viten och urval av leverantör för att inte behöva vida en sådan åtgärd.

17.2 Analys inför nytt avtal

Innan avtalsperioden löpt ut och i god tid innan ny upphandling bör en analys göras av

- om beställaren fått rätt leverans i rätt tid och med rätt kvalitet, samt
- om avtalets omfattning varit tillräckligt för att ge önskat resultat, dvs. om någon av de beställda tjänsterna inte varit nödvändiga eller om andra tjänster hade behövts.

Som grund för analysen kan då ligga den löpande uppföljning som ska ha skett under avtalsperiodens gång samt att berörda säkerhetschefer och verksamhetsgrenar ges möjlighet att uttala sig om det befintliga avtalet varit tillfyllest.

Allmänna bestämmelser för bevaknings- och säkerhetsuppdrag

DEFINITIONER

Samtliga definitioner i dessa Allmänna bestämmelser gäller i förhållande till hela Avtalet inklusive eventuella tillämpliga särskilda bestämmelser.

”**Anläggning**” avser den eller de platser/lokaler där Tjänsterna ska levereras, enligt specifikationen i Tjänstebeskrivningen.

”**Avtal**” avser Avtalet inklusive dessa Allmänna Bestämmelser, eventuella särskilda bestämmelser, personuppgiftbiträdesavtal, Tjänstebeskrivningen och eventuella övriga bilagor som bifogats till Avtalet.

”**Avtalsperiod**” avser den Avtalstid som anges i Avtalet genom startdatum och slutdatum, inklusive eventuella förlängningar. För det fall Avtalet skulle upphöra i förtid ska det faktiska slutdatumet som därmed inträffar gälla vid avgörande av Avtalsperiod.

”**Dataskyddsförordningen**” eller

”**GDPR**” avser Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) eller den lagstiftning som vid var tid ersätter denna förordning.

”**Kund**” avser den Kund/Beställare som anges i Avtalet.

”**Leverantören**” avser Leverantören enligt Avtalet.

”**Part**” avser någondera av parterna i Avtalet.

”**Parterna**” avser både Kunden och Leverantören.

”**Pris**” avser det Pris som Leverantören debiterar Kunden för levererade Tjänster enligt vad som framgår av Avtalet samt Pris för eventuella ytterligare Tjänster som Parterna kommer överens om. Priset kan variera från tid till annan i enlighet med Avtalets bestämmelser.

”**Sanktioner**” avser ekonomiska eller finansiella Sanktioner, handelsembargon eller liknande restriktioner beslutade eller administrerade från tid till annan av EU, EU-medlemsstaterna, FN:s säkerhetsråd, USA:s regering eller myndighet (inkl. OFAC, US State Department, US Department of Commerce och US

Department of Treasury) eller motsvarande myndighet eller organ i ett land som har relevans för detta Avtal).

”Sanktionslista” avser vid var tid gällande lista över särskilt utpekade medborgare, personer eller enheter (eller motsvarande) som är föremål för Sanktioner.

”Skriftligen” innefattar all skriftlig kommunikation som har upprättats av en person som är behörig att representera Parten, till exempel tryckta dokument, e-post och andra elektroniska kommunikationssätt.

”Säkerhetsanläggning” avser eventuell teknisk säkerhetsanläggning som Leverantören ska tillhandahålla enligt specifikation i Tjänstebeskrivningen eller som produkt enligt Avtalets omfattning.

”Tjänst” avser Tjänster inklusive eventuella produkter som ingår i tjänstleveransen och ska levereras under Avtalet enligt specifikation i Avtalet och Tjänstebeskrivningen.

”Tjänstebeskrivning” avser specifikationen av de Tjänster som köps under Avtalet.

”Säkerhetstjänster” innefattar tjänster som tillhandahålls under detta avtal t ex av en väktare, ordningsvakt eller skyddsvakt. Dessa tjänster kan utföras antingen genom stationär tjänst hos Kunden, ronderande inom ett bevakningsområde eller genom åtgärdstjänst (utryckning) till Kundens objekt genom beställning till Leverantören.

1. IKRAFTTRÄDANDE OCH VARAKTIGHET

1.1 Avtalsperioden, bestämmelser avseende Avtalets ikraftträdande, varaktighet och uppsägning framgår av Avtalet. Leveransen under Avtalet ska anses påbörjas i samband med Avtalets ikraftträdande om inte annat framgår av Avtalet.

2. UPPDRAGETS OMFATTNING OCH TJÄNSTERNAS UTFÖRANDE

2.1 Leverantören förbinder sig att tillhandahålla Tjänsterna till Kunden enligt de villkor som anges i Avtalet. Tjänster inklusive eventuella produkter som levereras under Avtalet, såsom exempelvis väktartjänst, säkerhetsteknik och larmövervakningstjänst, är förebyggande åtgärder och verktyg för att Leverantören efter bästa förmåga ska upptäcka, verifiera och åtgärda incidenter som kan leda till skada för Kunden. Leverantören gör dock inga utfästelser, uttryckliga eller underförstådda, om att Tjänsterna eller produkter kommer att förhindra förlust eller skada och garanterar inte att resultatet av nyttjande av dessa i något fall leder till att Kunden inte drabbas av skada. Tjänsterna/Produkterna eliminerar således inte risken för skada och ersätter inte på något sätt Kundens

behov av att teckna sedvanliga försäkringar. Tjänst ska vidare beskrivas i tjänstebeskrivningen. Notera att Leverantören inte erbjuder och säljer tjänster utanför Sverige om inte annat särskilt överenskomms mellan Parterna. Parterna ska under Avtalsperioden samarbeta och samverka med varandra och därigenom möjliggöra att Tjänsterna kan levereras avtalsenligt.

2.2 Om Tjänst innebär att Leverantören behöver sätta upp standardiserade skyltar för bevakning (innefattar således ej parkeringsskylt eller kamerabevakningsskylt) ska Leverantören ansvara för att sätta upp dessa, detta ska dock ske efter samråd med Kunden. Dessa skyltar tillhör Leverantören och ska därför avlägsnas av Leverantören, vid Avtalets upphörande.

2.3 Ändringar. Part kan begära ändring av Tjänsterna i enlighet med vad som framgår av Avtalet. För att eventuella ändringar av Tjänsterna och tillägg till detta Avtal ska vara giltiga och bindande för Parterna måste dessa godkännas Skriftligen och undertecknas av kontaktpersonerna för respektive Part för Avtalet. Om det inte går att nå en överenskommelse kommer Tjänsterna, Priset och Avtalet att förbli oförändrade.

2.4 Underleverantör. Leverantören har rätt att utföra Tjänst och bakomliggande arbete för Tjänst såsom back office tjänster med underleverantörer. För underleverantör som är direkt involverad i Tjänstens utförande såsom underleverantör av väktare eller om Leverantören behöver nyttja annans kapacitet i enlighet med LOU ska detta dock godkännas skriftligen av Kunden. Eventuella underbiträden ska dock härutöver alltid hanteras i enlighet med regleringar i Personuppgiftsbiträdesavtal. Leverantören är ansvarig för underleverantörs arbete såsom för egen del.

Leverantören ska utföra Tjänst med personal som har för Tjänsterna nödvändig utbildning och kompetens. Om inte specifika personer anges för uppdraget har Leverantören rätt att byta ut personal löpande under Avtalstiden, det åligger dock Leverantören att tillse att tillkommande personal innehar nödvändig utbildning och erforderlig kompetens för uppdraget. Kunden har rätt, om sakliga skäl föreligger, begära att sådan personal som ej besitter nödvändig utbildning och erforderlig kompetens byts ut. För det fall det uppstår samarbetsproblem mellan Kunden och Leverantörens personal ska Parterna föra en dialog om detta och gemensamt sammanställa en åtgärdsplan.

3. LEVERANTÖRENS ÅTAGANDEN

3.1 Det åligger Leverantören att inneha auktorisation enligt lag om bevakningsföretag för de verksamhetsslag som omfattas av Avtalet samt inneha de tillstånd och licenser som krävs för att Leverantören ska kunna fullgöra avtalet. Leverantören åtar sig att bedriva sin verksamhet i enlighet med alla tillämpliga

lagar, förordningar och regler och efterleva all tillämplig lagstiftning vid utförande av Tjänsterna. Leverantören ska som arbetsgivare iakttä god sed på arbetsmarknaden och ha sådana rutiner och processer som krävs för att följa den arbetsrättsliga lagstiftningen.

3.2 Leverantören åtar sig att utföra tjänsterna på ett fackmannamässigt sätt. Leverantören åtar sig att alltid efterleva tillämplig lag vid utförande av Tjänsterna. Leverantören ska följa de instruktioner från Kunden som lämnats till Leverantören när avtalet har ingåtts. Leverantören ska vidare tillämpa en uppförandekod eller dylika interna riktlinjer som redogör för de regler och värderingar alla anställda hos Leverantören samt dess övriga representanter ska efterleva. Sådan uppförandekod ska kunna uppvisas på förfrågan.

3.3 Det åligger Leverantören att dennes anställda ska ges lön och semester som inte understiger de nivåer som regleras i kollektivavtal för bevakningspersonal, samt att anställdas arbetstid ska motsvara de nivåer som regleras i kollektivavtal för bevakningspersonal. Det åligger även Leverantören att säkerställa att underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet ska uppfylla samma arbetsrättsliga villkor.

4. KUNDENS ÅTAGANDE

4.1 Kunden är ansvarig för att den dokumentation och information Kunden lämnar till Leverantören och som kan ligga till grund för Leverantörens utövande av Tjänsterna, Tjänstespecifikation, instruktion eller omfattningen i övrigt är korrekt och tillräckligt utförlig

4.2 Kunden åtar sig att möjliggöra för Leverantörens personal att utföra Tjänsterna genom att exempelvis ge personalen nödvändig information och tillträde till de lokaler och utrymmen som personal kan behöva vid utförande av Tjänsterna inklusive tillse att Leverantören eller personalen erhåller de nycklar, koder etcetera som kan krävas för att få tillträde. Nycklar, koder, dokumentation etcetera ska förvaras på ett för branschen sedvanligt sätt och i enlighet med de regler som är tillämpliga vid var tid.

4.3 Kunden behöver tillse att personalen får en säker och sund arbetsmiljö på arbetsplatsen som Kunden råder över i enlighet med tillämplig lag på området och Kunden har samordningsansvar för arbetsmiljön i enlighet med lag. Kunden behöver tillse att personalen erhåller instruktioner avseende arbetsmiljö om det råder särskilda regler på arbetsplatsen med hänsyn till arbetsmiljö. Om det krävs beaktat Tjänstens art behöver Kunden även tillse att personalen får tillgång till kontorsutrymme, toaletter, vatten/el och plats för att inta mat. Om arbetsmiljön försämras på så vis att det föreligger risk för skada på personal eller om antingen skyddsombud eller myndighet kräver

högre säkerhet för personalen har Leverantören rätt att omförhandla Avtalet eller upphöra med Tjänsterna.

4.4 Kunden ansvarar för att införskaffa och inneha samtliga nödvändiga licenser, tillstånd och dylikt relaterat till Kundens verksamhet inklusive eventuella licenser, tillstånd, informationsskyltar enligt gällande lagstiftning och dylikt som kan behövas vid köp av Tjänsterna under detta Avtal.

5. PRISER

5.1 Kunden ska betala det Pris till Leverantören för leveransen av Tjänsterna som framgår av Avtalet. Alla belopp som ska erläggas enligt Avtalet är exklusive moms.

Avtalade priser är fasta 12 månader från det att avtalet tecknas. Priserna justeras därefter en gång varje år och gäller sedan 12 månader. Prisjustering ska göras enligt Bevakningsindex. Prisjusteringen baseras på den procentuella förändringen mellan indextalen där indexet som publicerades närmast före sista anbudsdatum utgör basmånad. Reglering sker mot det senast publicerade indexet vid prisjusteringstillfället. Prisjusteringen ska utföras och ny prislista fastställas och distribueras av leverantören till kunden tillsammans med aviseringen.

Exempel: Pris är fast från avtalsstart 2025-01-01 till och med 2025-12-31. Pris per 1: a jan 2026 tom 31 dec 2026 = Pris enligt prislista * (index okt 2025 – index okt 2024). För att prisjustering ska träda i kraft ska Parterna träffa en skriftlig överenskommelse.

6. BETALNING

6.1 Kunden faktureras i enlighet med vad som framgår av Avtalet. Fakturor ska om inte annat Avtalats betalas inom trettio (30) dagar från och med fakturadatum. Fordran som ej är föremål för tvist och som är förfallen till betalning medför rätt för Leverantören att ta ut dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) eller den lag som vid var tid ersätter denna lag.

7. ANSVARSBEGRÄNSNING

7.1 Part är ansvarig för skada som Part eller någon Part ansvarar för åsamkar motparten genom oaktsamhet eller vårdslöshet. Parts skadeståndsansvar enligt föregående mening ska ej innefatta indirekta skador eller följdskador inklusive eventuella tredje man skador om inte grov vårdslöshet eller uppsåt kan konstateras från den skadevällande Parten. Skadestånd ska dock aldrig kunna krävas till ett högre belopp än [två (2) miljoner kronor per skada eller högst fyra (4) miljoner kronor under hela avtalsperiod].

Part ska senast trettio (30) dagar efter det datum när Part fick (eller borde ha fått) kännedom om händelse eller omständighet som medför skada,

Skriftligen och med angivande av skäligena specifikationer framställa anspråk till motparten. Om Part inte senast sex (6) månader från den inträffade händelsen framställt skriftligt anspråk till motparten, har motparten inte någon skyldighet att betala ersättning till Part med anledning av anspråket.

8. FÖRSÄKRING

8.1 Det åligger Leverantören att under Avtalsperioden samt ett år efter att inneha försäkring som omfattar Leverantörens ansvar enligt Avtalet. Leverantören ansvarsförsäkring täcker dock ej skador som uppkommer till följd av Kundens handlingar eller underlåtenhet. Det åligger Kunden att teckna tillfredsställande avbrottsförsäkring för sin verksamhet. Leverantören ska efter begäran från Kunden kunna visa upp kopia av giltigt försäkringsbevis.

8.2 Det åligger Leverantören att dennes anställda under avtalsperioden ska ges avtalsförsäkring och avtalspension som lägst motsvarar det skydd och de nivåer som regleras i kollektivavtal för bevakningspersonal.

9. UPPHÖRANDE

9.1 Detta Avtal löper enligt den Avtalstid som framgår av Avtalet. Om det framgår en uppsägningstid har Part rätt att säga upp detta Avtal i enlighet med den uppsägningstid som framgår av Avtalet. Part har alltid rätt att säga upp Avtalet i förtid med omedelbar verkan om den andra Parten begår väsentligt avtalsbrott som inte går att åtgärda. Vidare har Part rätt att säga upp med omedelbar verkan om den andra Parten begått avtalsbrott som går att åtgärda men Part ej vidtagit rättning inom trettio (30) dagar från skriftlig uppmaning. Vidare har Part rätt att säga upp detta Avtal i förtid med omedelbar verkan om i) det sker ändringar i lag som får en väsentlig påverkan i förhållande till respektive Parts förpliktelser under Avtalet, ii) någon av Parterna blir insolvent, en ansökan om insolvensförfarande eller liknande lämnats in, iii) det av någon anledning blir olagligt att sälja eller köpa Tjänsten eller iv) Part eller Tjänst upptas på sanktionslista.

10. BEFRIELSEGRUNDER/FORCE MAJEURE

Part anses befriad från sina förpliktelser och har således rätt att upphöra med sina förpliktelser utan att motpart kan kräva ersättning om Part förhindras att fullgöra sina förpliktelser och detta beror på i) en omständighet utanför dennes kontroll och ii) som part inte kunde rimligen förutse vid Avtalets ingående och iii) som Part inte skäligen kunnat undvika. Exempel på sådana situationer som kan anses utgöra force majeure enligt ovan kan utgöras av följande under förutsättning att de omständigheter som nämns i första meningen föreligger: brand, krig, mobilisering, konfiskering, valutarestriktioner, uppror, civila oroligheter, sabotage, kapning eller terroristhandlingar, myndighetsåtgärd, epidemi, allmän transport- material- eller personalbrist, lockout, blockad, skyddsom-

budsstopp, strejk eller annan arbetskonflikt, exceptionella väderförhållanden eller defekta eller försenade leveranser från underleverantörer till följd av någon av ovanstående exempel och omständigheter.

Oaktat det föregående, och till undvikande av tvivel, noteras att krig, krigsläkande tillstånd, ofred, mobilisering, krigsplacering av personal och/eller myndighetsbeslut med anledning av någon sådan omständighet utgör force majeure, oavsett om omständigheten var möjlig att förutse vid Avtalets ingående eller inte, om inte Parterna uttryckligen avtalat om bemanning och ersättning i sådan situation då detta föranleder helt orimliga kostnader för Leverantören. Den Part som avser att begära befrielse enligt ovan ska utan dröjsmål Skriftligen underrätta den andra Parten om sådana omständigheter skulle uppstå, samt även när de upphör. Part har rätt att genom skriftligt meddelande till den andra Parten säga upp Avtalet med omedelbar verkan, om fullgörandet av skyldigheterna enligt Avtalet fördröjs mer än trettio (30) dagar enligt någon av de omständigheter som anges ovan.

11. SEKRETESS

11.1 Part ska hålla konfidentiell information hemlig och får inte använda eller för tredje part avslöja konfidentiell information som den fått från den andra Parten i samband med Avtalet, såvida detta inte krävs för Parts fullgörande av sina skyldigheter enligt Avtalet. Båda Parter har vidare rätt att dela information med externa rådgivare som exempelvis advokater och revisorer under förutsättning att dessa externa rådgivare är bundna av sekretess. Information ska anses vara konfidentiell om den betecknades som konfidentiell när den lämnades eller om den mottagande Parten med hänsyn till omständigheterna när informationen lämnades förstod eller borde ha förstått att den ska anses konfidentiell. Sekretessen gäller inte information som (i) är eller blir allmänt tillgänglig utan brott mot Avtalet, (ii) redan var känd för den andra Parten innan den lämnades ut, (iii) utarbetas av den andra Parten utan någon användning av konfidentiell information, (iv) erhållits utan några begränsningar avseende dess användning från tredje part som den andra Parten har skäl att tro har rätt att lämna ut sådan information utan att bryta mot någon sekretessförpliktelse, (v) lämnas ut efter skriftligt medgivande från den Part som lämnar informationen eller (vi) lämnas ut efter tvingande beslut från domstol eller myndighet.

12. PERSONUPPGIFTSBEHANDLING

12.1 Parterna är ansvariga för att behandling av personuppgifter sker i enlighet med gällande nationell författning, innefattande dataskyddsförordningen. Med undantag för vad som är särskilt föreskrivet i lag eller annan författning om hur bevakningspersonal eller annan personal anställd av Leverantören ska

behandla personuppgifter är Kunden personuppgiftsansvarig för all behandling av personuppgifter av Leverantören för Kundens räkning. Om sådan behandling sker ska ett personuppgiftsbiträdesavtal upprättas mellan Parterna i enlighet med lag.

Vad gäller personuppgifter som mottas och behandlas av parterna inför och under Avtalet, utanför ramen för personuppgiftsbiträdesavtalet, ska dessa behandlas av respektive part så som personuppgiftsansvarig. Parterna åtar sig att behandla sådana personuppgifter i överensstämmelse med såväl tillämpliga lagar som av Parten framtagna policy för behandling av personuppgifter. Vardera Parten åtar sig att informera sina anställda och andra representanter om att deras personuppgifter kan komma att behandlas under Avtalet samt att tillhandahålla, under förutsättning att en policy har tagits fram, antingen en kopia eller hänvisning till den andra Partens policy om behandling av personuppgifter.

13. IMMATERIELLA RÄTTIGHETER, RESULTAT ETC

Inget i detta Avtal syftar till att några immateriella rättigheter ska övergå från någon av Parterna vilket innebär att sådana registrerade eller icke registrerade immateriella rättigheter vardera Part hade vid avtalets ingående fortsatt ägs av vardera Part och motparten har ej rätt att nyttja exempelvis varumärke, patent, produktnamn, logotyp, företagsnamn eller dylikt utan Parts skriftliga medgivande.

Leverantörens, dess koncern, och/eller dess licensgivare, är exklusiv ägare till alla system såsom exempelvis produktionssystem, rapporteringssystem och dylikt samt till hårdvara, annan utrustning och verktyg inklusive tillhörande mjukvara och dokumentation, som nyttjas vid utförande av Tjänsterna och som eventuellt installeras på Kundens Anläggning för syftet att mottaga Tjänster. Kundens rätt att nyttja system och hårdvara och dylikt enligt ovan upphör då Avtalet löper ut eller det tidigare datum Avtalet avslutas.

Om Leverantören utvecklar någon mjukvara för integration mellan Leverantören och Kundens system och/eller utrustning ska Parterna i varje enskilt fall komma överens om äganderätt och licens till denna. Om ett sådant Avtal saknas/inte ingås gäller att Leverantören har en exklusiv äganderätt till all sådan mjukvara och Kunden har en licens som medför en icke exklusiv nyttjanderätt till mjukvaran under Avtalets löptid vilket innebär att denna nyttjanderätt upphör då Avtalet löper ut eller det tidigare datum Avtalet avslutas.

Leverantören har rätt att använda data som Leverantören genererar vid utförande av Tjänsten med undantag för sådana uppgifter som kan anses konfidentiella och personuppgifter som Kunden är personuppgiftsansvarig för.

Kunden har äganderätt till rapporter och instruktioner och annan dokumentation som skapas under uppdraget specifikt för Kunden, Leverantören har dock en nyttjanderätt till detta material för att kunna fullgöra uppdrag under Avtalet samt för intern analys och statistik i syfte att utveckla tjänsten och nya tjänster. Ingenting i detta Avtal är ämnat att förhindra Kunden från att nyttja den informationen och/eller den data Kunden mottar från Leverantören genom att köpa Tjänster under detta Avtal för Kundens interna bruk, såsom exempelvis statistikändamål eller i syfte att kunna lämna över uppdraget under detta Avtal till en ny leverantör.

14. ÖVRIGT

14.1 Leverantören är en fristående och oberoende leverantör och ingenting i detta Avtal skapar någon form av partnerskap eller ett förhållande som mellan huvudman och agent.

14.2 Om någon bestämmelse i Avtalet inte är verkställbar ska bestämmelsen modifieras och utformas på ett sådant sätt att den så långt möjligt enligt gällande lag är verkställbar och alla övriga bestämmelser ska fortsätta att gälla. Om den ej verkställbara bestämmelsen inte kan modifieras ska den utgå ur Avtalet och alla andra bestämmelser i Avtalet ska fortsätta att gälla.

14.3 Om de olika delarna i Avtalet är motstridiga ska Avtalsdokumenten gälla i följande ordning: (i) ändringar och tillägg till Avtalet inklusive ändringar/tillägg eller eventuella förtydliganden genom frågor och svar i en offentlig upphandling (ii) huvudavtalet/avtalsvillkor (iii) dessa Branschbestämmelser för säkerhetsbranschen inom bevakning, (iv) prislista (v) tjänstebeskrivning (vi) eventuella ytterligare dokument som bifogats Avtalet (vii) Kundens förfrågningsunderlag och (viii) Leverantörens anbud.

14.4 Alla meddelanden enligt Avtalet ska vara skriftliga och skickas via bud, brev eller e-post och tillställas den andra Parten på den adress som anges på Avtalet eller till den kontaktperson som anges i Avtalet eller på annan adress som den andra Parten angett Skriftligen. Eventuella meddelanden som skickats ska anses vara mottagna enligt följande: (i) levererade personligen, vid leverans, (ii) via bud, vid leverans, (iii) via brev, tre arbetsdagar från och med brevets datering eller den senare tidsangivelse som framgår av inlämnande för postbefordran (iv) via e-post vid mottagande av e-postmeddelandet av den e-postinnehavare med befogenhet att representera Parten så som exempelvis angiven kontaktperson.

14.5 Ingen av Parterna har rätt att överlåta Avtalet utan den andra Partens skriftliga förhandsgodkännande.

14.6 Det här Avtalet med bilagor utgör Parternas fullständiga reglering av alla

frågor som Avtalet berör. Alla skriftliga eller muntliga åtaganden, löften och utfästelser som föregått Avtalet ersätts av innehållet i detta Avtal med bilagor.

14.7 Ändringar av och tillägg till Avtalet är endast bindande om de har godkänts Skriftligen och undertecknats av behörig representant hos båda Parter såsom exempelvis angiven kontaktperson.

14.8 Part garanterar (a) att Part inte är upptagen på en Sanktionslista, ägs eller kontrolleras, vare sig direkt eller indirekt, av en person/enhet som är upptagen på en Sanktionslista (i detta avseende ska med ägande och kontroll anses vad som anges i tillämpliga Sanktioner eller i de officiella riktlinjerna för sådana Sanktioner), och (b) att Part inte, vare sig direkt eller indirekt, bedriver aktiviteter som är förbjudna enligt Sanktioner utan att först ha inhämtat eventuellt godkännande från behörig myndighet. Vidare åligger det Part att informera motpart om denne under Avtalstiden blir varse om ett samarbete med tredje part som berörs direkt eller indirekt av Sanktioner, exempelvis genom att den tredje part ägs direkt eller indirekt eller kontrolleras direkt eller indirekt av någon som är upptagen på Sanktionslista. Om det p.g.a. Sanktioner skulle anses stå i strid med gällande lag, föreskrift eller myndighetsbeslut för Part att utföra någon av sina förpliktelser enligt Avtalet inklusive att låta Avtalet fortlöpa eller om Part eller dess direkta eller indirekta ägare upptas på en Sanktionslista (a) har motpart rätt att efter eget val rätt omgående upphöra med att utföra sina förpliktelser enligt Avtalet och/eller säga upp Avtalet; och (b) Part accepterar att motparten inte kan hållas ansvarigt gentemot Part för någon förlust, skada eller försening (inkl. följdskada) av vad slag det vara må som uppstår till följd av att motparten upphör med att utföra sina förpliktelser och/eller säger upp Avtalet i enlighet med den här punkten.

15. TVISTELÖSNING OCH LAGVAL

15.1 Svensk lag ska tillämpas på detta Avtal. Tvister som uppstår i anledning av detta Avtal ska slutligt avgöras av svensk allmän domstol på den ort där Kunden har sin hemvist.

BILAGA 2

Exempel på utformning av minimikrav (ska-krav)

Upphandlande myndighet får ställa krav på att leverantörerna ska vara kvalificerade i vissa avseenden. Minimikrav används för att säkerställa att ett kontrakt inte tilldelas en anbudsgivare som inte kan förväntas klara av att fullfölja kontraktet

De minimikrav som myndigheten ställer ska vara lämpliga för att säkerställa att leverantören har den rättsliga och finansiella förmåga och den tekniska och yrkesmässiga kapacitet som krävs för att utföra det kontrakt som ska tilldelas. Alla krav ska ha anknytning till det som ska anskaffas och stå i proportion till detta.

Minimikraven får avse:

- behörighet att utöva yrkesverksamhet,
- ekonomisk och finansiell ställning, samt
- teknisk och yrkesmässig kapacitet.

Upphandlande myndighet ska ange vilka minimikrav som ska tillämpas i upphandlingen och vilka bevis som leverantörerna ska lämna in. Det finns också möjlighet att endast begära in dokumentationen av den leverantör som den upphandlande organisationen avser att tilldela kontraktet.

Exempel på ändamålsenliga krav gällande behörighet att utöva yrkesverksamhet

- Leverantören ska vara registrerad i ett aktiebolags-, handels- eller föreningsregister eller motsvarande register som förs i den stat där leverantörens verksamhet är etablerad, och
- inneha auktorisation enligt lag (1974:191) om bevakningsföretag för de verksamhetslag som upphandlingen omfattar.

Exempel på formulering av krav på auktorisation

- a) Leverantören ska inneha auktorisation lag (1974:191) om bevakningsföretag för verksamhetsslaget Stationär och ronderande bevakning i enlighet med bestämmelserna i 3 kap. 6 § i Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd PMFS 2017:10, FAP 573-1.
- b) Leverantören ska inneha auktorisation lag (1974:191) om bevakningsföretag för verksamhetsslaget Larmcentral i enlighet med bestämmelserna i 3 kap. 7 § i Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd PMFS 2017:10, FAP 573-1.

Leverantören ska till anbudet bifoga bevis på att leverantören:

- innehar auktorisation enligt lag (1974:191) om bevakningsföretag för de verksamhetslag som omfattas av upphandlingen.

Ekonomisk och finansiell ställning

Upphandlande myndighets får ställa minimikrav på ekonomisk eller finansiell ställning syftar till att säkerställa att en leverantör har tillräckliga finansiella resurser för att kunna säkerställa att leverantören finns kvar på marknaden under ett avtals löptid och att leverantören kan fullfölja kontraktet samt uppfylla det rättsliga ansvar mot den upphandlande myndigheten som följer av avtalet.

Exempel på ändamålsenliga krav gällande ekonomisk och finansiell ställning

Leverantören ska ha ekonomisk eller finansiell ställning som säkerställer att denne har tillräckliga finansiella resurser för att kunna säkerställa att leverantören finns kvar på marknaden under avtalets löptid och att leverantören kan fullfölja kontraktet samt uppfylla det rättsliga ansvar mot den upphandlande myndigheten som följer av avtalet.

- a) Leverantören ska ha en årsomsättning från senaste avslutade räkenskapsåret som motsvarar värdet av upphandlingen multiplicerat med två.
- b) Leverantören ska uppfylla krav på ekonomisk stabilitet motsvarande minst nivå 3 enligt UC:s ratingssystem eller motsvarande nivå i annat ratingssystem eller på annat sätt styrka sin ekonomiska och finansiella ställning.

Kontroll av minimikrav på ekonomisk eller finansiell ställning görs genom att upphandlandemyndighet inhämtar registrerade uppgifter från senaste räkenskapsåret samt genomför en kreditupplysning. Anbudsgivare som avser att styrka sin ekonomiska och finansiella ställning på annat sätt ska till anbudet bifoga de bevis som åberopas.

Teknisk och yrkesmässig kapacitet

Exempel

Leverantören ska till anbudet bifoga bevis på att leverantören har:

- a) Ett dokumenterat kvalitetsledningssystem i enlighet med ISO 9001 eller likvärdigt. Leverantörens kvalitetsledningssystem ska vara certifierat av ett ackrediterat organ.
- b) En uppstartsplan som visar att leverantörer har eller kan skaffa tillräckliga resurser, till exempel personal med rätt behörighet, rätt utrustade fordon och den tekniska utrustning som erfordras för att kunna utföra uppdraget.

BILAGA 3

Exempel på tilldelningskriterier samt viktning

I denna bilaga ges exempel på tilldelningskriterier (kvalitetskrav och bör krav) som kan vara användbara vid upphandling av bevakningstjänster. Exempelen kan användas helt eller delvis. Genom kvalitetspoäng kan myndigheten rangordna de kvalitetskrav som myndigheten prioriterar. Särskilda arbetsrättsliga villkor bör helst finnas beskrivna i avtalet, men om så inte sker ska de istället anges som tilldelningskriterier.

Tilldelningskriterierna ska ha anknytning till föremålet för kontraktet som upphandlas, och syfta till att fastställa det ekonomisk mest fördelaktiga anbudet.

Tilldelningskriterier ska ha en skiljande effekt, ge ett mervärde i upphandlingen och leda till att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kan identifieras.

Ange om leverantören ska bifoga dokumentation i anbudet för att styrka att de uppfyller tilldelningskriterierna. Det finns också möjlighet att endast begära in dokumentationen av den leverantör som den upphandlande organisationen avser att tilldela kontraktet.

TILLDELNINGSKRITERIER

Kategori B – 1. Företaget	Poäng	Upphandlande myndighets prioriteringar
Etiska regler och normer Leverantören bör ha etiska regler eller normer som tydliggör företagets värderingar och krav på chefer, medarbetare och eventuella underleverantörer. Leverantören ska i förekommande fall bifoga dessa etiska regler eller normer till anbudet, tillsammans med en beskrivning av hur anbudsgivaren säkerställer att etiska krav efterlevs i verksamheten.	2	Det är av vikt att leverantören för att säkerställa ett korrekt uppträdande på alla nivåer i bevakningsföretaget har tydliga etiska regler och normer som anger hur företaget och enskilda medarbetare ska uppträda för att bevara samhällets och upphandlande myndighets förtroende.

Systematiskt arbetsmiljöarbete Leverantören bör ha ett strukturerat ledningssystem för arbetsmiljö till exempel ISO 45001 eller likvärdigt. I förekommande ska leverantören styrka att denne har ett certifierat ledningssystem för arbetsmiljö. I det fall leverantörens ledningssystem för arbetsmiljö inte är certifierat ska leverantören i anbudet bifoga dokumentation som beskriver leverantörens ledningssystem för arbetsmiljö.	2	Det är av vikt att leverantören ska begränsa riskerna i arbetet. Arbeta ska planeras på ett sådant sätt att det kan utföras i en säker och hälsosam miljö. Leverantören ska utreda tillbud och olyckor tillsammans med kundens och/eller personalens arbetsmiljöombud, kontinuerligt bedöma risker och vidta alla nödvändiga säkerhetsåtgärder. Det är av vikt att leverantörens ledningssystem för arbetsmiljö står under opartisk granskning av ett ackrediterat organ.
Rutiner vid rekrytering Leverantören bör ha dokumenterade processer för att hitta, välja och rekrytera personal. Bevakningspersonal bör innan anställning genomföra sakkunnighetsbedömda arbetspsykologiska tester inklusive personlighetstest och bedömning av riskbeteende. Leverantören ska i förekommande fall, i anbudet beskriva sina processer för rekrytering och till anbudet bifoga exempel på ett personlighetstest som används. Exemplet ska vara genomfört. Känsliga personuppgifter ska tas bort från exemplet.	3	Det är av vikt för säkerheten och kvalitén på det utförda arbetet att leverantören genomför noggrann rekrytering av personal. Det bör finnas tydliga rutiner för detta och rekryteringen bör omfatta ett för uppgiften anpassat personlighetstest som ska vara genomfört med godkänt resultat av den som ska rekryteras.

Policy för motverkande av missbruk Leverantören bör ha en skriftlig policy rörande droger, alkohol och medicin samt rutiner för rehabilitering vid missbruk. Policyn bör omfatta slumpmässigt utförda tester av anställda avseende narkotika och andra missbruksmedel. Denna policy bör grundas på en överenskommelse med arbetstagarnas fackliga organisation eller vara förhandlad enligt MBL 11. Leverantören bör i förekommande fall till anbudet bifoga sin policy och beskriva sina rutiner för hantering av problem med missbruk samt bifoga bevis på överenskommelse eller genomförd förhandling enligt MBL 11 med arbetstagarnas fackliga organisation.	2	Det är av vikt att leverantören har en tydlig policy som bidrar till att öka säkerheten och främjar en god kvalitet på det utförda arbetet. Det är av vikt att tester genomförs korrekt ur ett etiskt och juridiskt perspektiv.
Informationssäkerhet Leverantören bör ha ett dokumenterat ledningssystem för informationssäkerhet. I förekommande fall ska anbudsgivaren till anbudet bifoga dokumentation som beskriver leverantörens ledningssystem för informationssäkerhet.	2	Det är av vikt att leverantören har ett ledningssystem för informationssäkerhet och att det finns förutsättningar för att leverantören och kunden ska kunna synkronisera processer för hantering av informationssäkerhet utifrån deras behov. I EN ISO/IEC 27001 finns mer information om ledningssystem för informationssäkerhet.
Riskhantering Leverantören bör ha ett riskhanteringssystem till exempel ISO 22301 eller ISO 31000. I förekommande ska leverantören bifoga dokumentation som beskriver leverantörens riskhanteringssystem.	2	Det är av vikt att leverantören kontinuerligt, bedömer, övervakar, utvärderar och utvecklar strategier och planer för att hantera risker i sin verksamhet.

Kontinuitetshantering Leverantören bör ha en dokumenterad policy för kontinuitetshantering som innefattar beredskapsplaner för verksamheten. Leverantören bör registrera vilka betydande risker som finns i fråga om anbudsgivarens verksamhetsprocesser och rutiner, samt de tekniker som används för detta syfte, till exempel baserade på SS EN ISO 9001. I synnerhet bör kritiska processer identifieras och lämpliga åtgärder för riskminimering definieras. I förekommande ska leverantören till anbudet bifoga sin policy för kontinuitetshantering.	2	Det är av vikt att leverantören snabbare kan återhämta sig från och mildra konsekvenserna av en händelse. Det innebär kortare störningsperioder och minskar förlust av personella, ekonomiska, funktionella eller informationsrelaterade värden.
Miljöledningssystem Leverantören bör ha ett dokumenterat miljöledningssystem till exempel baserat på ISO 14001. Leverantörens kvalitetsledningssystem bör vara certifierat av ett ackrediterat organ. I förekommande ska leverantören styrka att denne har ett certifierat miljöledningssystem. I det fall leverantörens miljöledningssystem inte är certifierat ska leverantören i anbudet bifoga dokumentation som beskriver leverantörens miljöledningssystem.	3	Det är av vikt att leverantören har ett dokumenterat miljöledningssystem som stöd för att kontrollera efterlevnad av lagkrav, fastställa miljöpolicy, miljömål och fördela ansvar, prioritera, kommunicera, följa upp och kontrollera insatserna för en bättre miljö. Det är av vikt att leverantörens miljöledningssystem står under opartisk granskning av ett ackrediterat organ.

Referenser Leverantören bör lämna minst två referenser från liknande bevakningsuppdrag. Kontaktuppgifter för referenser lämnas i bilaga 5. Referensundersökning kommer att ske i form av intervjuer och det rekommenderas att anbudsgivaren i förväg meddelar berörda referenter om att intervju kommer att ske. Leverantören ska i förekommande anbud lämna ifylld referensuppdragsblankett (bilaga 4) med kontaktuppgifter för två referenser. Upphandlande myndighets referensundersökning och lämnade svar kommer att ligga till grund för tilldelning av poäng (viktas ej).	4	Det är av stor vikt att leverantören har erfarenhet av liknande uppdrag och att utförandet av dessa uppdrag har uppfyllt kunders förväntningar på arbetet.
--	---	--

Kategori B – 2. Bevakningspersonal	Poäng	Anger följande prioriteringar
Introduktion av nyanställda Leverantören bör ha dokumenterade rutiner/planer för introduktion av nyanställd bevakningspersonal. Leverantören ska i anbudet beskriva företagets rutiner för introduktion och upplärning av nyanställda.	3	Det är av vikt att leverantören har rutiner för introduktion och upplärning av nyanställda. Introduktionen bör särskilt omfatta arbetsmiljöfrågor, rättigheter och skyldigheter, företagets etiska regler, policys och rutinbeskrivningar.
Uppdragsspecifik utbildning Leverantören bör ha rutiner för genomförande av uppdragsspecifik utbildning. Leverantören ska i förekommande fall i anbudet beskriva de rutiner för uppdragsspecifik utbildning (objektslära) som anbudsgivaren tillämpar.	3	Det är av vikt att leverantören har rutiner som reglerar genomförande av uppdragsspecifik utbildning samt att sådan utbildning avslutas med kunskapskontroll.

Medarbetarsamtal Leverantören bör ha rutiner för genomförande av medarbetarsamtal med all bevakningspersonal som omfattas av det aktuella uppdraget. Ansvarig chef som genomför medarbetarsamtal bör ha formell kompetens inom området. Leverantören ska i förekommande fall till anbudet bifoga en beskrivning av företagets rutiner för medarbetarsamtal samt en kopia av ett utbildningsbevis som styrker formell utbildning för chefer som ansvarar för medarbetarsamtal.	2	Det är av vikt att leverantören har funktionella rutiner för medarbetarsamtal i syfte att främja trivsel samt motverka personalomsättning och misskötsel. Det är av vikt att den personal som ansvarar för medarbetarsamtal har formell kompetens inom området.
---	-----------------	--

Kategori B - 3. Ledning	Poäng	Anger följande prioriteringar
Intern kommunikation Leverantören bör ha rutiner för intern kommunikation i form av personalmöten, kvalitets möten etc. Anbudsgivaren ska i förekommande fall, i anbudet beskriva sina rutiner för intern kommunikation samt beskriva hur personal- och kvalitets möten dokumenteras.	1	Det är av vikt att leverantören har fungerande rutiner för intern kommunikation mellan arbetsledning och bevakningspersonal.
Lokal chef, yrkeskunskaper Leverantören bör beskriva vilken kompetens som personal med arbetsledansvar för det aktuella uppdraget har. Arbetsledare bör ha minst två års erfarenhet av bevakning och bör ha genomgått en formell branschanpassad ledarskaps- och arbetsmiljöutbildning. Leverantören ska i förekommande fall i anbudet beskriva vilka kompetenskrav som anbudsgivaren tillämpar för personal med arbetsledningsansvar. Leverantören ska i förekommande fall i anbudet styrka att uppdragets arbetsledare har erforderlig erfarenhet och med godkänt resultat genomfört branschanpassad ledarskaps- och arbetsmiljöutbildning.	2	Det är av vikt att lokal chef har grundläggande kompetens inom den typ av bevakning som uppdraget avser, dvs. den av myndighet föreskriven utbildning för exempelvis väktare, ordningsvakt eller skyddsvakt. Det är av vikt att lokal chef har erfarenhet av samt genomgått branschanpassad utbildning inom ledarskap och arbetsmiljö.
Kontroll av personal Leverantören n bör ha rutiner för stickprovsmässig kontroll av personal i tjänst med hänsyn till ärlighet och pålitlighet, etiskt agerande, kompetens, utbildning, godkännande, instruktioner och utrustning. Leverantören ska i förekommande fall till anbudet bifoga en beskrivning av de rutiner som tillämpas rörande inspektioner/kontroll av personal som kommer att användas för uppdraget.	2	Det är av vikt att leverantören har rutiner för att stickprovsmässigt kontrollera att personal uppfyller krav på med hänsyn till ärlighet och pålitlighet, etiskt agerande, kompetens etc. Det är av vikt att kontroller utförs av arbetsledande personal och dokumenteras.

Human Resources (HR) Leverantören bör ha tillgång till en HR-chef eller motsvarande som genomgått formell utbildning inom HR. Leverantören ska i förekommande fall i anbudet beskriva vilken kompetens inom HR som finns samt bifoga utbildningsbevis till styrkande att angiven HR-chef eller motsvarande har genomgått formell utbildning inom HR-området.	2	Det är av vikt att leverantören har tillgång till stödresurser i form av HR-chef eller motsvarande som genomgått formell utbildning inom HR samt att dessa stödtjänster kan aktiveras med kort responstid.
Säkerhetschef Leverantören bör ha tillgång till en heltidsanställd säkerhetschef eller motsvarande som genomgått en formell utbildning till säkerhetschef som genomförts av en extern och oberoende part. Leverantören bör i förekommande fall beskriva vem som är leverantörens säkerhetschef samt bifoga bevis som styrker att denne med godkänt resultat genomgått formell utbildning till säkerhetschef.	3	Det är av stor vikt att leverantören har kompetens inom säkerhet och säkerhetsskydd och att leverantören har tillgång till interna stödtjänster i form av en säkerhetschef som är certifierad som sådan eller har genomgått diplomerad säkerhetschefsutbildning eller motsvarande.

Kategori D – 4. Uppdragets infrastruktur	Poäng	Anger följande prioriteringar
Tekniska system för bevakning Leverantören bör ha ett tekniskt system för ledning och uppföljning av bevakning. Systemet bör kunna hantera instruktioner, tillfälliga instruktioner och arbetsorder. Leverantören ska i förekommande fall i anbudet beskriva hur dessa kriterier uppfylls.	4	Det är av stor vikt att leverantören säkerställt att bevakningspersonalen och uppdragsgivaren genom tekniska system kan delges viktig information om bevakningsuppdraget.

Rapportering och statistik Leverantörens tekniska system för bevakning bör kunna hantera rapportering av de avvikelser och händelser som upptäcks och åtgärdas under uppdraget. Leverantörens tekniska system bör kunna redovisa statistik över avvikelser och händelser utifrån valda perioder och enskilda bevakningsobjekt. Leverantören ska i förekommande fall i anbudet beskriva hur dessa kriterier uppfylls.	4	Det är av stor vikt att leverantören har ett ändamålsenligt tekniskt system som skapar och hanterar rapporter och genererar statistik från uppdraget. Det är av vikt att anbudsgivaren kan ge uppdragsgivaren tillgång till rapporter och statistik omgående efter att ett bevakningsuppdrag har avslutats.
Intern kvalitetskontroll Leverantörens tekniska system för bevakning bör under pågående arbetspass kunna användas som ett verktyg för bevakningspersonalens och arbetsledares interna kvalitetskontroll i syfte att säkerställa att samtliga arbetsuppgifter har utförts. Leverantören ska i förekommande fall i anbudet beskriva hur dessa kriterier uppfylls.	2	Det är av vikt att leverantören har ett ändamålsenligt tekniskt system som kan användas för intern kvalitetskontroll.

Anbudsutvärdering av tilldelningskriterier

Efter att ha satt poäng för kategorier och kvalitetskriterier och beslutat hur tilldelningskriterier för kostnadseffektivitet, kvalitet, funktionella egenskaper och service ska prioriteras ska en objektiv bedömning ske av i vilken grad anbudet uppfyller dessa krav.

Ett sätt att säkerställa objektivitet är att använda följande parametrar för poängsättning

- Oförenligt
- Förmodligen förenligt
- Förenligt
- Utmärkt

Definition av föreslagna bedömningskriterier:

Oförenligt	När angivna uppgifterna fullständigt åsidosätter ställda krav. Det ska inte användas om inga uppgifter lämnas om ett visst ämne.
Förmodligen förenligt	När lämnade uppgifter inte möjliggör en fullständig bedömning av om det föreslagna ämnet uppfyller ställda krav.
Förenligt	När lämnade uppgifter till fullo uppfyller de krav som angivits i meddelandet om upphandling samt uppfyller ställda förväntningar.
Utmärkt	När lämnade uppgifter överträffar kraven och ställda förväntningar samt visar prov på exceptionellt högkvalitativa tjänster, grundade på tidigare framgångsrika projekt.

Anbudsgivare som får bedömningen "utmärkt" i förhållande till ett av kvalitetskriterierna får en större del av tillgängliga poäng än en anbudsgivare som får den lägre bedömningen "förmodligen förenligt". Olika viktningar tillämpas därför på det poäng som sätts för varje kriterium.

Parameter	Viktning
Oförenligt	0 %
Förmodligen förenligt	50 %
Förenligt	80 %
Utmärkt	100 %

Den anbudsgivare som får högsta antal bedömningar "utmärkt" kommer därför få den högsta poängsumman vid bedömningen av kriterierna kvalitet, funktionella egenskaper och service.

Poängen från bedömningen av dessa kvalitetskriterier läggs till poängen i prisbedömningen för att bestämma leverantör av "bästa värde". Följande exempel visar hur bedömningsmodellen kan användas och ger exempel på bedömning för kategori A. På liknande sätt kan sedan kategori B, C och D bedömas.

Obs: Exemplet i tabellen visar bedömning av valda delar ur **kategori A – Företaget**, som i detta exempel erhåller 16,6 poäng av totalt 22 tillgängliga poäng för bedömning av kvalitet, funktionella och tekniska egenskaper.

För att komma fram till "bästa värde" ska givetvis motsvarande bedömning göras för alla kategorier. Därmed kan, vid sammanställning av pris och kvalitet, summan av samtliga kvalitetspoäng läggas till tilldelade prispoäng.

Exempel

Upphandlande myndighet har beslutat att fördela de 100 poäng som totalt är tillgängliga enligt följande:

- Pris 50 poäng (se kategori A för prisbedömning)
- Kvalitet 50 poäng

Kategorier för kvalitetskriterier

- Kategori A, Företag, 22 poäng
- Kategori B, Bevakningspersonal, 8 poäng
- Kategori C, Ledning, 10 poäng
- Kategori D, Uppdragets infrastruktur, 10 poäng

Exempel

Kvalitetskriterium Kategori A Företag	Tillgängliga poäng	Oförenligt 0%	Förmodligen förenligt 50 %	Förenligt 80 %	Utmärkt 100 %	Viktade poäng
Etiska regler och normer	2			X		1,6
Systematiskt arbetsmiljöarbete	2		X			1
Rutiner vid rekrytering	3				X	3
Policy för motverkande av missbruk	2			X		1,6
Informationssäkerhet	2				X	2
Riskhantering	2		X			1
Kontinuitetshantering	2	X				0
Miljöledningssystem	3				X	3
Referenser Viktas ej, medelpoäng hämtas från referensbilagor	4	Ex. referens A) 1,5 poäng + referens B 1,9) =3,4 poäng				3,4
Totalt	22					16,6

Sammanställning av pris och kvalitet – tilldelning av kontrakt

För att bestämma vilken anbudsgivare som har bästa värde om upphandlande myndighet valt att vikta både kvalitet och pris kan följande formel användas för att få en övergripande förslagsvärdering.

Exemplet nedan visar en slutlig sammanställning där olika anbudsgivares pris och kvalitetspoäng summerats till vare företags sammantagna poäng. I det följande exemplet har företag B lämnat det anbud som efter mervärdesprövning, dvs. då hänsyn tagits till kvalitetspoäng, bedömts vara det mest fördelaktiga och ska tilldelas kontrakt.

Företag	Pris	Prispoäng	Kvalitetspoäng	Företagets sammanlagda poäng
Företag A	100 000	50	32	82
Företag B	110 000	45	44	89
Företag C	118 000	41	41	82
Företag D	122 000	39	46	85

Bilaga 4 – Referensuppdragsblankett

Sid 1 (2)

Observera att anbudsgivaren skall ange två (2) referensuppdrag. Båda referensuppdragen lämnas i denna bilaga. Anbudsgivaren ska intyga att lämnade uppgifter är korrekta.

Referensuppdrag 1

Uppgifter om referensuppdragets beställare

Beställare/kund	
Namn (kontaktperson)	
Telefonnummer	E-postadress

För att bedömning av kostnadseffektivitet, kvalitet, funktionella egenskaper och service enligt LOU 12 kap 1 § bör anbudsgivaren ange referensuppdrag genomförda de senaste tre (3) åren som uppfyller de krav som ställs i punkten 3.6.

Anbudsgivaren skall beskriva nedanstående

Beskrivning av referensuppdraget
Referensuppdragets omfattning, antal utförda bevakningstimmar
Tidsperiod då uppdraget genomfördes
Uppgift om antal anställda som uppdraget krävde samt uppgift om uppdraget utfördes med väktare, ordningsvakt, skyddsvakt etc

Anbudsgivaren intygar på heder och samvete att lämnade uppgifter är riktiga

Underskrift / Namnförtydligande

Observera att anbudsgivaren skall ange två (2) referensuppdrag. Båda referensuppdragen lämnas i denna bilaga. Anbudsgivaren ska intyga att lämnade uppgifter är korrekta.

Referensuppdrag 2

Uppgifter om referensuppdragets beställare

Beställare/kund	
Namn (kontaktperson)	
Telefonnummer	E-postadress

För att bedömning av kostnadseffektivitet, kvalitet, funktionella egenskaper och service enligt LOU 12 kap 1 § bör anbudsgivaren ange referensuppdrag genomförda de senaste tre (3) åren som uppfyller de krav som ställs i punkten 3.6.

Anbudsgivaren skall beskriva nedanstående

Beskrivning av referensuppdraget
Referensuppdragets omfattning, antal utförda bevakningstimmar
Tidsperiod då uppdraget genomfördes
Uppgift om antal anställda som uppdraget krävde samt uppgift om uppdraget utfördes med väktare, ordningsvakt, skyddsvakt etc

Anbudsgivaren intygar på heder och samvete att lämnade uppgifter är riktiga

Underskrift / Namnförtydligande

Bilaga 5 – Prisbilaga för grunduppdrag enligt kontrakt

Denna prisbilaga omfattar Grunduppdrag och ska bifogas anbudet. Dokumentet ska ifyllas med prisuppgift angivet i SEK exkl. moms. Samtliga efterfrågade prisuppgifter ska anges. I de fall lämnat pris är 0 kronor ska detta anges i anbudet. Negativa priser är inte tillåtna och kommer leda till att anbudet förkastas.

Anbudet ska inkludera samtliga kostnader såsom personalkostnader, lön, ob-tillägg, utryckningsberedskap, personalens utrustning, ev. fordon, planering, arbetsledning, kommunikationsutrustning, IT-stöd, rapportering, statistik och annat för genomförande av tjänsten.

Vid utvärdering multipliceras lämnade prisuppgifter med det antal månader som bevakningen ska genomföras.

	Prisuppgifter för utvärdering	Antal månader	Anbudsgivarens svar	Utvärdering pris/avtalsperiod
			Pris kr per månad	Volym x pris
5.1	Grunduppdrag 1 Ange månadskostnad för grunduppdrag 1 som beskrivs i särskilt angiven del av förfrågningsunderlaget.			
5.2	Grunduppdrag 2 Ange månadskostnad för grunduppdrag 2 som beskrivs i särskilt angiven del av förfrågningsunderlaget.			
5.3	Grunduppdrag 3 Ange månadskostnad för grunduppdrag 3 som beskrivs i särskilt angiven del av förfrågningsunderlaget.			
			Summa pris/år denna prisbilaga	

Anbudsgivare/företag: _____ Signatur: _____

Bilaga 6 – Prisbilaga för larmåtgärder

Denna prisbilaga omfattar tilläggstjänsten Larmåtgärder och ska bifogas anbudet.*

Hur många väktare som kommer att krävas är beroende på genomförd riskbedömning. Lämnat pris ska inkludera samtliga kostnader såsom personalkostnader, lön, ob-tillägg, uttryckningsberedskap, personalens utrustning, ev. fordon, planering, arbetsledning, kommunikationsutrustning, IT-stöd etc. Dokumentet ska ifyllas med prisuppgift angivet i SEK exkl. moms. Samtliga efterfrågade prisuppgifter ska anges. I de fall lämnat pris är 0 kronor ska detta anges i anbudet. Negativa priser är inte tillåtna och kommer leda till att anbudet förkastas.

	Prisuppgifter för utvärdering	Bedömd volym per avtalsperiod	Anbudsgivarens svar	Utvärdering pris per avtalsperiod
		Antal	Pris per väktare	Volym x pris
6.1	Larmåtgärd med väktare inom huvudort Ange pris för larmåtgärd vid inbrottslarm eller till följd av överfallslarm eller annat larm som erfordrar åtgärd av väktare (upp till 30 minuter).			
	Tilläggskostnad för larmåtgärd per väktare utanför huvudort			
6.2	Ort: (ange ortens namn)			
6.3	Ort:			
6.4	Ort:			
6.5	Ort:			
6.6	Ort:			
6.7	Ort:			
			Summa pris/år denna prisbilaga	

Anbudsgivare/företag: _____ Signatur: _____

*Denna prisbilaga kan även användas då en så kallad kommunbil behöver förstärkas med ytterligare bevakningsresurser för larmåtgärder.

Bilaga 7 – Prisbilaga för extra bevakning

Denna prisbilaga omfattar Extra bevakning och ska bifogas anbudet. Hur många personalresurser som kommer att krävas är beroende på genomförd riskbedömning.

Lämnat pris ska inkludera samtliga kostnader såsom personalkostnader, lön, ob-tillägg, personalens utrustning, ev. fordon, planering, arbetsledning, kommunikationsutrustning, IT-stöd etc. Dokumentet ska ifyllas med prisuppgift angivet i SEK exkl. moms. Samtliga efterfrågade prisuppgifter ska anges för de bevakningsuppdrag som omfattas av upphandlingen. I de fall lämnat pris är 0 kronor ska detta anges i anbudet. Negativa priser är inte tillåtna och kommer leda till att anbudet förkastas.

	Prisuppgifter för utvärdering	Bedömd volym per avtalsperiod	Anbudsgivarens svar	Utvärdering pris per avtalsperiod
	Ange pris för extra bevakning som sker utöver grunduppdrag med		Pris per personalresurs och timme	Volym x pris
7.1	Stationär bevakning, väktare			
7.2	Ronderande bevakning, väktare, (bil ingår)			
7.3	Receptionsbevakning, väktare			
7.4	Arbetstid i samband med larm utöver 30 minuter på plats			
7.5	Personskydd, väktare			
7.6	Kamerarondering från larmcentral			
7.7	Ordningsvakt			
7.8	Skyddsvakt			
7.9	Sjöfarts- och hamnskydds-kontrollant			
7.10	Luftfartsskyddskontrollant			
7.11	Jakttillsynsman			
7.12	Fisketillsynsman			

	Tillägg för särskild utrustning vid extra bevakning			
7.13	Skjutvapen			
7.14	Godkänt ekipage -sökhund			
7.15	Godkänt ekipage -skyddshund			
7.16	Fordon för annan bevakning än personskydd, värdetransport eller transport av omhändertagna personer			
7.17	Fordon för personskydd			
7.18	Fordon för värdetransport			
7.19	Fordon för ordningsvakts transport av omhändertagen person			
	Ob-tillägg vid extra bevakning			
7.20	A - Helgfri vardag 18:00 - 06:00			
7.21	B - Lördag, söndag samt helgdag utöver storhelg			
7.22	B 1 - Helgnatt			
7.23	C - Storhelg			
7.24	D - Julafton, Nyårsafton samt Midsommarafton			
			Summa per avtalsperiod:	

Anbudsgivare/företag: _____ Signatur: _____

Bilaga 8 – Prisbilaga för larmcentralstjänster

Denna prisbilaga omfattar Larmcentralstjänster och ska bifogas anbudet.

Pris inkluderar samtliga kostnader såsom uppläggningsavgift, mottagning och förmedling av larm, personalkostnader, planering, arbetsledning, kommunikationsutrustning, IT-stöd, rapportering, statistik och annat för genomförande av tjänsten.

Dokument ska ifyllas med prisuppgift angivet i SEK exkl. moms. Samtliga efterfrågade prisuppgifter som omfattas av upphandlingen ska anges. I de fall lämnat pris är 0 kronor ska detta anges i anbudet. Negativa priser är inte tillåtna och kommer leda till att anbudet förkastas. Vid utvärdering multipliceras lämnade prisuppgifter med en fiktiv och ej garanterad volym.

	Larmcentralstjänster	Bedömt antal uppkopplingar	Anbudsgivarens svar	Utvärdering pris per avtalsperiod
	Ange pris för respektive tjänst som omfattas av upphandlingen.		Pris per uppkoppling per månad	Volym x pris
8.1	Uppkoppling av larmanläggning med 1-20 användare (anställda) enkel uppkoppling (protokoll*-SIA, Contact ID, DC 09, SMS, L400, LA 100 m.fl.)			
8.2	Uppkoppling av larmanläggning med 21-50 användare (anställda) enkel uppkoppling			
8.3	Uppkoppling av larmanläggning med 51-100 användare, enkel uppkoppling			
8.4	Uppkoppling av larmanläggning med 101-200 användare, enkel uppkoppling			
8.5	Uppkoppling av larmanläggning med 201-500 användare, enkel uppkoppling			
8.6	Uppkoppling av larmanläggning med mer än 500 användare, enkel uppkoppling			
8.7	Anslutningsavgift per uppkoppling, pris per anslutning			
8.8	Förmedlingsavgift till annan larmcentral/bevakningsbolag			
8.9	Driftlarm - enkel uppkoppling			

8.10	Brandvarningslarm - per brand-detektor			
8.11	Trygghetslarm - per ansluten enhet			
8.12	Hisslarm - per ansluten hiss			
8.13	Personlarm - per ansluten enhet			
	Tilläggstjänster larmövervakning			
8.14	Övervakad uppkoppling Protokoll*: Multicom CSL, Addsecure, m.fl.			
8.15	Frånslagskontroll			
8.16	Förbjuden fränkoppling			
8.17	Aktiv telefonlinjekontroll			
8.18	Telefonpassning (antal samtal per månad)			
			Summa per avtalsperiod:	

Anbudsgivare/företag: _____ Signatur: _____

* Det är av stor vikt att upphandlingen anger de exakta protokoll eller system som används i upphandlande myndighets larmanläggningar respektive kameraövervakningssystem för att kunna kommunicera med larmcentralen. Den larmcentral som lämnar anbud ska också ha teknisk förmåga att hantera dessa protokollöverföringsvägar.

Bilaga 9 – Checklista

Checklista	Åtgärd	Ja	Nej
Intern planering	Ansvarig för upphandlingen är utsedd		
	Projektplan är framtagen		
	Analys har gjorts av tidigare upphandling		
	Kartläggning har skett av marknaden		
	De faktiska behoven av bevakning har analyserats		
	Dialog har skett med olika berörda personalkategorier för att få en bredare bild av behoven		
	Behovets omfattning har beräknats		
Marknadsdialog samt informationsinhämtning	Dialogmöte har genomförts med leverantörer och andra intressenter som exempelvis Almega Säkerhetsföretagen, Svenska Transportarbetareförbundet och Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd		
	Request for information har skickats ut (RFI)		
	Extern remiss har skickats ut		
Vägval	Bedömning av om upphandlingen kan ske enligt 19 kap. LOU eller om det kan bli fråga om direktupphandling eller upphandling enligt annan speciallagstiftning (LUFS, LUF)		
Upphandlingsdokumentens innehåll och utformning	Dokumenteten omfattar utförligt processen för förfarandet, uteslutningsgrunder, minimikrav, tilldelningskriterier samt vilka kommersiella och andra särskilda villkor som ska gälla		
Avtalets framtagande	Avtalet har utformats efter behovet		
Annonsera	Annonsering har skett		
Pröva och utvärdera anbud	Kontroll har skett om grund för uteslutning föreligger, om anbudsgivaren uppfyller minimikraven samt grad av uppfyllelse av tilldelningskriterier		
Viktning och prioritetsordning	Viktning och prioritering har skett enligt de i upphandlingsdokumenten fastställda kriterierna för att få fram bästa förhållande mellan pris och kvalitet		
Skriva avtal	Avtal har upprättats		
Plan för uppföljning	Processer och rutiner för uppföljning har tagits fram		
Uppföljning	Planen för uppföljning aktiveras		

18. Fördjupning LOU

För den som har till uppgift att ta fram kravställning inför upphandling av bevakningstjänster eller precis har börjat med att upphandla bevakningstjänster kan det även vara bra att översiktligt känna till de processteg som tar vid i upphandlingen efter att den faktiska kravställningen har tagits fram avseende de vägval som måste göras av vilken form av regelverk som ska tillämpas, vad upphandlingsdokumenten ska innehålla, hur annonsering ska göras samt vad som ska tas hänsyn till vid utvärdering av anbud.

För att ge läsaren en bättre grundförståelse för dessa processteg inleds fördjupningen med en översiktlig beskrivning av det förenklade förfarandet enligt 19 kap. LOU.

19. Översiktlig beskrivning av 19 kap. LOU

Övergripande syftar LOU till att upphandlingar som genomförs i Sverige ska följa de EU-direktiv som gäller för upphandling inom EU. Omfattningen av dessa regler brukar beskrivas som det direktivstyrda området.

Men för vissa typer av upphandlingar som finns uppräknade i bilaga 2 till LOU, där bl.a. bevaknings- och säkerhetstjänster finns medtagna, gäller inte de direktivstyrda reglerna. För sådan upphandling gäller istället 19 kap. LOU som ger ett stort utrymme åt de upphandlande organisationerna att själva utforma varje upphandling då bland annat att kraven på att använda ett visst upphandlingsförfarande, till exempel förenklat förfarande, har tagits bort.

Samtidigt får de regler som gäller inom det direktivstyrda området tillämpas om den upphandlande myndigheten så önskar och finner det lämpligt.

Oavsett vilket förhållningssätt som upphandlande myndighet väljer måste de grundläggande principerna i 19 kap. 2 § följas vilka anger upphandlande myndighet ska behandla leverantörer likvärdigt och icke-diskriminerande samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt samt i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Den upphandlande myndigheten bör också, enligt 19 kap. 3 §, beakta miljöhänsyn samt sociala och arbetsrättsliga hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Av förarbetena, prop. 2021/22:5 s. 194-195 beskrivs det frivilliga tillämpandet av det direktivstyrda området vid upphandling enligt 19 kap.

Inget hinder att genomföra upphandling enligt vad som gäller för det direktivstyrda området

"Det finns inte något som hindrar att en upphandlande myndighet i övrigt låter sig inspireras av det detaljerade regelverket på det direktivstyrda området eller frivilligt väljer att genomföra upphandlingen i enlighet med vad som föreskrivs där så länge som de grundläggande principerna följs.

Myndigheten kan således välja att exempelvis tillämpa bestämmelsen om reserverad upphandling enligt 4 kap. 18 § även vid en upphandling vars värde understiger tillämpligt tröskelvärde. Principen om öppenhet kräver dock att det i så fall anges i annonsen att upphandlingen är reserverad".

Kontrakt får delas upp

"Det finns inte heller något hinder mot att dela upp kontrakt i separata delar, på samma sätt som för direktivstyrda upphandlingar (4 kap. 13–17 §§), eller att ändra kontrakt och ramavtal under löptiden såsom på det direktivstyrda området med ledning av bestämmelserna om detta i 17 kap."

Inköpscentraler och ramavtal m.m. får användas

"En myndighet har även möjlighet att använda sig av t.ex. inköpscentraler, samordnade upphandlingar, ramavtal, dynamiska inköpssystem och de andra tekniker och instrument som finns i upphandlingsdirektiven (se t.ex. artiklarna 33–39 i LOU-direktivet)."

Egna, specifika förhållanden får kravställas

"En upphandlande myndighet har enligt 19 kap. ett stort utrymme att utforma förfarandet utifrån de specifika förhållandena i varje enskild upphandling. Det innebär att det t.ex. är möjligt för en upphandlande myndighet att utforma ett eget förfarande för att kunna anpassa det utifrån vad som ska anskaffas i det enskilda fallet. En förutsättning är dock att de grundläggande principerna följs genom hela förfarandet (2 §).

Detta utesluter inte att myndigheten kan hämta stöd från eller låta sig inspireras av de direktivstyrda förfarandena. Det finns inte heller något hinder mot att även fortsättningsvis använda sig av de sedan tidigare väletablerade förfarandena för icke-direktivstyrd upphandling, t.ex. det förenklade förfarandet och urvalsförfarandet.

19.1 Övriga kapitel i LOU som gäller vid upphandling enligt 19 kap.

Vid upphandling enligt 19 kap. LOU gäller även bestämmelserna i 1-3 kap., 5 kap., 20 och 21 kap. Översiktligt innehåller dessa kapitel följande moment:

- 1 kap. Lagens innehåll, tillämpningsområde och definitioner.
- 2 kap. Blandad upphandling, blandade kontrakt samt delbara och odelbara blandade kontrakt.
- 3 kap. Undantag från lagens tillämpningsområde, bl.a. upphandling enligt LUF och LUFSS eller enligt vissa internationella regler.
- 5 kap. Tröskelvärden, värdet av en upphandling, upphandling av delkontrakt, ramavtal och dynamiska inköpssystem.
- 20 kap. Avtalsspärr, överprövning och skadestånd.
- 21 kap. Tillsyn och upphandlingsskadeavgift.

20. Upphandlingsdokument

När processen har kommit så långt att det är klarlagt vilka bevakningstjänster som ska upphandlas (verksamhetsslag) och vilken form av avtal som ska tillämpas bör det finnas tillräckligt med information för att ta fram ett upphandlingsdokument.

Blir det fråga om blandat kontrakt enligt 2 kap. LOU behöver dessutom fastställas om upphandlingen kan fortsätta enligt 19 kap. eller enligt det direktivstyrda området inom LOU eller enligt annan lagstiftning.

Skulle myndigheten ha kommit fram till att direktupphandling ska tillämpas ska istället 19 a kap. tillämpas vid upphandlingen.

En risk med att i upphandlingsdokumenten kraftigt begränsa det antal sidor som anbudsgivaren får beskriva sin verksamhet, i vissa fall till enbart 2-4 A4 sidor, är att upphandlande myndighet inte får tillräcklig information för att kunna göra ett så bra val som möjligt.

Från anbudsgivarens perspektiv blir det svårt att på så få sidor tillräckligt väl kunna beskriva exempelvis sin rekryteringsprocess eller introduktion av anställda etc. Inte sällan finns också behov av att kunna bifoga olika typer av flödesscheman eller tidsoperativa tidsplaner för att på ett trovärdigt sätt kunna visa att man kommer att kunna leverera tjänsten enligt ställda krav.

En annan risk som också bör beaktas med att begränsa den skriftliga delen av anbudet är att ny information på ett felaktigt sätt kan komma att tillåts utvecklas i samband med en anbudspresentation, vilket skadar den konkurrensneutralitet som ska råda vid upphandling.

20.1 Innehållet i upphandlingsdokumenten enligt 19 kap. 9 § LOU

Vid upphandling enligt 19 kap. ställs inte samma krav på vad som ska ingå i upphandlingsdokumenten som vid direktivstyrd upphandling. Av 9 § regleras att upphandlingsdokumenten ska innehålla uppgifter om

1. hur förfarandet ska genomföras,
2. vilka krav som en anbudssökande eller anbudsgivare ska uppfylla för att få delta i upphandlingen,
3. vilka minimikrav som ett anbud ska uppfylla,
4. vilka tilldelningskriterier som ska användas och deras viktning eller prioritetsordning, och
5. vilka kommersiella villkor och andra särskilda villkor som ska gälla vid fullgörande av kontraktet.

Upphandlingsdokumenten ska även innehålla de uppgifter i övrigt som är relevanta.

Processens syfte

20.2 Upphandlingsdokumentens innehåll enligt förarbetena

”Med upphandlingsdokument avses varje dokument som myndigheten använder för att beskriva eller fastställa innehållet i upphandlingen

- Upphandlingsdokumenten ska innehålla uppgifter om hur förfarandet ska genomföras och vilka krav som en anbudssökande eller anbudsgivare ska uppfylla för att få delta i upphandlingen, såsom krav på lämplighet och övriga krav som har bedömts nödvändiga för deltagandet i upphandlingen. I dokumenten ska även anges vilka minimikrav som ett anbud ska uppfylla.⁵
- Med minimikrav avses de villkor och egenskaper som alla anbud ska uppfylla eller inneha (prop. 2015/16:195 del 2 s. 995).

⁵ Prop. 2021/22:5, Ett förenklat upphandlingsregelverk. s. 198.

- Det ska anges vilka tilldelningskriterier som ska användas och deras viktning eller prioritetsordning och de kommersiella villkor och särskilda villkor som ska gälla vid fullgörande av kontraktet.
- Dokumenten ska innehålla de uppgifter i övrigt som är relevanta. Vad som är en relevant uppgift får avgöras utifrån den specifika upphandlingen.
- Informationen ska vara tillräcklig för att göra det möjligt för intresserade leverantörer att delta i upphandlingen och lämna konkurrenskraftiga anbud.
- Informationen ska lämnas på ett sådant sätt att en normalt omsorgsfull leverantör med en rimlig arbetsinsats ska kunna få klarhet i om upphandlingen är ett intressant potentiellt affärstillfälle och vad som gäller om leverantören önskar delta.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande (RÅ 2002 ref. 50). En upphandlande myndighet måste i varje enskild upphandling säkerställa att uppgifterna i dokumenten är tillräckliga för att uppfylla kraven som följer av de grundläggande principerna, särskilt principen om öppenhet (2 §). Myndigheten avgör i vilket upphandlingsdokument informationen lämnas och om informationen ska ges samlat i ett dokument eller delas upp på flera dokument.”

20.3 Formella krav på upphandlingsdokumenten

Enligt 19 kap. 9 § LOU ska upphandlingsdokumenten uppfylla vissa formella krav. Därigenom ökar möjligheten för anbudsgivarna att förstå om uteslutningsgrunder föreligger, om företaget har tillräckliga resurser för de uppdrag som krävs, samt om man kommer att kunna ange ett konkurrenskraftigt pris. Detta i sin tur gör de enklare för upphandlande myndighet att kunna välja ut den bäst lämpade leverantören.

20.4 Hur förfarandet ska genomföras – p. 1

Av beskrivningen hur förfarande ska genomföras ska följande framgå:

Vilken reglering som upphandlingen ska följa, dvs. icke-direktivstyrd upphandling enligt LOU. Av beskrivningen av hur förfarande ska genomföras ska framgå:

- Att upphandlingen genomförs i enlighet med 19 kap. LOU.
- Vilket eller vilka verksamhetsslag inom området bevakning som upphandlingen omfattar.
- Att bevis ska skickas in som styrker att anbudsgivaren har auktorisation för de verksamhetsslag som upphandlingen omfattar.

- Om avsikten är att tilldela ett kontrakt i separata delar och i förekommande fall på vilket sätt.
- Om upphandlingen kommer att avse blandade kontrakt, vilka varor och tjänster som då kommer ifråga.

20.5 Krav som ska uppfyllas, uteslutningsgrunder enligt 19 kap. 17 § LOU – p. 2

Syfte

Syftet med grunder för uteslutning är att de företag som inte uppfyller dessa krav direkt ska kunna uteslutas som ett första steg vid utvärdering av anbudsgivare. Endast de anbudsgivare som uppfyller uteslutningsgrunderna går vidare till nästa steg i bedömningen som avser uppfyllande av minimikrav.

Valet är fritt – men med en tydlig pekpinne

Vid upphandling enligt 19 kap. LOU finns inga tvingande krav på vilka grunder för uteslutning som ska tillämpas. Men det finns inte heller något hinder för att frivilligt välja tillämpa de regler som gäller inom det direktivstyrda området, eller att ta fram eller komplettera med egna grunder.

Något som ändå regleras är hänvisningen i 19. kap. 17 § är

- att en leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 13 kap. 1, 2 och 3 §§,
- att en leverantör också får uteslutas om den på andra grunder som anges i upphandlingsdokumenten är olämplig att delta i upphandlingen, samt
- att en upphandlande myndighet, innan den beslutar att utesluta en leverantör, ska ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten utgör skäl för uteslutning.

Att en så tydlig hänvisning görs till 13 kap. trots att det, även utan en sådan tydlig hänvisning, står upphandlande myndighet fritt att låta tillämpa alla regler inom det direktivstyrda området har sannolikt sin förklaring i att de uteslutningsgrunder som anges i 13 kap. 1, 2 och 3 §§ är av stor betydelse vid alla former av upphandling då de tar sikte på brottslighet, obetalda skatter och missförhållanden i övrigt.

Genom en sådan "pekpinne" i 19 kap. 17 § blir det svårt för en upphandlande myndighet att avstå från att tillämpa de grunder för uteslutning som anges av 13 kap. 1, 2 och 3 §§. Det ger också en större legitimitet för upphandlande myndighet att begära in de uppgifter som krävs för att styrka att grund saknas för att utesluta leverantör från upphandlingen.

Tänk på att de tidsgränser som anges i 13 kap. 2 a och 3 a §§ avseende hur länge en dom eller händelse får ligga till grund för beslut om uteslutning av leverantör inte behöver tillämpas.⁶

Grundläggande principer ska alltid följas – 19 kap. 2 § LOU

Oavsett vilka grunder för uteslutning som myndigheten väljer att tillämpa, så måste de alltid följa de grundläggande principerna för upphandling i 19 kap. 2 §. Där regleras att en upphandlande myndighet ska behandla leverantörer likvärdigt och icke-diskriminerande samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Det står med andra ord fritt för upphandlande myndighet både att tillämpa de grunder för uteslutning i LOU som man finner ändamålsenliga och att ta fram egna grunder för uteslutning så länge dessa är tydligt angivna i upphandlingsdokumenten.

Av förarbetena⁷ till 19 kap. 17 § beskrivs möjligheterna att frivilligt välja enligt följande:

"Av bestämmelserna i (första) stycket framgår att en leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 13 kap. 1, 2 och 3 §§, dvs. det direktivstyrda regelverkets bestämmelser om s.k. obligatoriska och fakultativa uteslutningsgrunder (prop. 2015/16:195 del 2 s. 1083–1088). I upphandlingar enligt 19 kap. är samtliga uteslutningsgrunder fakultativa och det föreskrivs alltså inte någon skyldighet för en upphandlande myndighet att utesluta leverantörer på grund av bristande lämplighet. Denna bedömning har i stället överlåtits åt myndigheten att göra utifrån den enskilda upphandlingens art och omfattning.

En leverantör får också uteslutas på andra grunder än de som finns angivna i det direktivstyrda regelverket. Detta förutsätter dock att det sker i överensstämmelse med de grundläggande principerna för upphandling (2 §).

⁶ Se Prop. 2021/22:120, En effektivare överprövning av offentliga upphandlingar s.72, Tidsgränser vid uteslutning av en leverantör

⁷ Prop. 2021/22:5 s. 203.

En uteslutningsgrund får alltså inte stå i strid med proportionalitetsprincipen och förfarandet måste vara förenligt med principerna om likabehandling och öppenhet. Andra uteslutningsgrunder än de direktivstyrda måste därför tydligt anges i upphandlingsdokumenten (9 §). Av HFD 2013 ref. 61 framgår vidare att det är den upphandlande myndigheten som ska göra sannolikt att det finns förutsättningar för uteslutning. Andra stycket motsvarar 13 kap. 4 § (prop. 2015/16:195 del 2 s. 1088). I bestämmelsen regleras vilka åtgärder som ska vidtas om en fråga om uteslutning uppkommer. Momentet är centralt för att proportionalitetsprincipen ska kunna iakttas när ett eventuellt beslut om uteslutning fattas.”

Regler för uteslutning enligt 13 kap. 1, 2 och 3 §§

Viktigt är att det av upphandlingsdokumenten framgår både vilka grunder för uteslutning som kommer att tillämpas, vilka dokument som leverantören ska bifoga (se 15 kap. LOU) samt vilka kontrollåtgärder som kommer att vidtas.

13 kap. 1 §

Brottslighet

En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten genom kontroll enligt 15 kap. eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,
2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,
3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen,
5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller
6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

Med kontroll enligt 15 kap. avses leverantörs egen försäkran och sådan utredning som upphandlande myndighet får genomföra om leverantören.

13 kap. 2 §

Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter

En upphandlande enhet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten genom kontroll enligt 15 kap. eller på annat sätt får kännedom om att leverantören inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, och detta har fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som har fått laga kraft.

En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten på ett annat lämpligt sätt kan visa att de skyldigheter som avses i första stycket inte har fullgjorts.

13 kap. 3 §

Missförhållanden i övrigt i fråga om en leverantörs verksamhet

En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

1. myndigheten kan visa att leverantören har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,
2. leverantören
 - a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,
 - b) är föremål för tvångsförvaltning,
 - c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, eller
 - d) har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett förfarande enligt nationella lagar och andra författningar som liknar dem som avses i a-c,
3. myndigheten kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,
4. myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,
5. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något väsentligt krav i ett tidigare kontrakt enligt denna lag, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, och detta har medfört att det tidigare kontraktet har sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,
6. myndigheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,
7. myndigheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från leverantörens sida som avses i 4 kap. 8 §,
8. leverantören i allvarlig omfattning
 - a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt detta kapitel eller av att leverantören uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav enligt 14 kap. 1–5 §§,

- b) har undanhållit sådan information, eller
 - c) inte har lämnat de kompletterande dokument som myndigheten har begärt in enligt 15 kap. 3–5 §§, eller
9. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens beslutsprocess eller tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i upphandlingen eller av oaksamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under upphandlingen i fråga om uteslutning av leverantörer, urval av leverantörer som kan tilldelas kontrakt och tilldelning av kontrakt.

20.6 Minimikrav som ett anbud ska uppfylla – p. 3

Begreppen minimikrav och kvalificeringskrav

I LOU används två begrepp som i sak har samma betydelse, minimikrav och kvalificeringskrav. Då 19 kap. 9 § LOU använder sig av begreppet minimikrav har vi valt att företrädesvis använda det begreppet utom vid direkt hänvisning till text hämtad från regelverket för det direktivstyrda området.

Syfte

Myndigheten ska i annonsen ange vilka minimikrav som ska tillämpas i upphandlingen och vilken dokumentation leverantörerna förväntas lämna in.

Syftet är att identifiera de leverantörer som har tillräcklig erfarenhet eller ekonomisk möjlighet att utföra uppdraget. I detta skede skiljer man på att identifiera leverantörens kapacitet och att hitta den leverantör som har den bästa förmågan att genomföra uppdraget. I kvalificeringen ska bara bedömas om leverantören klarar av att genomföra uppdraget eller inte i syfte att säkerställa att ett kontrakt inte tilldelas en leverantör som inte kan förväntas fullfölja kontraktet.

Valet är fritt

Den frivilliga tillämpningen av regleringar inom det direktivstyrda området medför exempelvis att de kvalificeringskrav som regleras av 14 kap. 2-5 §§ får tillämpas som minimikrav vid upphandling enligt 19 kap, samt de övriga krav som upphandlande myndighet anser lämpliga.

20.6.1 Vid tillämpning av kvalificeringskrav enligt 14 kap. 1-5 §§ som minimikrav

Den frivilliga tillämpningen av 14 kap. innebär att det är möjligt för den upphandlande myndigheten att välja vilka delar av 14 kap. som man vill låta sig "inspireras" av, samt att det inte är tvingande att tillämpa begränsningen i 14 kap. 4 § på att minsta omsättning inte får bestämmas till ett belopp som är mer än två gånger så högt som det uppskattade värdet av upphandlingen.

Ovillkorligt är dock att alla krav ska ha anknytning till det som ska anskaffas och stå i proportion till detta och i övrigt följa de grundläggande principerna i 19 kap. 2 § på att behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt.

Vad som regleras av 14 kap. § är att en upphandlande myndighet i upphandlingen får ställa krav på att leverantörerna ska vara kvalificerade i vissa avseenden. Kraven får avse endast

1. behörighet att utöva yrkesverksamhet enligt 2 §,
2. ekonomisk och finansiell ställning enligt 3 och 4 §§, eller
3. teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt 5 §.

Vikten av rimliga och proportionella krav på yrkesmässig kapacitet

Ställs krav i avtalet som inte upplevs som rimliga, exempelvis på mycket korta inställelsetider för bilburna väktare att ta sig till ett objekt som larmat (så kallad larmutryckning), kan konsekvensen bli

- att seriösa bevakningsföretag väljer att avstå från att delta i upphandlingen då man inser att kraven inte kommer att gå att leva upp till,
- att den vinnande leverantören förstått att man inte kommer att kunna leva upp till kravställningen men räknar med att uppföljning inte kommer att ske samt att eventuella viten inte kommer vara särskilt kraftfulla, samt
- att kunden inte blir nöjd med bevakningens utförande men ändå drar sig för att häva avtalet med tanke på den stora arbetsinsats en ny upphandling kräver.

Åberopande av annat företags kapacitet enligt 14 kap. 6 §

Åberopande av annat företags kapacitet ersätter inte krav på behörighet att utöva yrkesverksamhet.

En leverantör får vid behov enligt 19 kap. 6 § åberopa ett annat företags kapacitet. Leverantören ska i sådant fall visa att den kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras.

Med kapacitet menas dock inte att en anbudsgivare vid upphandling av bevakningstjänster får åberopa en underleverantörs behörighet att utöva yrkesverksamhet för att "ersätta" anbudsgivarens brist på densamma. Anbudsgivaren måste alltid vara auktoriserad av länsstyrelsen för samtliga verksamhetsslag som omfattas av upphandlingen.

I dom meddelad av Kammarrätten i Jönköping 2018-05-24, mål nr 3427-17 upphävde kammarrätten förvaltningsrättens dom och beslutade att upphandlingen skulle göras om då vinnande företag inte hade auktorisation för verksamhetsslaget larmcentral utan avsåg att anlita en underleverantör med sådan auktorisation.

Exempel på formulering av minimikrav finns i bilaga 2.

20.7 Tilldelningskriterier, viktning och prioritetsordning – p. 4

20.7.1 Tilldelningskriterier

Syfte

Med tilldelningskriterier avses de utvärderingskriterier som användas för att utvärdera vilket anbud som är det mest fördelaktiga. Ett tilldelningskriterium ska ha anknytning till den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska anskaffas om kriteriet i något avseende hänför sig till denna vara eller tjänst eller till byggnadsverket under något skede av livscykeln.

Tilldelningskriterierna syftar till att säkerställa en effektiv konkurrens och får inte ge den upphandlande myndigheten en obegränsad valfrihet, dvs. valfriheten är begränsad på så vis att det inte får finnas utrymme för godtycke.

Rättsfall

RÅ 2010 ref. 78 där Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att ett krav som innebar att upphandlingsföremålet av miljöskäl inte fick innehålla ett visst ämne hade en adekvat koppling, var objektivt utformat och inte diskriminerade någon leverantör.

Kriterierna ska presenteras i upphandlingsdokumenten så att det utifrån leverantörens uppgifter går att kontrollera hur väl ett anbud uppfyller kriterierna, dvs. hur de ska viktas och prioriteras. Om det finns anledning ska myndigheten kontrollera att leverantörens uppgifter är riktiga.

Följande är exempel på kriterier som bestämmelsen kan omfatta:

- a) **kvalitet**, inbegripet tekniska fördelar, estetiska och funktionella egenskaper, tillgänglighet, utformning med tanke på samtliga användares behov, sociala, miljömässiga och innovativa egenskaper och handel och villkoren för handel,
- b) **organisation** av samt kvalifikationer och erfarenheter hos den personal som utses att verkställa kontraktet, om kvaliteten på den personal som utsetts på ett betydande sätt kan påverka nivån på kontraktets fullgörande, eller

c) **eftermarknadsservice** och tekniskt stöd samt leveransvillkor, såsom leveransdag, leveransprocess och leveranstid eller tid för fullgörandet.

Om den upphandlande myndigheten planerar att beakta livscykelkostnader ska denne ange vilka uppgifter leverantören ska lämna och vilken metod som kommer att användas för att fastställa livscykelkostnaderna. Med livscykelkostnader avses exempelvis kostnader för användning, förvärv, förbrukning av energi och andra resurser samt underhåll. Även kostnader vid livscykeln slut, exempelvis för återvinning omfattas. Livscykelkostnader kan också omfatta externa miljöeffekter (kostnader för utsläpp av växthusgaser, andra föroreningar eller klimatanpassningsåtgärder) som har anknytning till det som ska anskaffas, förutsatt miljöeffekterna kan fastställas till ett belopp som kan kontrolleras.

20.8 Kommersiella och andra särskilda villkor vid fullgörande av kontraktet – p. 5

Att sammanställa ett förslag till kontrakt tidigt kan för upphandlande myndighet medföra tidsbesparingar och förenklingar, och även innebära en trygghet för leverantören då det blir förutsägbart vilka övriga skyldigheter som uppdraget åt myndigheten kommer att innebära.

Exempel på leveransbestämmelser finns i bilaga 1.

20.9 Övriga relevanta uppgifter

Upphandlingsdokumenten ska även innehålla de uppgifter i övrigt som är relevanta. Vad som är en relevant uppgift får avgöras utifrån den specifika upphandlingen. En upphandlande myndighet har enligt 19 kap. stor frihet att utforma varje upphandling utifrån de särskilda förutsättningarna i det enskilda fallet.

Med hänsyn till leverantörernas berättigade krav på förutsebarhet innebär detta att det ställs krav på en myndighet att tydligt informera om hur den aktuella upphandlingen ska gå till. Informationen ska vara tillräcklig för att göra det möjligt för intresserade leverantörer att delta i upphandlingen och lämna konkurrenskraftiga anbud. Informationen ska lämnas på ett sådant sätt att en normalt omsorgsfull leverantör med en rimlig arbetsinsats ska kunna få klarhet i om upphandlingen är ett intressant potentiellt affärstillfälle och vad som gäller om leverantören önskar delta.

21. Pröva och utvärdera anbud

När anbudstiden gått ut är det dags att öppna de anbud som kommit in. Leverantören och anbudena ska provas mot de krav som ställts i upphandlingsdokumenten.

Därefter utvärderas vilket anbud som bäst uppfyller tilldelningskriterierna. Absolut sekretess gäller tills beslut har fattats om tilldelning, att göra om eller avbryta upphandlingen.

Prövningen ska ske i tre steg:

- kontroll om grund för uteslutning föreligger,
- kontroll om anbudsgivaren uppfyller minimikraven, samt
- utvärdering av i vilken grad anbudsgivaren uppfyller upphandlingens tilldelningskriterier.

21.1 Kontroll om grund för uteslutning föreligger

Vid frivilligt tillämpande av uteslutningsgrunderna i 13 kap. 1-3 får prövningen omfatta de punkter som redovisats i avsnitt 20.5 samt de eventuellt övriga grunder för uteslutning som angivits i upphandlingsdokumenten.

Kontroll av uteslutningsgrunder enligt 13 kap. 1 §

Genom att tillämpa 15 kap. 7 § LOU kan begäras att en leverantör ska lämna in ett utdrag ur ett brottsregister eller en likvärdig handling som har utfärdats av en behörig myndighet i ursprungsstaten eller den stat där leverantören är etablerad, och som visar att det inte finns omständigheter som enligt 13 kap. 1 § utgör skäl för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen.

Visar inte den begärda utredningen att leverantören enligt en dom som fått laga kraft har dömts för något sådant brott som avses i 13 kap. 1 §, ska leverantören inte med stöd av den bestämmelsen uteslutas från att delta i upphandlingen, om inte något annat framgår av utredningen i övrigt.

Kontroll av uteslutningsgrunder enligt 13 kap. 2-3 §§

Genom att tillämpa 15 kap. 8 § kan i upphandlingsdokumenten begäras att en leverantör ska lämna in ett intyg som har utfärdats av en behörig myndighet i den berörda staten och som visar att det inte finns omständigheter som enligt 13 kap. 2 § eller 3 § utgör skäl för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen.

Visar inte den begärda utredningen att leverantören har brustit i sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter enligt 13 kap. 2 § eller befinner sig i någon av de situationer som avses i 13 kap. 3 § 2, ska leverantören inte med stöd av de bestämmelserna uteslutas från att delta i upphandlingen, om inte något annat framgår av utredningen i övrigt.

Om sådana dokument som avses i 7 eller 8 § inte utfärdas i staten i fråga eller om de inte omfattar alla situationer enligt 13 kap. 1 och 2 §§ samt 3 § 2, får dokumenten ersättas av en utsaga som leverantören har lämnat på heder och samvete inför ett behörigt organ eller av en liknande försäkran.

Sanningsförsäkran

Det är också möjligt att begära in en sanningsförsäkran som styrkande av att det inte finns grund enligt 13 kap. 1–3 §§ för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen – se exempel i bilaga 4.

Kontroll av uteslutningsgrunder m.m. då annat företags kapacitet åberopas

Genom att tillämpa 15 kap 1 § kan anges i upphandlingsdokumenten att om leverantören åberopar andra företags kapacitet enligt 14 kap. 6 §, ska leverantörens försäkran åtföljas av en särskild försäkran för vart och ett av de företag vars kapacitet åberopas.

21.2 Onormalt låga anbud får förkastas

Syftet med bestämmelserna om onormalt låga anbud är att förebygga att en upphandlande myndighet ingår avtal när det finns en inte obetydlig risk att leverantören inte kommer att utföra hela eller delar av uppdraget i enlighet med avtalet.

Vid upphandling av bevakningstjänster enligt 19 kap. LOU är det frivilligt att tillämpa möjligheten att förkasta ett anbud om den upphandlande myndigheten finner att anbudet är onormalt lågt.

Så kallade golvpriser är inte tillåtna att använda som obligatoriska krav som ett komplement till bestämmelserna om onormalt låga anbud och automatiskt förkasta anbudet om det inte uppfyller det obligatoriska kravet. Det har Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) kommit fram till i en dom.

Anledningarna till detta är enligt HFD att

- leverantörerna fråntas sin rätt att kunna konkurrera med sina priser,
- den upphandlande organisationen saknar möjlighet att bedöma anbud i verklig konkurrens med varandra, samt
- ett sådant upplägg inte överensstämmer med det kontradiktoriska förfarandet som ska följas enligt bestämmelserna om onormalt låga anbud.

Det kontradiktoriska förfarandet innebär i detta sammanhang att den upphandlande organisationen ska ge leverantören en chans att yttra sig över de priser som lämnats innan dennes anbud förkastas, vilket inte är möjligt om anbudet förkastas automatiskt på grund av golvpriser genom obligatoriska krav.

Bestämmelserna om onormalt låga anbud gäller inte sådana priser som ligger till grund för utvärderingen av ett anbud i en upphandling, men som inte utgör avtalsvillkor. Det har HFD kommit fram till i en dom. Enligt domstolen är det, utifrån syftet med de aktuella bestämmelserna, endast priser som kommer att utgöra avtalsvillkor som omfattas av bestämmelserna om onormalt låga anbud.

Det kontradiktoriska förfarandet som annars ska tillämpas vid utredning om onormalt låga anbud gäller därmed inte för priser som lämnats för att uppfylla ett obligatoriskt krav i upphandlingen men som inte ska utgöra avtalsvillkor.

I detta avseende är det relevant att peka på att lönsamheten i branschen är mycket låg. Rekommendationen är att upphandlande myndighet är vaksamma och ställer frågor om orimligt låga priser även i de fall priserna i de lägsta anbudet inte avviker stort från övriga. Det förekommer priser som ligger på en nivå som knappt täcker lönekostnaderna, vilket inte borgar för stabilitet

21.3 Uteslutande av leverantör från upphandling

En upphandlande myndighet ska, innan den beslutar att utesluta en leverantör, ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten utgör skäl för uteslutning.

I förarbetena till LOU (prop.2015/16:195 s. 1090 f.) förs ett resonemang om de proportionalitetshänsyn som bör tas innan beslut om uteslutning, men att avvägningen måste göras med rimligt förnuft. Detta uttrycks i förarbetena som att *”Att proportionalitetsprincipen har en särskilt framträdande betydelse vid prövningen av frågan om uteslutning innebär inte att upphandlande myndigheter in absurdum i alla situationer ska väga åtgärden uteslutning mot varje tänkbart motstående enskilt intresse. För att det enskilda intresset ska beaktas bör det vara klart identifierbart och av verklig substans”*.

Godtagbara motiv till att lämna ett lägre anbud kan vara att entreprenören kan förklara lägre kostnader genom att

- utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder eller tekniska lösningar,
- dra nytta av betydande skalfördelar,
- pressa vinstmarginaler för att på ett effektivare sätt kunna ta sig in på den aktuella marknaden,
- ha omfattande erfarenhet av den upphandlande enheten som beställare,
- ha en synnerligen god ekonomisk ställning, eller
- redan ha etablerad relevant utrustning och arbetskraft på plats i området.

Vad som ska undersökas inom ramen för det förfarande som föreskrivs i bestämmelserna om onormalt låga anbud är om anbudet är allvarligt menat samt om leverantören – trots det låga pris som offererats – kommer att kunna utföra arbetet i enlighet med kontraktet (HFD 2016 ref. 3). Vad som ska anses utgöra ett onormalt anbud måste därför avgöras från fall till fall.

21.4 Om undantag från uteslutning i vissa fall

Vid frivilligt tillämpande av uteslutningsgrunderna i 13 kap. 1-3 kan upphandlande myndighet också välja om regleringen i 13 kap. 5 § ska tillämpas eller ej.

Där finns möjlighet att inte utesluta en leverantör som omfattas av uteslutningsgrund enligt LOU 13 kap. 1 eller 3 §§ om denne visar att den är tillförlitlig genom att den har

1. ersatt eller åtagit sig att ersätta skador som har orsakats av brottet eller missförhållandet,

2. klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt genom att aktivt samarbeta med de utredande myndigheterna, och
3. vidtagit konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder som är ägnade att förhindra brott eller missförhållanden.

De åtgärder som leverantören har vidtagit ska bedömas med beaktande av brottets eller missförhållandets allvar och de särskilda omständigheterna kring dessa.

Vidare får även sista stycket i 5 § tillämpas avseende att en leverantör som har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter och socialförsäkringsavgifter, inklusive ränta och sanktionsavgifter, eller ingått en bindande överenskommelse om betalning eller motsvarande inte ska uteslutas enligt 2 §.

21.5 Om undantag med hänsyn till allmänintresse

Även här kan upphandlande myndighet frivilligt välja att tillämpa de direktivstyrda reglerna i LOU 13 kap 6 §. Där regleras att en upphandlande myndighet får låta bli att följa en skyldighet att utesluta en leverantör, om det är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset.

Enligt förarbetena till LOU (prop.2015/16:195 s. 1089 f.) ska det i så fall vara fråga om exceptionella fall där det endast är möjligt att köpa in varan eller tjänsten från en leverantör där en obligatorisk uteslutningsgrund föreligger. För bevakningstjänster torde en sådan situation endast kunna vara tillämplig vid exempelvis naturkatastrofer eller allmänt höjd beredskap.

21.6 Kontroll av om anbudsgivaren uppfyller minimikraven

De anbudsgivare som kvarstår efter eventuella beslut om uteslutning ska i nästa steg prövas avseende i vilken grad man uppfyller ställda minimikrav (se avsnitt 20.6) för att identifiera de leverantörer som har tillräcklig erfarenhet eller ekonomisk möjlighet att utföra uppdraget eller inte i syfte att säkerställa att ett kontrakt inte ska tilldelas en leverantör som inte kan förväntas fullfölja kontraktet.

Kontroll av leverantörens behörighet att utöva yrkesverksamhet

Kontroll av att leverantören är auktoriserad för de verksamhetsslag som upphandlingen omfattar kan ske genom intyg om auktorisation eller uppgift från Länsstyrelsen.

Generellt avseende när krav ställs på behörighet att utöva yrkesverksamhet kan det exempelvis röra sig om att krav ställs på att leverantören är registrerad i ett aktiebolags-, handels- eller föreningsregister eller motsvarande register som förs där leverantörens verksamhet är etablerad. Det kan även

innefatta krav på tillstånd som krävs för att leverantören ska kunna tillhandahålla tjänsten som upphandlas

Kontroll av leverantörens ekonomiska och finansiella ställning

Vissa uppgifter kan och bör myndigheten själv hämta in. Grundläggande företagsuppgifter kan hämtas in elektroniskt via hämta uppgifter elektroniskt via Skatteverkets e-transportsystem för ett eller flera företag samtidigt. Då lämnas uppgift om företagen

- är godkända för F-skatt,
- är registrerade för moms,
- är registrerade som arbetsgivare samt uppgift om beslutade arbetsgivaravgifter för de tre senaste månaderna.

Uppgifter om obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter från leverantörer som är skattskyldiga i Sverige kan hämtas in hos Kronofogdemyndigheten.

Kronofogdemyndigheten har en elektronisk tjänst som vänder sig till den som är upphandlande myndighet och som har behov av kontroll i samband med en upphandling eller under avtalstiden. Användare av tjänsten kan få information elektroniskt om ett företag har obetalda skatteskulder eller obetalda avgifter till Skatteverket och som är restförd hos Kronofogden.

Övrig kontroll av leverantörens ekonomiska och finansiella ställning kan ske med stöd av 15 kap. 10 § genom att den upphandlande myndigheten begär att leverantören bifogar

1. lämpliga intyg från banker eller, i förekommande fall, bevis om lämplig ansvarsförsäkring,
2. årsredovisningar eller utdrag ur dem, om offentliggörande av årsredovisningar krävs enligt lagstiftningen i det land där leverantören är etablerad, eller
3. uppgift om företagets samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller, för högst de tre senaste verksamhetsåren, om uppgifter om denna omsättning är tillgängliga.

Om en leverantör har godtagbara skäl för att inte lämna in sådan utredning som den upphandlande myndigheten begär, får leverantören i stället åberopa annan utredning som myndigheten finner lämplig.

Generellt avseende då krav ställs på leverantörens ekonomiska och finansiella ställning kan det exempelvis röra sig om att krav ställs på att leverantören ska ha en viss minsta årsomsättning inom det område som omfattas av kontraktet. Det kan även ställas krav på en viss kvot mellan tillgångar och skulder eller att leverantören har en lämplig ansvarsförsäkring, se 14 kap. 3 § LOU. Ett krav på minsta omsättning får dock inte bestämmas till ett belopp som är mer än två gånger så högt som det uppskattade värdet av upphandlingen om det inte finns särskilda skäl med hänsyn till tjänstens art.

Kontroll av leverantörens tekniska och yrkesmässiga kapacitet

Krav som ställs på leverantörens tekniska och yrkesmässiga kapacitet kan innefatta krav på en redovisning över de referensuppdrag som har utförts under de senaste tre åren. Det får vidare innefatta att leverantören ska förfoga över de personal- och teknikresurser som behövs för att tjänsten ska kunna fullgöras enligt ändamålsenliga kvalitetsstandarder, se 14 kap. 5 § LOU.

En upphandlande myndighet får enligt 15 kap. 11 § begära utredning av en leverantörs tekniska kapacitet i form av bl.a.

1. en förteckning över de viktigaste tjänster som har utförts under högst de tre senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare,
2. en beskrivning av leverantörens tekniska utrustning och av de metoder som leverantören använder för att säkra kvaliteten,
3. information om tjänsteleverantörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget, förutsatt att kvalifikationerna inte ska utvärderas som tilldelningskriterium,
4. information om de miljöskyddsåtgärder leverantören kan komma att vidta vid fullgörandet av kontraktet,
5. uppgifter om antal anställda i medeltal per år hos tjänsteleverantören och antal anställda med ledningsfunktion under de tre senaste åren,
6. uppgifter om vilken teknisk utrustning som tjänsteleverantören förfogar över för att fullgöra kontraktet,
7. information om hur stor del av kontraktet som leverantören eventuellt kommer att lägga ut på underleverantörer, eller

Om det är nödvändigt för att en effektiv konkurrens ska säkerställas, får en upphandlande myndighet enligt 15 kap. 12 § begära att en leverantör ska lämna en utredning till myndigheten om relevanta tjänster som har utförts tidigare än vad som anges i 11 § 1 och 2.

22. Viktning och prioriteringsordning

Fem kategorier för bedömning av bästa värde

- A. Pris
- B. Företaget
- C. Bevakningspersonal
- D. Ledning
- E. Uppdragets infrastruktur

Utvärdering av förhållande mellan pris och kvalitet

Det är fritt för en upphandlande myndighet att välja mellan att upphandla säkerhet till lägsta pris eller upphandla kvalitet. Det är också förenligt med LOU att kombinera pris- och tilldelningskriterier (kvalitetskriterier) enligt myndighetens egna prioriteringar. Det ska dock alltid framgå av upphandlingsdokumenten på vilket sätt de olika kriterierna kommer att viktas.

I de fall upphandlande myndighet avser att utvärdera bästa förhållandet mellan pris och kvalitet kan nedanstående matris användas. Exemplet med den fetmarkerade texten i matrisen redovisar att pris och kvalitet har samma betydelse. Det är dock den upphandlande organisationens sak att bestämma vilken tyngd den vill ge åt kvalitetspoäng och prispoäng. En kvalitets- och prisbalans kan skapas genom att en poängskala upp till hundra används, till exempel enligt följande:

Kvalitets- och prisbalans

Kvalitetspoäng	Prispoäng	Prioritering av kvalitet och pris
80	20	Kvalitet har en övervägande betydelse, pris är en sekundär faktor
60	40	Kvalitet är viktigare än pris, men priset är fortfarande en viktig faktor
50	50	Pris och kvalitet har samma betydelse
40	60	Pris är viktigare än kvalitet, men kvalitet är fortfarande en viktig faktor
20	80	Pris är viktigare än kvalitet, kvalitet är en sekundär faktor

Priskriterier

Vid utformning av upphandlingsdokumenten kan bilaga 6-9 användas. Dessa prisbilagor bör hänvisa till en särskild del av upphandlingsdokumentet som beskriver det grunduppdrag som är föremål för upphandling. I beskrivningen av grunduppdraget behöver arbetsuppgifter, arbetstider och särskilda krav på tjänsten beskrivas.

Prisbilagan omfattar totalpris för varje grunduppdrag som upphandlas och i det fall ett större antal grunduppdrag upphandlas kan flera prisbilagor användas. Prisbilagor finns också för larmåtgärder, extra bevakning och larmcentralstjänster.

Sammanställning av leverantörernas lämnade prisbilagor summeras till ett totalpris och anbudet tilldelas därefter prispoäng.

I exemplet nedan där sammanlagt 50 poäng finns för pris, rangordnas anbudet efter lägsta pris.

Den leverantör som erbjuder lägsta pris (företag A) får vid utvärdering det maximala antalet prispoäng. Poängsumman för högre pris erhålls i förhållande till hur många procent det ligger över det lägsta prisbudet. I exemplet där det sammanlagt finns 50 prispoäng, leder en 1-procentig prisökning till en avräkning med -1 procent från 50 prispoäng och så vidare.

Företag	Pris	Procent över lägsta bud	Tilldelade prispoäng
A	100 000	0%	50
B	110 000	10%	45
C	118 000	18%	41
D	122 000	22%	39
Och så vidare...			Lägsta antalet prispoäng är dock noll

Tilldelningskriterier

För bedömning av de tilldelningskriterier som är kopplade till upphandling av bevakningstjänster kan upphandlande myndighet ange "bör-krav" på kostnadseffektivitet, kvalitet, funktionella egenskaper och service. Vid bedömningen av dessa krav kan exempelvis nedan angivna kategorier tillämpas och detaljerade krav för dessa kategorier föreslås i upphandlingsmodellen.

Exempel

50 poäng fördelas över följande kriterier: Kvalitet, kostnadseffektivitet, service och funktionella egenskaper.

Kategori B	Poäng	Anger följande prioriteringar
1. Företaget	25	Det förväntas att företaget har stabilitet, tillförlitlighet och prioriterar ständiga förbättringar
2. Bevakningspersonal	6	Bevakningspersonalens kompetens anses vara en viktig faktor för uppdragets genomförande
3. Ledning	9	Yrkeskunnig personal för ledning anses vara av vikt för uppdragets genomförande
4. Teknisk infrastruktur	10	De tekniska komponenterna avseende infrastruktur anses vara viktiga för att uppnå kvalitet

Förslag på tilldelningskriterier finns i bilaga 3.

22.1 Case-metoden som tilldelningskriterium

Case-metoden innebär att en fiktiv men för uppdraget sannolik händelse presenteras i form av en berättelse i skrift där berörda anbudsgivare ska svara skriftligt på hur deras anställda är instruerade att agera. Metoden syftar till att ge upphandlande myndighet en uppfattning om hur pass väl anbudsgivarens personal kommer att agera i givna typsituationer.

Metoden ställer krav på tydlig utformning av situationsbeskrivning och transparent modell för utvärdering och bör därför utgör en bilaga till avtalet att användas vid uppföljning.

22.2 Vikten av att beskriva kvalitetskrav i avtalet

Då begreppet kvalitet inte är en faktisk storhet blir en av beställarens viktigaste uppgifter att själv definiera vad som är god, godtagbar respektive ej godtagbar kvalitet på utförandet av bevakningen. Begreppet kvalitet bör därför beskrivas utifrån hur väl utföraren förväntas att uppfylla de kriterier som motiverats både av behovsanalys och tvingande regleringar.

- Utförarens formella kompetens visar enbart att bevakningsföretaget uppfyller den grundläggande nivån av kvalitet, dvs. att både företaget och dess anställda når upp till de minimikrav som ställs av lag, förordning och föreskrift för att yrkesmässigt få utföra bevakning åt annan, men det ger ingen garanti för den kvalitet som uppdraget kommer att utföras med.
- Företagets beskrivning av sin inre struktur kan ge en förväntan om att utföraren har den operativa och finansiella kapacitet samt de ledningssystem och policyer som krävs för att utföra åtagandet väl, men den är ändå ingen garanti för vilken kvalitet som uppdragen faktiskt utförs med.

Ovanpå begreppen formell kompetens och inre struktur måste därför preciserade villkor ställas i avtalet på vad som ska anses vara utförande med tillräcklig kvalitet, där löpande avstämning och uppföljning bör finnas med som verktyg för att säkerställa att villkoren uppfylls.

22.3 Bevis om uppfyllande av krav

Vid upphandling enligt 19 kap. LOU finns inga särskilda regler om vilka bevis som ska användas eller hur de ska hämtas in. Som tidigare beskrivits finns det möjlighet för upphandlande myndighet att

- själv hämta in vissa uppgifter från olika myndigheter,
- begära in uppgifter från leverantören, samt
- acceptera en sanningsförsäkran från leverantören.

Pris eller kvalitet?

Anbudet från de leverantörer som inte har uteslutits från upphandlingen samt uppfyller minimikraven ska i detta steg utvärderas. Utvärderingen får inte avvika från den modell som upphandlande myndighet angivit i upphandlingsdokumenten.

Vilka kriterier som ska avgöra tilldelning av ett kontrakt regleras dock inte av 19 kap. LOU men även den delen av upphandlingen måste följa de grundläggande principerna för upphandling.

Det innebär att det är frivilligt att välja om myndigheten vill utvärdera anbud enligt en egen modell eller exempelvis i enlighet med 16 kap. 1 § inom det direktivstyrda området. Där regleras att myndigheten ska tilldela den leverantör ett kontrakt vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för myndigheten.

Rekommendationen är att kvalité alltid ska viktas vid upphandling av bevakningstjänster, då att enbart värdera pris kan leda till att det företag som vinner upphandlingen inte har tillräcklig förmåga att utföra uppdraget på ett bra sätt, vilket kan leda till både sak- och personskada.

Viktning av utvärdering av pris och kvalitet

Priset som ska utvärderas och ingå i viktningen är den totala kostnaden för grunduppdrag samt beräknade kostnader för tilläggstjänster. Exempel på mall för prisbilaga finns i *bilaga 5*.

Vid utvärdering av anbud avseende pris summeras samtliga prisbilagors totalpris och därefter sammanställs uppgifterna genom att anbudsgivarna rangordnas där den som lämnar lägsta pris.

Tilldelningskriterier och upphandlande myndighets prioriteringar

För bedömning av de tilldelningskriterier (kvalitetskrav och bör krav) som är kopplade till upphandling av bevakningstjänster kan upphandlande myndighet ange bör krav på kostnadseffektivitet, kvalitet, funktionella egenskaper och service. Vid bedömning av dessa krav kan exempelvis kriterierna i kategorierna B till E tillämpas och detaljerade krav för dessa kategorier föreslås i *bilaga 3*.

Kategori		Prioritering av kriteriekategorier
B. Företaget		Höga poäng för kategorin "företaget" anger att upphandlande myndighet prioriterar stabilitets-, tillförlitlighets- och servicepotentialen.
C. Bevakningspersonal		Höga poäng till kategorin "bevakningspersonal" anger att yrkeskunskaper och kvalifikationer och kompetens avseende den bevakningspersonal som skall användas för uppdraget är av stor betydelse.
D. Ledning		Höga poäng för kategorin "ledning" anger att lokal chef och ledningens yrkeskunskaper anses ha största betydelse.
E. Uppdragets infrastruktur		Höga poäng för kategorin "uppdragets infrastruktur" anger att den tekniska infrastruktur som används är av största betydelse.

23. Exempel på upphandlingar inom det direktivstyrda området

Inom det direktivstyrda området finns ett antal varianter av upphandling som är bra att känna till då dessa under vissa förutsättningar kan komma att användas vid upphandling av bevakningstjänster.

23.1 Avrop från ramavtal, 7 kap. 1-9 §§ LOU

Med ramavtal avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren i kontrakt som senare ska tilldelas under en given tidsperiod.

Många myndigheter har möjlighet att använda sig av befintliga och beprövade ramavtal, exempelvis de som tagits fram av Kammarkollegiet eller Adda AB (ett företag som ägs av Sveriges Kommuner och Regioner).

Värdet av ett ramavtal eller ett dynamiskt inköpssystem ska uppskattas till det högsta sammanlagda värdet av samtliga kontrakt som planeras inom ramen för ramavtalet eller det dynamiska inköpssystemet under löptiden. Ett ramavtal får löpa under längre tid än fyra år endast om det finns särskilda skäl.

23.2 Anlitande av inköpscentral, 7 kap. 10-12 §§ LOU

En inköpscentral är en upphandlande myndighet eller enhet (upphandlande organisation) som bedriver grossistverksamhet eller fungerar som mellanhand åt andra upphandlande organisationer. Inköpscentralens verksamhet ska bedrivas stadigvarande. Det innebär att det inte får vara fråga om en tillfällig gemensam upphandling som genomförs av flera upphandlande organisationer.

En upphandlande organisation får anlita en inköpscentral utan att tjänsten behöver upphandlas. Om en upphandlande organisation anlitar en inköpscentral får den tjänst som inköpscentralen tillhandahåller även bestå av stödverksamhet för inköp. Stödverksamhet betyder bland annat rådgivning om hur man genomför eller utformar offentliga upphandlingsförfaranden och förbereder och administrerar upphandlingsförfaranden på den upphandlande organisationens vägnar.

24. Begreppet tröskelvärden

Tröskelvärden är benämningen på de kostnadsnivåer som fastställs vartannat år av EU-kommissionen. Tröskelvärden behöver vanligtvis inte beaktas vid upphandling av bevakningstjänster enligt 19 kap. LOU, men vid direktivstyrd upphandling är tröskelvärdena avgörande för vilken form av upphandling som upphandlande myndighet ska tillämpa. Nedan angivna tröskelvärden beslutades 1 januari 2024.

Tröskelvärden LOU beslutade 1 januari 2024		
	Statliga myndigheter	Övriga myndigheter
Sociala tjänster och andra särskilda tjänster (19 kap. LOU)	8 109 450 SEK	8 109 450 SEK
Direktupphandling sociala tjänster och andra särskilda tjänster (19 kap. LOU)	8 109 450 SEK	8 109 450 SEK
Varor och tjänster	1 546 202 SEK	2 389 585 SEK

Tröskelvärden lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) beslutade 1 januari i 2024	
	Upphandlande enheter
Sociala tjänster och andra särskilda tjänster (19 kap. LOU)	10 812 600 SEK
Direktupphandling sociala tjänster och andra särskilda tjänster (19 kap. LOU)	10 812 600 SEK
Varor och tjänster	4 789 982 SEK

Tröskelvärden Lagen om upphandling inom försvars- och säkerhetsområdet (LUFS) beslutade 1 januari 2024	
	Upphandlande myndigheter och enheter
Varor och tjänster	4 789 982 SEK

25. Exempel på upphandling enligt annan lagstiftning än LOU

25.1 Upphandling enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFs)

Vid upphandling av bevakningstjänster kan LUFs komma ifråga vid blandade kontrakt, dvs. där både bevakningstjänster enligt *bilaga 2 LOU* samt uppdrag enligt LUFs ingår.

I dessa fall gäller enligt 2 kap. 10 § att om den upphandlande myndigheten tilldelar ett delbart blandat kontrakt som ett enda kontrakt och det till en del avser upphandling som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, får myndigheten välja att tilldela kontraktet med tillämpning av bestämmelserna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller LOU.

Första stycket påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna om tröskelvärden och undantag i lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

LUFs tillämpas vid upphandlingar inom försvars- och säkerhetsområdet avseende

1. militär utrustning, inklusive alla tillhörande delar, komponenter och delar av komponenter,
2. utrustning av känslig karaktär, inklusive alla tillhörande delar, komponenter och delar av komponenter,
3. byggtreprenader, varor och tjänster som direkt rör den utrustning som anges i punkterna 1 och 2, under hela dess livslängd, eller
4. byggtreprenader och tjänster särskilt avsedda för militära syften eller byggtreprenader och tjänster av känslig karaktär.

Med utrustning, byggtreprenader eller tjänster av känslig karaktär enligt punkterna 2 och 4 menas upphandlingar som påminner om eller är lika känsliga som försvarsupphandlingar. Upphandlingsföremålet har i dessa fall ett säkerhetssyfte som inbegriper, kräver eller innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

Det gäller alltså utrustning, byggtreprenader och tjänster som upphandlas för ett säkerhetssyfte, men som i sig inte har utformats för detta.

Med säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter avses information och material oavsett form, karaktär eller överföringsteknik som omfattas av krav på en viss

säkerhetsnivå eller en viss skyddsnivå. Det innebär att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som till exempel rör Sveriges säkerhet enligt lagar och andra författningar ska skyddas mot intrång, förstörelse, avlägsnande, spridning, förlust eller åtkomst av någon obehörig person, eller någon annan typ av risk.

De enda upphandlingsförfarandena enligt LUF som går att använda vid upphandlingar över tröskelvärdet är selektivt förfarande, förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog.

25.2 Upphandling enligt lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF)

Vid upphandling av bevakningstjänster kan LUF komma ifråga vid blandade kontrakt, dvs. där både bevakningstjänster enligt bilaga 2 LOU samt uppdrag enligt LUF ingår.

Detta regleras av 2 kap. 3 LOU som anger att om ett blandat kontrakt avser både upphandling som regleras i denna lag och upphandling som regleras i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, avgör 2 kap. 11-27 §§ i lagen om upphandling inom försörjningssektorerna vilka bestämmelser som ska tillämpas för kontraktet.

LUF gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande enhet för verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter eller posttjänster enligt 2 kap. 1-8 §§ LUF (upphandling inom försörjningssektorerna). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggtreprenader genom tilldelning av kontrakt.

Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd